Digitized by Google

Digitized by Google

GAUDIUM
ET
LACRIMÆ
ORBIS UNIVERSI,
IN
TRES PARTES
ET
LIBROS V.
diſtributæ,
OMNIBUS
Deum Timentibus,
Deiparam Amantibus,
Seriam Salutis ſuæ curam gerentibus,
Futura proſpicientibus,
Æterna meditantibus.
oblatæ
M. DC. LXXXIX.

BIBL. SEC. COLL. ROM. SOC. IESV

Digitized by Google

Digitized by Google



SALVE REGINA
MATER MISERICORDIÆ

C: Tancquart. d: Melchior Haffner ſc.

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

GAUDIUM
ORBIS UNIVERSI,

S. German. orat. de Nativ. V. M.

Sive

LÆTITIA GENERIS HUMANI.

AUGUSTISSIMA

Cæleſtium, Terreſtrium, & Infernorum

REGINA,

S. Ephrem. in laud. Vir. M. Apoll. in Tragœd. Chriſtus Patiens. S. Bonav. in ſpecul. Mar. Lect. 3.

DEIPARA VIRGO,

MARIA,

EX QUA

PER BENEDICTUM FRUCTUM VENTRIS EJUS

Poſt tot Myriades Annorum, poſt tot SS. PP. Vota, Deſideria, Suſpiria, Gemitus, & Lacrymas,

AFFLICTO GENERI HUMANO, RISUM FECIT DOMINUS, Geneſ. 21.

Et Gaudium attulit univerſo Mundo, ſacro & pervetuſto Eccleſiæ Hymno

SALVE REGINA,

DEVOTA PANEGYRI, IN MARIANAM GLORIAM CONCINNATO, IN ODAS DUODECIM DISTRIBUTO, SALUTATA ET CELEBRATA

A P. MATHIA SCHMUKER,

Soc. IESU Sacerdote.

Anno Domini, M. DC. LXXXV.

GLACII,

Ex *Officina* ANDREÆ FRANC. Wegen.

Digitized by Google

Digitized by Google

ILLUSTRISSIMO DOMINO
DOMINO
GEORGIO ADAMO
FRANCISCO,
Sac: Rom: Imp:
Comiti de GASSIN
& ROSENBERG,
Domino Hæreditario in Woſſnick Polon:
Neukirch, Freyſtat, Zierova, Zackerau, Katſcher, & Boſanowitz.
Sac: Cæſ: Majeſtatis
CONSILIARIO, ACTUALI
CAMERARIO, &c.
Et
Sereniſſimi ac Reverendiſſimi Principis,
ac Domini, Domini
FRANCISCI LUDOVICI,
Epiſcopi Wratislavienſis, Comitis Palatini Rheni, Bavariæ, Juliæ, Cliviæ, ac Montium Ducis, Comitis Valdenzæ, Sponheimii, Marchiæ, Ravenſpergæ, & Mörſæ, Domini in Ravenſtein, &c.
SUPREMI PER SUPERIOREM ET INFERIOREM SILESIAM CAPITANEI, SUPREMO AULÆ PRÆFECTO, ET DUCATUUM OPPOLIENSIUM ET RATIBORIENSIUM MERITISSIMO IUDICI, &c. &c.

Hoc opuſculum dicat, dedicátq;

Dévotiſſimus & humillimus in Chriſto
Servus
Mathias Schmuker, S. J.

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

FACULTAS
R. P. Provincialis Soc. JESU
Per Provinciam Bohemiæ.

CUm Librum, qui inſcribitur: GAUDIUM ORBIS UNIVERSI à P. Mathia Schmuker, noſtræ Societatis Sacerdote conſcriptum, plures ejusdem Societatis Sacerdotes recognoverint, ac in lucem edi poſſe judicaverint: poteſtate à Patre Noſtro CAROLO de NOYELLE Præpoſito Generali ad id mihi data, facultatem concedo, ut typis mandetur. In quorum fidem has literas, manu mea ſubſcriptas, & Sigillo officii mei munitas dedi. Pragæ 10. Aprilis Anno 1685.

(L.S.)

Bartholomæus Chriſtelius.

Digitized by Google

PRAEFATIO
AD
MARIANUM
LECTOREM.

ERe futurum, ac pænè etiam neceſſariùm judicavi, ut, quod ignorant fortaſſis plurimi, ſacri hujus Cantici myſterium, ortum, progreſſum, authorem & auctorem exponam; & quantùm à SS. PP, æſtimatione, cultu, veneratione & authoritate commendatum; quantùm ab hæreticorum in Virginem ſanctiſſimam frendentium rabie impugnatum, ab AntiMarianorum quorundam Deiparæ infeſtorum dentibus arroſum, à ſuperbis, antiqui ſerpentis, calcaneo Virgineo ſemper inſidiantis, Satellitibus vellicatum, mutilatum, immutatum, decimatum per ſummum nefas fuerit, authoritate magni in Eccleſia Viri, ſanctitatis & doctrinæ fama eximii, defenſoris catholicæ fidei egregii, hæreticorum, pro tuenda DEI gloria & fidei incremento, impugnatoris acerrimi, Deiparæ Virginis Zelotæ ferventiſſimi, Hymni hujus MARIANI propugnatoris doctiſſimi ac fortiſſimi (*a*) Petri Caniſii S. J. fuſiùs, declarem & demonſtrem. Ea eſt, quam ſubnecto, Viri, omni exceptione majoris paraſymeioſis eruditiſſima. Non ſatis viſum eſt noſtris & Eccleſiæ inimicis, ſi de ſolem-

(*a*) Petr. Caniſius lib. 5 de Deip: Virg: cap. 13. mihi fol. 616. &c.

Digitized by Google

lemnibus titulis MARIÆ tributis publicam querimoniam inſtituerent, niſi ſpeciatim hoc etiam canticum *SALVE REGINA*, quod in Eccleſia decantatur, hoſtiliter impeterent, ſuíſq; ſcriptis vulgò infamarent. (*b*) Wilhelmus Bidenbacchius & Lucas Oſiander, ne ſint parùm procaces, impium & inſalutare hoc canticum vocant. (*c*) Quodſi Jacobo Heerbrando credere fas eſt, quotidiana & planè idololatrica MARIÆ adoratio, quæ in omnibus templis Papiſticis exercetur, ejusdem Cantici verbis, ſcilicet, continetur. Tam pulcrè iſti ſub Magiſtrò ſuo Luthero profecerunt, qui, ut probet in MARIÆ honorem nimis profundè itum eſſe, hoc ipſum Canticum, velut manifeſtum veteris vanitatis argumentum, in medium profert. Immodica enim nec ferenda hæc eſſe putat encomia, quòd Deiparæ accinamus. *Salve Regina miſericordiæ, vita, dulcedo & Spes noſtra.* (*d*) Quis quæſo, inquit, hoc commodè interpretabitur, quòd ſit *vita noſtra, dulcedo, ſpes*? Nonnne hoc eſt Chriſti gloriæ detrahere? quòd Creaturæ tribuimus ea, quæ Dei ſunt, eique ſoli competunt? Ubi rurſus Luthero Calvinus adſtipulatur, ac hujusmodi fictitios titulos, ac inania figmenta videri vult, quibus temerè MARIAM ornemus. (*e*) Accedit his Mathias Rodt, Lutheri diſcipulus & Lindavienſis Miniſter, qui ut bonas horas malè collocet, ſuúmque populum Lindavienſem à MARIÆ laudatione & cultu magis ac magis abalienet, dictum Canticum integro & viru-

(*b*) Contra Theſes Dilingæ diſputatas. (*c*) In diſput: de hæreticis, an ſint puniendi. (*d*) In Evang. de feſto Nativ. Mariæ. (*e*) In cap. 1. Luc.

Digitized by Google

virulento ſcripto convellendum , multíſque modis depravandum jam pridem ſuſcepit. Verùm (*f*) Georgius Tornoander inſulſi hominis calumnias jam dudum detexit, doctáque refutatione contrivit: & in eadem arena cum laude pugnarunt (*g*) Auguſtinus Aveldianus, (*h*) Caſpar Schatzgerus, aliíque nonnulli.

Ingens profectò adverſariorum eſt arrogantia, qui, quidquid ipſis non arridet, id ſtatim mutandum ac abolendum cenſent, atque ex aliorum inſectatione, veterúmque rituum contemptu, ſibi, ac ſuæ ſectæ laudem ſtultiſſimè captant, tantóque ſupercilio Majores noſtros, quamlibet pios, ac ſapientes ob ejusdem Cantici receptum uſum tùm impietatis, tùm blaſphemiæ audent atrociter inſimulare. Quantò autem rectius hæc nota in ipſos competit, qui cùm Catholicam religionem tanquam veterem togam exuerunt, magiſtri mendaces facti ſunt, per quos veritatis via blasphematur, ſicut Petrus Apoſtolus (*i*) de talibus ſub mundi finem futuris diſertè prædixit, qui & ſectas perditionis, novámque religionem eſſent introducturi. Primùm igitur, quiquid hoc eſt cantici, in formam aliam transmutarunt, Chriſto tributis epithetis, quæ ad MARIAM antea referebantur, nimirùm ut boni reformatores in deformanda Eccleſia hoc etiam ſpecimen ederent. Deindè quoniam pigebat & tædebat eos cum Catholicis aliquid habere commune, tanquam impium & blaſphemum idem Canticum omni ex parte repudiarunt, ac probris gravis-

(*f*) In Apolo. pro defend. Cant. Salve Regina. (*g*) In aſſert. Alveldia: contra impios Deip. obmurmurat. (*h*) Lib. de Sanctor. implorat. (*i*) 2. Petr: 2.

graviſſimis contaminarunt. An verò quisquam, niſi blaſphemus & impius, tantum crimen Univerſæ impingat Eccleſiæ, quantum iſti prorſus effrontes impingere non erubeſcunt. Verùm nos de Cantici hujus origine & approbatione dicere aggredimur. Anni ſunt quingenti & amplius, quòd Henricus II. Germanicum Imperium adminiſtraret, ſub quo Vir generis Nobilitate, nec doctrinæ ſolùm, ſed etiam ſanctitatis præſtantia illuſtris Comes de Veringen Hermannus Contractus Germanus floruit; idémque dicitur author Cantici *SALVE REGINA*, ut indicant etiam Centuriatores. (*k*) Quamquam ex aliis & vetuſtioribus Eccleſiæ Scriptoribus, liquidò percipi poteſt, MARIAM ſimilibus, ac etiam præſtantioribus, quàm in hoc ipſo Cantico comprehenſis præconiis, jam olim ſalutatam, ac publicè decoratam eſſe, nihil ut novi adferat, quisquis demùm hoc Canticum primus, intra ſexcentos annos, aut condidit aut evulgavit. Quod ſanè priusquàm in uſum tot Eccleſiarum induceretur, à doctis examinatum, atque approbatum haud dubiè fuit, ut certò conſtaret, omnis & impietatis & blaſphemiæ hic abeſſe notam, & quidquid in eo contineretur, DEO & MARIÆ gratum, Chriſtianisque hominibus frugiferum eſſe. (*l*) Nec defuère poſteà viri, tùm eruditi, tùm ſapientes, qui Canticum idem jam ſolenne factum explanârint, aliísq; commendârint, ſicut & ille commentarius, quem Bernardi operibus inſertum habemus, apertè declarat. (*m*) Tùm vetus & apud Spirenſes celebris teſtatur

(*k*) centur: 11 cap. 10. (*l*) *Serm. de Salve Regina.* (*m*) Lib. 12. Chronicor. de ea Urbe Spirenſi.

Digitized by Google

teſtatur hiſtoria, quæ â Guilhelmo Eyſengreinio, rerum Spirenſium ſcriptore fide digno, repetita eſt, cujus etiam non obſcura veſtigia Spiræ commonſtrantur: teſtatur, inquam, Bernardum Clarævallenſem Abbatem, qui tunc Apoſtolicum Legatum ad Germanos miſſum agebat, cùm Spirenſem Urbem fortè peteret, à Clero & populo reverenter exceptum, atque ad primariam ædem Deiparæ ſacram, quæ adhuc exſtat, honorificè deductum eſſe, refertiſſimâ hominum turbâ, in qua Rex Conradus primas tenuit, illum ſolenniter proſequente. Tanta viſendi Bernardi inerat omnibus cupiditas, de cujus clariſſimis frequentiſſimíſque miraculis & inſigni ſanctimonia, tota ferè Germania & Gallia obſtupeſcebat. Quo tempore ſub ingreſſum templi, cantatum eſt *Salve Regina*, Bernardo genua flectente, & concinente, *O Clemens*, *O pia*, *O dulcis MARIA*, ſingulari etiam miraculo, ut veteres narrant annales, accedente. Nam ut meminit Guilielmus Gumppenberg, Societatis Jeſu, de miraculoſa Icone Spirenſi. (*n*) Vix hymnum abſolverat ſanctus, cùm erectus in pedes, per longum Baſilicæ fornicem progreditur, atque ter in genua, diſtinctis aptè intervallis, provolutus addit verba cantico nova, *O Clemens*, *O pia*, *O dulcis Virgo Maria*, audiente ingenti populi multitudine, & ſanctitatem hominis ipsâ majorem famâ, demirante. Sub hæc Vox ab imagine Virginis (cujus ſtatuam benè grandem, jam ab ipſa usque porta, in ara ſumma proſpiciens, ſolemni hoc Hermanni Contracti hymno, *Salve Regina* ſalutaverat) audita eſt,

(n) Guiliel: Gumppenberg: S. J.

Digitized by Google

quæ ſalutantem Bernardum , ſalutaret in hæc verba, *SALVE BERNARDE.* Ut novum non eſſet Bernardo, audire Virginem ſibi loquentem, novum tamen erat, audire tot, qui tunc aderant, teſtibus omni exceptione majoribus, qui & certa inde ſanctitatis indicia promebant, & negotiis, quæ vir ad commune bonum tractaturus advenerat, finem quem ipſe optaret, proſpiciebant. Et reſpondit eventus. Etenim cùm Regi Romanorum, cæteriſque Imperii Principibus cum fide narrata ſunt, quæ contigerunt, non difficulter paci, quam ſuadebat Bernardus, dedêre manus; ſed & ipſi Bernardo, qui junctos in ipſam usque Turciam, vel ducturus vel miſſurus erat. Etenim cruce ab illo accepta, nemo non fuit, qui non in Turcas iret, vel certè ære ſuo alium ſibi ſufficeret. Tantam rem, ne ventura aboleret vetuſtas, pluribus modis caverunt Majores; nam & verba hæc cantico addita ſunt, hodiéque per Eccleſiam permanent, & ipſis in veſtigiis, ubi dicta à ſancto ſunt, metallò in marmore, plaſtes ſcripſit, & debitus ſtatuæ cultus datus, quo in hæc usque tempora, nullo non die, horâ poſt meridiem quartâ, ſolenne illud *SALVE REGINA*, cantatur, populi Catholici pietate, in hanc usque diem non imminuta. Certè diſcipuli Gymnaſii Societatis JESU, quotquot ſunt, nullam tam gravem cauſam habent, quæ abeſſe permittat, & abſentem juſtè excuſet. Imperator præ aliis, Monaſterium Bernardo quàm primùm condidit. Imperatorem ſequuti Principes, Comitésque certatim paria promiſêre, ac præſtitere. Ita MARIÆ cultus per Bernardum, ejúsque alum-

Digitized by Google

alumnos in Germania incrementum accepit. Ipſe Clerus metro poëtico hiſtoriam officio Divino inſeruit, ut res poſteris religioſa permaneret. Tantùm poteſt in perpetua tempora vox Virginis una. Si tantam voci Tuæ virtutem dat Deus O MARIA, loquere ſæpiùs *O Clemens*, *O pia*, *O dulcis Virgo MARIA!* quia habes qui audiant & obaudiant. Hanc narrationem è MS. antiquo Epiſcoporum Spirenſium excerpſit R. P. Gerardus Hanſen, Provinc. Rheni ſup. ubi Epiſcopus Sigefridus, ſub quo hæc contigêre, dicitur mortuus 1142. 23. Septembr. præſente adhuc in Urbe S. Bernardo. Verba autem quæ in Eccleſia canuntur, ut ait Author MS. ſunt hæc:

Nardus in Spira ſpiravit,
Senſit hoc Virginea
Stans Imago, ſalutavit
Hanc voce fœminea.
O quàm lætè tunc guſtavit
Cæleſti de vinea!

Quis igitur hujus Cantici, tanto prodigio comprobati, tantopere â S. Bernardo dilecti, diverſis ſermonibus ab eodem laudati, & explanati, ſanctitatem, pretiúmque non æſtimet, non veneretur, non colat? Nunquam Sanctus Præſul tot votis, tot laudibus, tot encomiis celebraſſet, & per tam elegantes parænefes commendaſſet, niſi cæleſti quodam afflatus ſpiritu, divinum quidpiam ei ineſſe, & ſpirare cognoviſſet. (o) Intelligebat certè Bernar-

(o) Petr. Caniſius ut ſup.

Bernardus, homo minimè ſuperſtitioſus, & ad miraculum usque doctus, nihil in hoc Cantico ineſſe, quod impietatem ſaperet, vel correctione, & ſevera cenſurâ, nedum damnatione indigeret. Hoc certò conſtat, plurimos toto Orbe perquàm Sapientes, & doctos repertos eſſe, qui magno conſenſu dignum & juſtum eſſe judicaverint, ut idem Canticum in Eccleſiam reciperetur, & publicè decantaretur, piisque cæremoniis cohoneſtaretur, & bonis demùm omnibus comprobaretur, quod nullus quidem alicujus nominis ante hanc noſtram ætatem, tot ſæculis oppugnavit. Inter alios verò, ſcriptor vetus, (p) nec imperitus ſcientiâ (multi Bernardum ipſum eſſe autumant) hoc ipſum Canticum multis nominibus extollit, atque ab omnibus extollendum cenſet, *quod nempè, à Sanctis compoſitum, à Sanctis inſtitutum, à Sanctis dignè frequentandum; ad gratiam ſuave, ad ſenſum fæcundum, ad myſteria profundum; quòd & affectum mulceat, & de ſenſuum ubertate, mentem impinguet, & ad Matrem Domini honorandam intimas animi medullas majorem in modum inflammet: cujus quidem carminis difficilè ſit reſerare Sacramentum, & ſenſum, virtutémque aſſequi, quod non niſi à verè religioſis ſanctáque affectione ferventibus ſubtiliter intelligi, & efficaciter decantari poſſit.* Nihil autem moramur, ſi hoc boni & religioſi Viri judicium rideant Novatores, quùm illi alia multò ſacratiora, cùm cantica, tum myſteria præ ſua nimia prudentia ridere ſoleant, & quidquid propemodum Eccleſiæ authoritate ſanci-

tum

(p) S. Bernardus ſerm. 1. ſup. Salve, folio mihi 1734.

tum atque confirmatum eſt, id petulanter mordeant ac rideant. Cæterùm, ut non ſolùm infirmis (qui fortaſſè hujus ratione Cantici offenduntur) ſed malevolis etiam conſulamus, principio Eccleſiæ vitio verti non debet, quòd MARIAM tùm Chriſti Domini, tùm etiam ſuam quodammodò Matrem reverenter ſalutat, & ſalutando Evangelicum ſimul & Angelicum officium præſtat. Quàm ſalutandi rationem non modò Latina, ſed Græca etiam Eccleſia tot ſæculis diligenter obſervat, imò & Syri, quorum lingua vernacula & popularis Chriſto, ejúsque Matri fuiſſe dicitur, in ſacris & pervetuſtis codicibus habent expreſſam, hodiéque diligenter obſervant. Unde inter alia ſic dicere ſolent; *Salve nobis Genitrix DEI: Salve Mater Lucis; Salve quæ ſimilis es rubo quem vidit Moyſes: Salve nubes velox, de qua dixit Iſaias glorioſus: Salve arca teſtamenti. Salve obediens: Salve plena gratiæ: Salve quia ex te natum eſt VERBUM ÆTERNUM PATRIS: Salve geſtatrix Vitæ & Lætitiæ Mundi.* Sic & Eccleſia Græca apud S. Joan. Damaſcenum. (q) *Salve Lucerna, Luce totum Mundum illuſtrante præfulgens, & illuſtrior facibus ſolis: Salve Spes deſperatorum & afflicti Generis Noſtri Refocillatio! Salve illuſtriſſimum, & ſummi omnium Regis Palatium! Salve Mons opulentiſſime de quo Redemptor proceſſit! Salve divina & peramabilis Lampas, cui Verbum Divinum inſtar lucis inclusum! Salve Ignee throne!* Cui addo S. Germanum Patri-

(q) S. Joannes Damaſcenus ex Men: 15. Jan. in veſp. de S. Paulo Thebæo.

Patriarcham Conſtantinopolitanum. (r) *Salutationem Tibi Angelicam, inquit, O Virgo, omnes incorporeæ legiones, item chori Patriarcharum, Prophetæ, Apoſtoli, unàque Divinæ Religionis Antiſtites, Venerandi præterea Martyres: item reliquæ ſtationes Sanctorum, & denique agmina juſtorum univerſa decantant.* Ac iterum, & aliàs, ſæpius S. Damaſcenus. (s) *Salve Aſtrum Solis imagine ſplendidum! Salve omnium amœnitatum origo: Salve ex qua Immortalitatis effloruit ſpica! Salve vehiculum Numinis! Salve porta per quam prodiit lux, omnia illuminans! Salve O noſtræ maledictionis primigeniæ Diſſipatrix! Salve, quæ bona nobis omnia conciliare perſeveras.* Non ſum neſcius, me quoque hac noſtra tempeſtate per hæc mea, MAGNÆ DOMINÆ & REGINÆ, cantata in hoc hymno Elogia, paucis placiturum, atque iis maximè antimarianis Stomachum in mei contemptum aut contumeliam moturum, qui venerationem, pietatem, cultúmque Deiparæ à devotis Mariophilis Clientibus frequenter exhibitum, tanquam nimium & indebitum inſectantur, & *MONITA SALUTARIA B. V. MARIÆ AD CULTORES SUOS INDISCRETOS*, cujuſdam anonymi (I. C^ti. nimiùm de ſe præſumentis, & in Deiparam delinquentis, in fine tamen vitæ errorem ſuum agnoſcentis, deplorantis, & cum pœnitudine revocantis; cui illud Richardi â S. Laurentio apprimè conveniat: (t) *Circa MARIAM defecerunt multi, ſcrutantes indiſcreto ſcrutinio; qui cùm tenebroſi eſſent, per præ-*

(r) Ex Men: 18. Jan: in Veſperis de SS. Athanaſio & Cyrillo.
(s) S. Damaſc: ex Menæis ut ſup. (t) lib. 2. de Deip.

Digitized by Google

præſumptionem in Matrem Luminis, cum ſuis tenebris impegerunt; & ideò per MARIAM obſtructum eſt os loquentium iniqua: nimius enim ſcrutator Majeſtatis ejus opprimetur à gloria:) perperàm edita, & ab Hiſpana Inquiſitione confixa & igni tradita temerè & ſuperciliosè approbant; & ut S. Doctor Hipponenſis Præſul in libro Confeſſ. (*u*) loquitur *buccis typho crepantibus*, laudant, commendant, cum pertinacia & ſcandalo proborum virorum tuentur, & ſub ſplendido prætextu Zeli honoris divini acriter errores, impii, in Deiparam calumniatoris propugnant & defendunt: quin & *MARIANI CULTUS VINDICIAS* in hunc Mariomaſtigen, à R. P. Maximiliano Reichenberger, SS. Theologiæ Doctore, & per complures annos in Univerſitate Pragenſi celeberrimo Profeſſore, eruditê & nervosè compoſitas, ab Hiſpanis Inquiſitoribus & Doctoribus cenſuratas, gloriosè approbatas, & miris encomiis commendatas, contemnunt, ſubſannant, proſcindunt, vana ſcientiæ opinione elati, ſuperbi, arrogantes, ſuíque periculi ignari, neſcientes inexperti, angelum tenebrarum, ſæpius angelum lucis mentiri, & ſub formoſiſſima pietatis ſpecie, impiiſſima quæque ſuadere, docere, perſuaderéque commenta & dogmata, incautos in turpiſſimos fidei errores, & nonnunquam abominandas hæreſes, ſupremámque ſalutis perniciem deducere. Venenum nectareo ſucco dilutum, guſtu non diſcernitur, mortifero in medullis ſæviente furore, noxiè ſentitur, ac ſerò nimium malo in ſupremam calamitatem feſtinante, damnatur, deploratur.

Ama-

(*u*) S. Auguſt. L. 4. conf. cap. 6.

Amariſſimam mortem, dulci melle, diluit, Stygius ille Myropola, & latentem peſtem, ſaporis ſuavitate condit, *Ut ſolet*, ait Nazianzenus, (*w*) *lethale poculum mellis dulcedine temperatum, ſuavitate fallente perimere, ſic & hoc malum* (hæreſis) *per blandimenta aurium audientium ſenſus, quadam labe contaminans, contagione adhærentes inficit*: & quo ſanctiore apparatu, verborúmque religione, vaferrima peſtis occulitur, & perſonata virtus commendatur, tantò nocentiore impoſtura virus latens inſinuatur, perſuadetur, imbibitur, facileſque rudiorum animi, pietatis opinione deluſi, occupantur, perſuadentur, indurantur. *Plus longè nocet falſus catholicus*, ait S. Bernardus, (*x*) *quàm ſi verus appareat hæreticus.* Talium operâ in ſuas fraudes minimè ſuſpectorum, juratus Virginis hoſtis uti conſuevit, & tanquam comicos & eximiè inſtructos ſatellites expedire ſatagit. Ea nempe callidi ſerpentis, odio liventis, irâ furentis, exquiſitiſſima eſt aſtutia, ut ſpecioſo honoris divini, tuendi, propagandi & conſervandi patrocinio, cultum, invocationem, & gloriam Deiparæ, ſecuriùs impugnet, fidentiùs carpat, ſpecioſiùs minuat, ac tandem glorioſiùs exterminet, per excultos nequitiæ ſuæ miniſtros antimarianos, quos ſuperbiâ ſuâ, ambitionéque occupavit, ſcientiâ inflatos dementavit, eruditionis faſtu ſupra vulgus arrogantes extulit, proprii judicii faſcino induravit, & ſupra omnes ſapere & intelligere perſuaſit. Sic Orbis peſtis, juratus Eccleſiæ hoſtis, MARIÆ Virginis impudentiſſimus calumniator

tor

(*w*) S. Greg. Nazian. lib. de fide, (*x*) *S.* Bernardus ſerm. ſupra Cantic.

Digitized by Google

cor & perſecutor, ut tantæ Matris honorem minueret, eò ſuperbiæ ſuæ dementiâ delapſus eſt Lutherus, ut ſine fronte. homo ſacrilegus ſe Matri Dei æquipararet, & palàm pronunciaret, (*y*) *Nos tam ſancti ſumus ac MARIA, ac alij ſancti, quantumcunque magni ſint, ſi tantummodò credamus.* Potuitne ſtultiorem arrogantiam, aut magìs blaſphemam inſaniam, ſuperbiſſimus, ab Inferis redux Lucifer aut confingere aut effutire? Quid audacius? quid improbius, quid magis ſacrilegum, quàm Magnæ Deiparenti ſe parem facere? Idem Lutherus, (z) qui abjecto Monachiſmo, ut immanem Eccleſiæ hoſtem, & furioſum ſectariorum anteſignanum, noſtro ſæculo ſe præberet, ſicut alia multa religionis veteris pia inſtituta præ ſe ſuperbè contempſit, ac repudiavit, ſic & adverſus MARIÆ cultum, & venerationem, nefarium bellum indixit Eccleſiæ, quod ad vitæ ſuæ finem usque, collectis undique copiis hoſtiliter eſt perſecutus. (*aa*) Quare ut ſeditioſis diſcipulis quaſi facem ad Marianum bellum præferret, palàm ita vociferatur. *Monachi noſtri perditiſſimo Gnatoniſmo in mulierum gratiam MARIAM in hoc honoris faſtigium collocarunt, & immodicè laudes ejus deprædicarunt. Nonne hoc eſt Chriſti gloriæ detrahere, quòd creaturæ tribuimus ea, quæ DEI ſunt, eique ſoli competunt? Volumus ei etiam titulum gratioſæ Dominæ tribuere, nec invidere honorem, quo eam Deus dignatus eſt; Verùm ut ex ea Deam quandam & Idolum faciamus,*

B *hoc*

(*y*) M. Luther. Poſtill. Eccl. Wittenberg. per Lufft impreſſ. 1584. in Nat. B. V. M. fol. 40, (z) P. Petr. Caniſius lib. 5. de Deip. V. M. cap: undec. (*aa*) Luther. in Poſtilla circa Evang. de feſto Annunc. B. V. M.

Digitized by Google

hoc non placet. At iſti eam ſuper omnes Choros Angelorum evexerunt, & ſic ipſius gloriam diminutiorem reddiderunt, quæ maxima impietas eſt. Et rurſus, ut ſplendidè porrò mentiatur: *(bb) Papiſtæ*, inquit, *Virginem Matrem MARIAM Deam conſtituunt, omnipotentiam ei in cælo & in terra attribuunt, quaſi hæc ipſius propria ſint.* Ejuſdem vanitatis vox illa: *in papatu omnes ſe ad MARIAM contulerunt, & plus favoris & gratiæ ab ea ſpectarunt, quàm à Chriſto ipſo.* Adeò non pudet Lutherum, quidquid mala mens ipſi ſuggerit, ad veterem proſcindendam Eccleſiam, cui capitale bellum indixerat, rabiosè, falſóque conferre. Ac plures id genus floſculos, ſed malè olentes alibi ſpargit, ut omnibus perſuadeat, in MARIÆ honore nimis profundè itum eſſe. Pari impudentia, â Lutheri Magiſtri ſui latere non diſcedens Melanthon loquitur, utpote palàm in nos Catholicos, invehens, quòd MARIÆ Deiparæ nimiùm tribuamus. *(cc) Res loquitur ipſa*, inquit, *quòd publica perſuaſione Beata Virgo prorſus in locum Chriſti ſucceſſerit. Hanc invocarunt homines, hujus miſericordiæ confiſi ſunt; per hanc voluerunt placare Chriſtum, quaſi is non eſſet propitiator, ſed tantùm horrendus judex & ultor.* Atque hæc cum Theſeo ſuo Lutherus ſatis quidem impudenter. Neque ab his diſſentit virulentus Eccleſiæ hoſtis Calvinus, qui tam longum poſt ſe ſatellitium hodie ducit, atque hoc venenatum telum in Catholicos vibrat: *Eò progreſſus eſt veſanus furor, ut Chriſti propemodùm nudati ſpoliis, eam ornâ-*

(*bb*) Idem in Poſtilla circa Evangel. de feſt. Annunc. B. V. M.
(*cc*) In Apologia confeſſionis.

Digitized by Google

ornârint: *quaſi verò quantùm illi honoris debeatur*, *niſi Dea fiat*: *aut hoc illi ſit honorificum*, *ſacrilegis titulis ornatam in Chriſti locum ſubrogari. Atrocem ergò illi MARIÆ injuriam faciunt*, *quando*, *ut mentitis eam laudibus deforment*. *DEO eripiunt*, *quod ſuum eſt*. In quo, amabo! ab his nefariis Eccleſiæ hoſtibus & hæreſiarchis, diſtingvuntur Marianorum encomiorum noſtri temporis adverſarii? niſi quòd ejusdem blaſphemias & calumnias, paulò tectioribus, & ad ſtibiatam ſuam modeſtiam, & comptioribus ad palliandam vafritiem verbis, non tamen diſpari ſenſu repetant, grandiloqui in faſtum ſuum Zelotæ *CONTRA INDISCRETOS* (ſic illi per ambitionem ſuam loquuntur) *B. V. MARIÆ CULTORES*, ut diminuto, aut penitùs eliminato Deiparæ cultu, ſolam DEI gloriam, honorémque hypocritica pietate ſatagunt, ignari, aut ex pertinacia intelligere recuſantes, cultum Matris DEI, in ejus Filium, & omnimodum DEI (quemadmodum ex SS. PP. ſenſu, effatis & authoritate, in ſequentibus clariùs demonſtrabo) Majeſtatem, gloriam & honorem vergere & propagari. Sic antimariani iſti egregiam ſuæ ſententiæ, falſiſſimæque opinionis, antonomaſticè, Doctorem Martinum Lutherum, nacti ſunt, cujus authoritate fulti, ſecurè in Clientes Marianos, linguas & calamos impudenter exerere, & audacter acuere poſſunt. Sed obſecro! quid elatiſſimæ mentis hominem Lutherum (ut alios complures ejusdem farinæ apoſtatas & hæreticos impeſtores taceam) eò inſaniæ deduxit, ut cum authore omnis mendacii, ſuperbiæ Primipilo, omniúmque hæreſum Doctore, Virginis hoſte infenſiſſimo diabolo, dicere

 prælu-

Digitized by Google

præſumeret, in cælum aſcendam, ſuper altitudinem nubium, & *ſimilis ero Matri DEI & ſanctis, quantumcunque magnis*, & rarâ meritorum excellentiâ eminentibus? Quid ut *Beſtia* illa (*dd*) (*Rhodani fugiens à littore monſtrum*, quod *infauſto excepit ripa Lemana ſinu*) Calvinus *aperiret os ſuum in blaſphemias in Deum, blaſphemare nomen ejus, & Tabernaculum ejus* (*ee*) (hoc enim nomine Deipara MARIA, â SS. PP. inſignitur) *& eos qui in cælo habitant*? Quid niſi ſuperbiſſima propriæ eruditionis, & exaggerata doctrinæ ſcientiæque ſuæ æſtimatio, quâ elati, non tantùm ſupra pares ſuorum temporum eruditiſſimos Viros, ſed ſupra Eccleſiæ Doctores ſe ſapere vaniſſimè crediderunt? Lutherus, quo homine nihil arrogantiùs unquam fuit, de ſe affirmare & jactare auſus, dixit: (*ff*) *Ego nihil curo, etiamſi mille Auguſtini, mille Cypriani, mille Eccleſiæ contra me ſtarent.* Prô ſuperi quanta præſumptio! Quanta in mulieroſo & vinolento apoſtata jactantia! O abominandam ambitioſiſſimi Thraſonis ſuperbiam! O execrabilem impudentiam, tanta Eccleſiæ columina & lumina contemnere præſumentis! Hæc enim verò eſt illa tot malorum parens ſuperbia, quæ Eccleſiæ pacem, quietémque turbavit; hæc hæreſum virulentam peſtem induxit; hæc mortiferum antiqui ſerpentis ſemen in tot millium animarum ruinam diſperſit; hæc quæ unitatem fidei erroribus ſuis diſtraxit & diſſecuit, ſic teſtante eruditiſſimo Tertulliano, (*gg*) *omnes hæretici tument*,

omnes

(*dd*) Apoc: 13. (*ee*) Jacob. Biderman.; Heroid. Ep. l. 3. Ep. 2. de hæreti graſſant. (*ff*) *Luther*: in minore Poſtilla E, una de Viſit; B. V, M. Et rurſus de illius Nativit. (*gg*) Tertull: de Præſcript.

Digitized by Google

omnes ſcientiam pollicentur. Sic & D. Hieronymus: (*hh*) *Quis hæreticorum non in ſuperbiam extollitur?* His accedit Hipponenſis *Præſul*: (*ii*) *diverſis locis*, inquit, *ſunt diverſæ, ſed una Mater ſuperbia omnes hæreſes genuit; ſicut una Mater noſtra Catholica omnes Chriſtianos fideles toto orbe diffuſos.* Hæc eadem ſanctiſſimæ Dei Genitricis cultum convellere & infirmare, hæc Clientum illius pietatem perdere, hæc amorem & confugium ad ejus præſidium intercludere, & per ſubornatos quosdam elatæ ſcientiæ, ambitioſósque, in ſui potiùs, quàm honoris Divini, gloriam, propagatores, exterminare omni deſudat diligentia. In ſimilium, ex ſuperbia compoſitam hypocriſin, & propriæ famæ verſutos cauſidicos, accommodè S. Iſidorus: (*kk*) *Plerique acceptâ ſcientiâ litterarum, non ad DEI gloriam, ſed ad ſuam laudem utuntur, dum de ipſa extolluntur, & ibi*
» *peccant, ubi peccata emendare debuerunt.* Deus ſu-
» perbis reſiſtit, ſacrorum oraculorum effatum eſt, tot
» hiſtoriarum exemplis confirmatum. (*ll*) Quot, Deus
» immortalis! quot vidimus exactis ſæculis, qui in fir-
» mamento Eccleſiæ Dei, veluti quidam ſoles radia-
» bant, eosdem tamen fœdiſſimè eclipſatos, quòd hu-
» militatis expertes, ſuis plus nimiò adhærerent illuſtra-
» tionibus & judiciis, quibus excæcati in miſeranda præ-
» cipitia abierunt. Quot ſapientes & doctrinâ illuſtres
» viros dementavit ſuperbia? Quot eremi incolæ &
» Anachoretæ, qui imperabant naturæ, cicurabant leo-

 nes,

(*hh*) Hieron. in cap: 1. Abdiæ, (*ii*) Auguſt: cap: 8. lib: de Paſt: (*kk*) S. Iſidorus l. 3 de ſumm. Bono. (*ll*) Henricus Maria Boudon Opuſculo: Solus Deus. Regula X.

BIBLIOTECA NAZ. ... VITTORIO EMANUELE

„ nes, emovebant rupes, & ſuis operibus, admirandá-
„ que vivendi ratione ſtatum innocentiæ æmulari vide-
„ bantur; quot, inquam, tantæ ſanctitatis Viri per de-
„ ſertam humilitatem naufragium fecerunt veritatis, &
„ in deteſtandos errores, hæreſes, æternámque damna-
„ tionem inciderunt. Nihil ab eo exſpectandum eſt
„ boni, dicere ſolebat ſanctus Patriarcha Benedictus,
„ qui verè non fuerit humilis corde. Humilitatem
„ quam hæretici, ſchiſmatici, & alii id genus devii ho-
„ mines præferunt, fictitia eſt: quâ, dum nihil eis con-
„ tradicitur, & ſibi ipſis malè blandiuntur, & oculis
„ hominum inani pompa illudunt; in laudibus autem
„ cordis fovent ſuperbiam, dum putata ſua lumina, er-
„ roneámque doctrinam ſanctis Eccleſiæ dogmatibus
„ anteponunt. Deteſtanda omninò ſuperbia: quæ eos
„ armat ad pertinaciter oppugnandam veritatem, ad
„ Eccleſiæ capitis, Pontificíſque Decreta proculcanda.
„ Et tamen eorum permulti diuturnis ſe macerabant
„ jejuniis, vitam ducebant aſperam & auſteram, ut
„ mundo omninò mortui viderentur: quare magnum
„ faciebant ad ſuas ſectas animarum acceſſum, quæ vir-
„ tutis illuſione deceptæ, ut in primis Evangelii ſæculis
„ videre eſt, in devia rapiebantur. Sic quoque Ano-
nymus Mario-maſtix cùm antimarianis ſuis, ſub ſan-
ctiſſimæ Deiparæ apoſtrophe ſua, MONITA SA-
LUTARIA B. V. MARIÆ AD CULTORES
SUOS INDISCRETOS, ita ſpecioſè, ita religioſè,
ità in ſolius Dei honorem ſtudioſè compoſita & ad exi-
mium quendam ſingularis ſanctitatis ſplendorem zeloſè
exornata proponit, ut ineruditis & facilè credulis, fu-

cum

cum nimii cultûs, imponat, perſuadeátque, gloriam Divinæ Majeſtatis, exotica Deiparæ veneratione nimiùm quantùm minui & deperdi. Sed perſonata hæc cornicula, ſpecioſis veterum hæreticorum plumis ſtipata & exornata, voce ſua ſe, de vitioſiore graculorum, Deiparam infeſtantium progenie nepotem, prodit, & unde tam ſplendidas blaſphemias & calumnias, in Deiparam & Deiparæ Clientes, collectas compoſuerit, ſiniſtro in Divam Virginem affectu nimiùm in odia prædominante, manifeſtat. Hujus autem, & huic ſimilium, nimiam ex faſtu arrogantium ſapientiam, dignâ, niſi tempori ſapiant ſaniùs, quâ MARIÆ hoſtes ſolet, coronâ, præmiabit æternitas. Verùm non eſt hic propoſiti, nec conſilii, nec arbitrii mei, ſuperbæ antimarianorum inſolentiæ, temeritatíque clypeum opponere, nec in eorum ſcabie, ulceribúsque ungues meos cruentare, neque calamum in eorundem ſtudioſè quæſita, & cum voluptate palpata, pertinacia, callóque obtundere, ſed *Læſæ Majeſtati Cælorum Reginæ Deiparæ* MARIÆ, cauſam & vindictam committere, cùm, ſanctiſſimo Pſalmographo Marianorum encomiorum teſte Bonaventura. (*mm*) *qui dignè coluerit* MARIAM, *juſtificabitur*; *qui autem neglexerit illam*, *morietur in peccatis ſuis*. Et *qui habuerit characterem nominis ejus*, *annotabitur in libro vitæ*. Ego interim (liceat mihi O ſanctiſſima Mater & Virgo, cum ſancto Mariophilo Doctore Bonaventura amplius loqui) (*nn*) *Zelatus ſum amorem Tuum & gloriam*: *ideò defendas cauſam*

 meam

(*mm*) S. Bonavent: Pſ: Mar: 116. v. 3. (*nn*) Idem Pſ: 91. v. 3.

meam ante judicem ſæculorum. (oo) *Libera me de manu adverſariorum meorum: confunde ingenia & conatus eorum contra me.* (pp) *Exurge Domina, & judica cauſam noſtram: & ab inſurgentibus in nos libera nos.* (qq) *Exurgat* MARIA, *& diſſipentur inimici ejus: conterantur omnes ſub pedibus ejus.* (rr) *Oſtende potentiam Tuam contra inimicos noſtros, ut ſanctificeris in nationibus procul.* (ss) *Contere caput inimicorum noſtrorum pede inſuperabilis virtutis Tuæ.* (tt) *In ira flammæ ſuæ mergantur in infernum, & qui conturbant ſervos Tuos, inveniant perditionem.* (uu) *Laudem tuam cantet omnis Eccleſia ſanctorum, nam Te decet laus, Te decet imperium, Tibi virtus & gloria in ſæcula ſæculorum.* (uu) Cantet cœtus Parthenius ſervorum Tuorum (è quorum numero minimus ſum ego, qui Tibi *SALVE* cano, canámque dum vivam) encomia Tua per totum Orbem Terrarum! Cum his *O Domina mea! benedicam Te Dominam meam in omni tempore, & non deficiet laus Tua in ore meo.* (xx) Et quantumvis indigniſſimus ſim & viliſſimus, (yy) *Tu tamen Domina laudem meam non deſpexeris, & hunc tibi dedicatum hymnum digneris acceptare,* quo Tibi ſoli, nulli alteri, in hac lacrimarum valle. ambitiosè, placere cupio, ut in Te, per Te, ex Te, laudetur, glorificetur, exaltetur Filius Tuus, per quem *exaltata es,* (zz) *& Regina mundi es, deducta ad thronum gloriæ, & ab eo, ab*

(oo) Idem, Pſal: 100. v 3. (pp) Id: Pſal: 129. v. 3. (qq) Idem, Pſal: 91. v 4. (rr) Id: Pſal: 67. v. 1. (ss) Id: Pſal: 69. v. 3. (tt) Id: Pſal: 119. v. 3. (uu) Id: Pſal: 69. v. 4. Id; ſup: hymn: Ambroſ: Id: Pſal: 33. v. 1. Id: Pſal: 108. v. 1. (xx) Idem, Pſal: 108. (yy) Idem Ibid. (zz) S. Bernard: ſerm. de Aſſ.

Digitized by Google

eo, ab quàm placido vultu, quàm ſerena facie, quàm divinis amplexibus ſuſcepta & ſuper omnem exaltata creaturam, cum eo honore, quo tanta Mater digna fuit: cum ea gloria, quæ tantum decuit filium. (a) *Delectamini igitur in laudibus illius*, omnes MARIÆ cultui & laudibus devoti clientes, *exaudiet illa petitiones cordis veſtri*: exaudiet, *quin* (b) *& omnibus in laudes illius effuſis, animæ ſalutem largietur Filius ejus*, & (c) *Matris cultores, usque ad lumen ſuæ Divinitatis exaltabit. Idoneas* (d) *igitur*, hortante S. Germano Patriarcha, *Canticis tubas inflemus; quippe de cælo proſpiciens Univerſorum Regina, ſuarum laudum declamatores benedictionibus coronat. Concurrant cum Regibus Principes, atque huic Reginæ applaudant in hymnis, ut quæ talem peperit Regem, qui dominatu mortis oppreſſos, perbenevolà humanitate ſua, libertati reſtituit. Nos quoque Paſtores atque Magiſtri, Iſtam boni Paſtoris Inviolatiſſimam Procreatricem concordi cætu laudemus*: dicamúsque cum Joanne Euchaita, (e) *Te tanquam amabile Cunctorum mortalium Decus, celebramus univerſi, hymnis cantandis, in unum veluti labium, unámque vocem collecti. Quare O Palatium Verbi; nos quidem viles, ſed tamen Tuos, ad cæleſte regnum admitte, ut perennibus jubilis, æternum Tibi in gloria cantemus* SALVE REGINA.

(a) S. Bonav. Pſal. 35. v. 3. (b) S. Joſeph. Confeſſ. ex Men. Græc. 3. Jan. in Matut. precib. Ode 5. ex Baptiſmo Chriſti in Hirmo ſeu Tractu. (c) Ex Men. 16. Jan. Ode 5. Canon. Primi de Cathed. *S.* Petr. in clauſ. (d) Ex Men: Græc: 30. Jan: in Veſp: de SS. Baſilio, Gregorio Theol: & Joann: Chryſoſt. (e) Ex Men: 30. Jan: Ode 1. Canonis 1. de SS. Baſil. Greg. & Chryſoſt. in clauſ. Item in Veſp. de iisd: ſanctis.

Atque hæc ſatis ad præſentis cantici cognitionem, hoc loco dicta, fore exiſtimo. Qui plura contra inſenſos Marianorum laudum hoſtes, vel adverſarios, in Virginis patrocinium deſiderat, conſulat R. P. Petri Caniſii de Deip. Virgine MARIA lib. 5. cap 13. ubi enucleatiùs omnes totius Cantici titulos contra omnium hæreſiarcharum & antimarianorum impudentiſſimas blasphemias, & calumnias ſapientiſſimis argumentis, Eccleſiæ & SS. Patrum authoritate, probat, & evincit. Neminem certè tam effrontem, aût malitioſè pertinacem Catholicum arbitror, qui Dei Matrem agnoſcens, id ei honoris, qui tantam Matrem decet, non tribuat, cum & Terrenorum Regum Matribus, nec tituli, nec encomia, nec præconia deſint, nec meritus eis denegetur cultus nec veneratio. Quod ſi non honoris ergò, ſaltem amoris gratiâ, Deiparam his præclaris titulis, quos illi publicè tribuit Eccleſia, compellare decebat, quum & vulgi more paſſim receptum eſſe conſtet, ut homines perſonam inſigniter amatam, ſuum decus, ſuam ſpem, ſuam vitam, vocent. (*f*) Quantò nos rectius id genus nomina, quæ ineptis & profanis amoribus & affectibus exprimendis, ſæpè adaptantur, ad illam, vel unicè, vel maximè benedictam Virginem transferimus, quam Filii Dei, ut ſuam Matrem & Reginam, de toto humano genere optimè meritam, & usque merentem, non ſolum agnoſcunt, atque ſuſpiciunt, ſed etiam caſtiſſimis animis amplectuntur, atque cum ſingulari gaudio exoſculantur. Age igitur Magnæ Dominæ, Potentiſſimæ Reginæ, Admira-

(*f*) P. Caniſius ut *ſup*: mihi, fol. 665.

Digitized by Google

mirabilis Dei Parentis, Mariophile Cultor, humaniſſime Lector; age inquam, tecúmque omnes *Mortales* (ſic enim te, tecúmque Univerſos Deiparæ & Eccleſiæ genuinos filios Clientésque, cum magno DEI, MARIÆque honoris Zelote (g) Henrico Maria Boudon, alloqui placet) *Diligite* MARIAM, *quæ & ſummè amat, & ſummè eſt amabilis, & ſanctiſſima inter ſanctos: amate* EAM, *quæ ſemper fuit objectum ſuaviſſimæ Dei complacentiæ: amate* EAM, *quam Deus ſemper, & ſuper omnes creaturas amavit: amate* EAM, *quæ ſuâ innocentiâ* ÆTERNUM VERBUM *è ſinu Patris in puriſſima ſua & Virginea viſcera detraxit: amate* EAM, *quæ eſt delitium ſanctiſſimæ Trinitatis, gaudium Beatorum, purorum omnium, ſanctorúmque cordium amor: amate* EAM, *quæ eſt Regina virtutum, miraculum gratiarum, ornamentum gloriæ, abyſſus perfectorum, atque omnis Majeſtatis: amate* EAM, *quæ nunquam ſatìs amari poteſt. Quidquid agamus, ſemper amor erit meritis minor. Solus Deus eſt, qui* EJUS *merita ſuo amore poteſt adæquare. Cùm igitur* ILLA DEI *amorem rapuerit, non debet eſſe anima, quæ* EAM *non amat*, EJUSque *affectum, & potiſſimum protectionem non ambiat*; amat enim pariter ſe amantes, ſic enim ipſamet apud ſapientem loquitur, (h) *Ego diligentes me, diligo: & qui manè vigilant ad me, invenient me. Ego Mater pulcræ dilectionis, & timoris, & agnitionis, & ſanctæ ſpei. In me gratia omnis vitæ & veritatis. Tranſite ad*

(g) Henr: Maria Boudon: Tract: ſolus Deus Praxi V. (h) Parabol: Salom: c. 8. & 9. Eccleſiaſt: 24.

te ad me omnes qui concupiſcitis me, & à generationibus meis implemini: Spiritus enim meus ſuper mel dulcis, & hæreditas mea, ſuper mel & favum. (i) *Beatus homo qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidiè, & obſervat ad poſtes oſtij mei, qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet ſalutem à Domino: qui autem in me peccaverit, lædet animam ſuam. Omnes qui me oderunt, diligunt mortem.* Vis ergo vivere, ama *MARIAM.*
Vive & Vale.

(i) Parabol: Salom. ut ſuprà.



PARS

Digitized by Google

PARS PRIMA.

LIBER PRIMUS.

CANTICUM MARIANUM

SALVE REGINA,

Auguſtiſſimæ Cælorum Terrarúmque

REGINÆ,

Stellis duodecim coronatæ,

Duodecim Odis metricis

Stellato MARIÆ diademati

conſecratis.

Concinnatum & Cantatum,

Digitized by Google

Salve Regina.

Odę I.

1.

O Vota cordis aurea!
O aureos amores!
Queîs Te ſonante barbyto
Chely, Lyráque Virgo
Celebrare Vates incitor
Sacro repletus igne,
Tuæ diſertus gloriæ
Laudíque Nominíque.

2.

Cantare mens eſt Virgini,
Huc barbytum choraules,
Amoris urget impetus
Aptate fila Muſæ!
Si chorda deſit, pectus hoc
Nervos, dabítque chordas,
Et venulæ teſtudini
Inſervient canenti.

3.

Magnæ Parentis Nomini
Stat inſonare carmen,
Afflate numen pectini
Hyantiæ ſorores;
Hoc Phœbe pectus entheo
Inebria furore!
Tu Nazarena flexilem
Adverte Mater aurem.

4.

Sed ah! quid amens improbam
Vilémque tento cannam?
Quid inſolenter Delphicam
Mando, bibóque laurum?
Agreſtis audet Delium
Arcas movere plectrum.
Lyræque blennus ungulâ
Doctas ferire chordas?

5.

Audet MARIÆ cælicas
Infans, rudíſque laudes
Blæſo ciere carminis
Choragio Poëta?
Cui Phœbus ipſe Paſtor eſt;
Vili ſtrepens avenâ,
Cui ſe fatentur impares
Parnaſſides Camænæ.

6.

Amuſa Muſa muſico
Eſt imperita nervo,
Vultúmque pallet anxia,
Et ruſticam fatetur
Thalia ſe Poëtriam,
Lauríque quærit umbras.
Abdítque tectam Phocidos,
Teſtudinem ſub antro.

7.

Fons Caſtilis nil enthei
Scaturit, & propinat
Liquoris, inſtar gurgitis,
Aut fluminis MARIÆ.

Cùm

Cùm turget æquor gloriæ
Pontúſque gratiarum,
Nil gutta confert dotium
Torrentibus Tuarum.

8.

Ex ore Nata prodiens (*a*)
Altiſſimi Puella,
Semel loquentis omnia
VERBO creantis UNO
VERBI PARENS, cujusme-
los
Cùm vox ſonat *columba*, (*b*)
Omnes ſilent Cæleſtium,
Terreſtriúmque *voces*.

9.

Elinguis eſt Facundia,
Et indiſerta Pallas,
Collis biceps ſilentio
Plus Caucaſi laborat.
Loquente Cælo dulcius
Quid muta Terra tentet?
Buxus procul Silenia,
Et arundo ſit Menalcæ.

10.

Ebur remugit Orphei,
Liníque chorda ſtridet,
Amphioníſque barbytus,
Arioníſque plectrum,
Raucó ſonant diſcrimine
Et obloquuntur odæ,
Parere fila pollici.
Et pectini recuſant.

(*a*) Eccli. 24. (*b*) Cant. 2.

11.

Si cælites Acredulæ
Et Alites choraulæ
Sunt impares, ut Virgini
Tantæ canant triumphos,
Quid pippiat paſſerculus,
Fritinniátque Progne,
Cùm ſit Phonaſcis omnibus
Auguſtior MARIA?

12.

Ergo rigens, & arida
Nullo liquore penna,
Cùm torpeat, nec urgeat
Sacro calore vena,
Preſſóque vox ſilentio
Humana conticere
Cogatur, & muteſcere
Vox, lingua, penna, ple-
ctrum.

13.

Reſolvo chordas: angulo
Teſtudinem repono,
Cytharæq; promptæ cantibus
Soluta fila laxo;
Caſtigo vota: dexteram
Reſtringo prurientem,
Humi ſtrepens non ambiat
Sublimiora pecten.

14.

Admitte tantis imparem
Et frigidum, MARIA

Encomiaſten laudibus,
Aſt ſupplicem Clientem,
Ut pronus ore, nomine
Te proprio ſalutet,
REGINA! Mater annuis?
Aurémque pandis? ergo

15.

REGINA SALVE: machina
Cui tota ſervit Orbis,
Cui ſervus Æther ſternitur,
Et Stelleæ cohortes,
Turmæ micantes ſiderum
Fixæque, mobiléſque
Negotioſæ geſtiunt
Lunare ſervitutem.

16.

Quid Penthe - quæris glo-
riam
Amazonum - Silea?
Quid imperare conjuge
Semiramis Sepulto!
Syros licet Zenobia
Sceptro regat, premátque,
Regina nulla dicier
Præ Te poteſt MARIA!

17.

Regina Tomiris audiat
Scythis potens ſubactis,
Cleopatra jactet purpuram,
Ægyptiúmque luxum,
Et ſub coronæ vinculum
Arabes, Syróſque cogat;
Hæc ſceptra quid? quid pur-
puræ
Ad Regiam MARIÆ?

18.

Valete vanæ Principes!
Amazones valete!
REGINA SALVE cælitûm
Et Orbis Imperatrix,
Ter centies, ter millies
REGINA VIRGO SALVE!
Omnes faceſſant cæteræ
Tu ſola *VIRGO SALVE*.

19.

Illime cujus mentium
Genus pedes adorat,
Suppléxque, veſtis auream
Exoſculatur oram,
Sceptro & coronæ Subdi-
tum
Se ſternit ad tribunal,
Tuum ad tribunal gratiæ
Manſueta *Virgo SALVE*.

20.

REGINA SALVE! floridi
Amæna Chloris horti, (c)
*JESSÆA RADIX FLOSCU-
LUM*
Quæ *germinavit* Orbi,
De ſtirpe florem Virgine
In Nazareth roſeto,
Cum flore fructum, perditæ
Mortalium ſaluti.

21. Ze-

(c) Iſai: 11.

Digitized by Google

21.

Zephyritis *auræ filia*
Divinioris UNA,
Tot inter UNA filias
Et UNA ſola ſponſas,
Electa, digna dicier
Magni Parens Tonantis,
Dei thronus, cui Trinitas
Inſedit *UNA, SALVE!*

22.

Integritatis Cluſia (d)
Aperta porta nulli,
TER SANCTA PORTA, luminis
Soli recluſa SOLI,
SOLI Deo FATULCIA
Quam tranſiens migravit
Pulſurus, ad nos, ſonticas
Mortalitatis *UMBRAS.*

23.

Aurora lucis Prodroma,
Noctíſque fulminatrix,
Et Memnonis Puerpera
Illuminantis Orbem,
Orci tenebris horridum
Nigráque nocte tectum,
REGINA SALVE LUMINIS
EOS QUE GRATIARUM.

24.

REGINA ſervientium
Sublimis *Angelorum,*
Cantata mille laudibus
Et Alitûm choragis,
Quam mille nube penſiles
Ephebuli coronant,
Salamandræ Amoris æmuli,
Et cælites Pyrauſtæ.

25.

Te *Patriarchæ* Principem
Flexo genu ſalutant,
Te ſacra *vatum* numina,
Et enthei *Prophetæ*,
Mundi Patres *Apoſtoli*
Dius Senatus Orbis,
Jugi canunt certamine,
REGINA VIRGO SALVE.

26.

Et purpuratus *Martyrum*
Exercitus Monarcham,
Te confitentur exedræ
(Sacri Sophi) Magiſtram,
Te liliatæ *Virginum*
Candens chorus, columbæ,
Æthérque totus inſonat
REGINA VIRGO SALVE.

27.

REGINA MATER GRATIÆ
Miſerûmque DIVA SALVE!
DULCEDO, VITA, NOSTRA SPES,
SALUS, CHARIS QUE, SALVE!
Ab *Exulis* nunc vocibus
REGINA VIRGO SALVE!
Donec beatioribus
Te in *patriâ ſalutem.*

(d) Ezech: 44.

C Mater

Mater Miſericordiæ.

ODE II.

1.

TUis quod ardet ignibus
Cor, pectus & medullæ,
Succendit ardor cælicus,
Flammæque Nazarenæ
Pro follibus ſuſpiria
Inſerviunt amanti,
O Virgo ne deſpexeris
Te diligentis æſtus.

2.

Hic æſtus eſt tenerrimi
Perennitas amoris,
Sed eſt & effuſiſſimi
Impendium doloris:
Amoris, ut Te filio
Præſtes, benigna, Matrem,
Doloris, ut tot vulnerum
Chirurga (a) ſis meorum.

3.

Ad Te cadaver putidum
Fractæque larva vitæ,
Multo notatus ulcere
Se Lazarus reclinat; (b)
Ad Te, medelam publicæ
Et Pharmacum ſalutis,
Adrepit è fædiſſimo
Job ſaucius fimeto.

4.

En plenus ut pædoribus
Saniéque ploret Irus?
Ut membra ſterquilinio
Volvat ſepulta Codrus?
Ut corpus omne verminet,
Atróque pure ſtillet
Gravémque ſpiret naribus
Eumæus hic mephytim?

5.

Ego ille ſum Probaticæ
Solymæus æger oræ? (c)
Bis quindecim ſub porticu,
Quatuórque bis per annos,
Egenus omnis auxilj
Motum ſalubris undæ
Exſpecto: ni Tu dexteram
Virgo (peribo) præſtes!

6.

Ego ille ſum Decem virûm (d)
Et unus, & remotus,
Stans eminùs, quem criminum
Procul eſſe lepra juſſit,

Inſtar

(a) Ærumnarum Domina & ſpiritualis Chirurga; Hymn: Græc:
(b) Luc: 16. (c) Joann: 5. (d) Luc: 17.

Digitized by Google

Inſtar pruinæ candicans
Nivíſque, totus ulcus,
Miſerere David filia
Syntectici *Maria*.

7.

Ego ille ſum, ſuperbiæ
Quem turpis inflat hydrops,
Diſtentus inſtar tympani
Utríſque, folliúmque,
Cui membra, faſtu turgida
Auſtríſque vanitatis,
Et gloriæ vaporibus
Rigent, tuméntque ventis.

8.

Ego ille ſum Viarius (e)
Natus parente cæcus,
Cui culpa clauſit lumina
Et bina frontis aſtra
Eclipſis aſtra criminum
Velavit, & tenebris,
Solem ſalutis ſuſtulit,
Luménque gratiarum.

9.

Nec deſtitutum lumine
Sat eſt dolere noctem, (f)
Quin muta lingua vinculis
Et his tenentur aures,
Qui claudit has, & hanc tenet
Eſt inquilinus hoſtis,
Fomes mali felicitas,
Opes, caro, Cupido.

10.

His vapulo lictoribus
His torqueor tyrannis,
Diróque mentem ſpiritu
Agitante, lancinante.
Auri ſitis, phreneticis
Plutúſque mergit undis,
Furórque flammis Cyprius
Convellit oſſa Typhus.

11.

Abſente vitæ lumine
Nox ingruit ſepulcri,
Æger Galeni dexterâ
Et arte deſtitutus,
Ad Æaci prætorium,
Minois ad tribunal,
Et ad Charontis evolat
Naulum daturus, amnem.

12.

Suum Bethana Lazarum
Sic Martha, Magdalíſque
Abſente Chriſto perdidit
Et intulit ſepulcro,
Hunc lacrimæ, ſuſpiria,
Et clamor infrementis
De linteis, & inſtitis
Vox excitat Magiſtri.

13.

Non una morbi fæditas
Non una vis veneni.

(e) Joann: 9. (f) Marc: 7.

Digitized by Google

Sed occupavit ilias
Horrenda me dolorum,
A planta ad usque verticem, (g)
(Hæc ſunt talenta culpæ)
Nulla fuit in me ſanitas,
Sed plaga, livor, ulcus.

14.

Meo, ſepultus, criminum
Pædore verminabam,
Et Tænari jam pabulum
Pulvis forem, cinísque.
Ni Tu miſerta funeris
Cadaverísque Virgo
Quatriduanum Lazarum (h)
A morte ſuſcitâſſes.

15.

Ego cæſus à latronibus
Spoliatus, & theriſtro (i)
Exutus innocentiæ
Et ſaucius cruenta
Relictus inter vulnera,
Plagásque purulentas,
Cujus viator Presbyter,
Levita nec miſertus.

16.

Tu Virgo Vulneraria
Medicáque *ſemivivo*
Aderas, opémque languido,
Et dexteram dediſti, (k)
Multo Lyæum vulneri
Oleúmque Samaritis
Benigna fundens, gratiæ
Et vita ſanitatis.

17.

Fui latrina ſordium
Et ulcerum cloaca.
Sentina fæda criminum
Queîs ſordeo meorum,
Percuſſus à latronibus;
Sed Virgo ſauciato
Ægróque ſemper perdito
Fidelis adfuiſti.

18.

Mater ſecundi diceris.
Et es Parens Adami
Talem reatus Te meus
Et culpa Virgo fecit,
O culpa fælix! quæ reis
Talem dedit Parentem
Quæ cum Deum Puerpera
Tulit, tulit ſalutem.

19.

Primi vigorem corporis
Eva MARIA debes,
Ab hac Tuæ ſubſtantiam
Propaginis tuliſti.
Sed Eva debet millies
Primæva plus ſecunda,
A qua *ſecundum* rettulit
Vita perennis *ortum.*

20.

Quæ prima Mundi Mater eſt;
Eſt facta bis Secunda,

Ob

(g) Eſa: 1. (h) Joann: 11. (i) Luc: 10. (k) Luc: 10.

Digitized by Google

Ob gratias quas contulit
Mater ſecunda Prima,
Sic Prima dici veriùs
Ab hac poteſt ſecunda,
Ut hæc *ſecunda* ſanctius
De *jure Prima* poſſit.

21.

Hinc illa tela mentium
Gementium vibrantur,
Amoris illa ſpicula
Cordis rotata nervo,
Ad ima tendunt pectoris,
Et perforant medullas,
Et vulnerant mucronibus
Amoris & Doloris.

22.

O Virga cincta liliis
Et veſtium liguſtris,
Florum pruinis, & nive
Albentium Roſarum,
Cui caſta byſſus atria
Thronúmq; gemma veſtit
Atros, at udos lacrimis
Ne ſpreveris penates.

23.

MARIA ſueta candidis
Inambulare Cygnis,
Ne ſemper *Innocentiæ*
Albas fove *columbas*
Quin & *volucres Te nigræ*
(Plebs invenuſta) *Corvi*,
Tuis diſerti laudibus
Sublimiùs celebrant.

24.

Super, canentes, æthera
Alâ Cygni miniſtrâ
Te ſubjugales evehant:
Sublimiùs ferêre
Votis Tuorum Supplicum,
Amantiúmque pennis,
Quas, ah! & eheu! cordibus
Amor, Dolórque junxit.

Vita.

ODE III.

1.

O *VITA, VERITAS, VIA!* (*a*)
Terrâ Parente, nata,
O Virgo Mater, integri
Et candidi Pudoris,
Cujus nitoris lilium
Roſámque Caſtitatis
Nec veſpa læſit Virginem;
Nec ulla muſca Florem.

(*a*) Joann: 14.

Digitized by Google

2.

Te *Magna* Matrem *Parvitas*,
Mentíſque ſervitudo,
Et Parvitatis dignitas,
Et ſanctitas Pudoris,
Magni creavit Numinis
Puerperámque, *carne*
Divinitatem veſtiens,
Humanitate VERBUM.

3.

Per Te revixit mortuum
Putris cadaver Orbis,
O *VITA VITÆ!* lacteo
Liquore plena pectus,
Quo nos *peremptos recreas*
Foves, alis, Tuíque
Nos *lacte paſtos Filij* (*b*)
Vis Mater eſſe Fratres.

4.

O Diva ſupplicantibus
Mitíſque tota ſervis,
Quæ vota noſtra riſibus,
Annutibúſque mulces.
Et prona diligentibus
Te, gratias propinas,
Aurémque præſtas queſtibus,
Et lacrymis Patronam.

5.

O O*mnium Viventium*
Fons, *Vita*, *Spes*, *Salúſque*,
Viden' ut Averni pertinax,
Et peſtilens venenum
Irrepat Orbi, Cerberi
Natum Trifaucis alvo,
Rictúque fuſum triplici
Mortalium ruinæ?

6.

Sudantis Hydræ toxicum
Spumámque nauſeantis
Senſêre mortis hoſtiæ
Tot funerum phalanges:
Provinciarum victimas
Tot fecit *UNA* peſtis.
Hoſtilibus nocentior
Furente Marte plagis.

7.

Quouſque Mater ſuſtines
Fati furentis iras?
Quouſque fers tyrannidem
Luémque ſævientem?
Vides acervos funerum,
Cadaverúmque moles,
Urbéſque plenas luctibus
Ploratibúſque campos?

8.

Compeſce ſidus noxium
Feráxque mortis aſtrum,
Lethi minantis Heſperum;
Et Funebrem Cometam,
Accende pro funalibus,
Tædáque funerali,
Jubar Tuorum luminum,
Soléſque gratiarum.

9. Retun-

(*b*) Cant: 8.

Digitized by Google

9.
Retunde tetros aëris
Mutabilis vapores,
Extingue flammas corporũ,
Ignésque febrientûm
Carbunculorum toxica
Et ulcerum venena,
Omnémque peſtem nubium
In Regna ſævientem.

10.
Sed & retunde prælia
In nos ruentis Orci
Circumfrementis undique
Inſtar Leonis offam (c)
Quærentis, alti ſanguine
Paſtíque carne tauri,
Aut Tigris, hauſtus cui cruor
Humanus addit iras.

11.
In nos ruit Plutonia
Vis execranda Ditis,
Satellites Proſerpinæ
Et Cerberi moloſſi,
Stygis furentis agmina
Exercitus Megæræ
Regísque grandes Tænari
Nos impetunt Tyranni.

12.
Septena belli fulmina
Bellantium Strategi,
Acies ſuas, & cornua
In nos aperta vertunt,
Bellona Dux SUPERBIA
Se vultuoſa primam,
Victoriis tot inſolens
Offert, petítque ferro.

13.
Armata Cypris miſſiles
Agitat, vibratque flammas,
Adverſa laſciviſſimo
Incendit igne caſtra,
Telum venenis oblitum
Veles jacit Cupido,
Quotquot ferit, tot vulnerat,
Et funerat ſagittis.

14.
Furore Stridens Marspiter
Atráque bile frendens,
Crudelis inſtar belluæ
Sternit, ſecat, trucidat,
Fuſóque ſpumans ſanguine
Adhuc ſitit cruorem,
Et ſtans ſuper cadavera
Inſultat *IRA* victis.

15.
Livor, peritus Funditor
Saxis ferire doctus,
Et cominùs dolonibus
Et eminùs ſagittis,
Bellator audax arjete
Quaſſans, preméñsque muros,
Et Urbium repagula,
Vectes, ſeráſque frangit.

(c) 1. Petr. 5.

Digitized by Google

16.

Ad arma! ad arma Thyrſiger
  Lyæus Æneator
Vocat, ferítque tympana
  Lituos, tubámque & æra
Temulentus hoſtis increpat
  Et incitat cohortes,
Addit furores Maſſico,
  Clamoribus calores.

17.

Volatiles Triarios,
  Scurras, Laverniones,
Prædis *AVARUS* incubans
  DUX expedit latrones,
Graves rapinis, ſpartacos
  Sicarios, *Achilles*,
Aſtu Sinones perfidos,
  Et callidos *Ulyſſes*.

18.

Uterum gerens *Acedia*
  Belli parit Tribunos,
De qua velut de Tröio
  Miles cadit caballo:
Hac Matre ſurgunt integræ
  Ad bella & arma turmæ,
Hæc omnium puerpera
  Et Mater eſt malorum.

19.

Hæc hoſtibus nocentior,
  Ipſíſque pejor armis,
Inter cubans tentoria
  Quamvis inermis, omnem
Suo paratum dirigit
  Exercitum Senatu,
Et præliorum Cenſus eſt,
  Et Militum Magiſtra.

20.

Pax nulla conſtat noctibus,
  Et nulla ſtat diebus,
Inſultibus, tumultibus,
  Armíſque vellicamur,
Non infrequenter cædimur,
  Victíque mancipamur.
Turpíque cæſi prælio,
  Raptamur in triumphum.

21.

At *Virgo* Tu quæ diceris
  Acies benè ordinata, (d)
Et Turrium fortiſſima (e)
  Ancilibus Virorum,
Armíſque cincta fortium
  Formidoloſa Diti,
Succurre præliantibus,
  Et robur adde bello.

22.

Retunde vires hoſtium
  Superbiámque frange,
Et inſolentes Tænari
  Victorias Tyranni,
MARIA VICTRIX contere,
  Et diſſipa phalangas,
Et ſub Tuâ nos protege
  Armata Pallas, haſtâ.

23. En

(d) Cant: 6. (e) Cant: 4.

Digitized by Google

23.

En inter ulnas Puſio
Preces probat rogantis:
En ut Parentem amabilis
Te ſuaviatur Infans!
Ut blandus offert oſculum
Reciprocúmque geſtit?
Ut annuas Clientibus
Petentibus ſalutem!

24.

Sic Te canemus (annue!)
Et Filium canemus:
In utriusque gloriam,
Et gratias diſerti,
Panegyrímque Tullii,
Et Eclogam Marones,
Et ſacra circum tempora
Lunabimus corollas.

Dulcedo.

ODE IV.

1.

Quem Primus Orbis Incola
Poſſedit hoſpes hortum,
Omnis fuit *DULCEDINIS*
Origo, Nectaríſque,
Felicitatis Regia,
Regnum beatitatis.
Manans perenni flumine,
Maríque gaudiorum.

2.

In hoc amantûm nobile
Par, Sponſa, Sponſus, ævum
Vixiſſet optatiſſimum
Ni læva mens fuiſſet, (a
Nam quo-manus, quo-lumina
Quocunque ſe ferebant,
Greſſu pedum veſtigia,
Luxus meros premebant.

3.

Fingi Status beatior,
Sed nec valebat eſſe,
Hic ipſamet Felicitas
Se ſe offerebat ultrò,
Et baſiabat Hoſpites
Suos Beatitudo,
Omni replens *DULCEDINE*
Favóque, ſeſamóque,

4.

Stillabat arbor balſamo
Dulcíque petra melle,
Sudabat UVA ſaccharum
Et lacrimabat aurum,
Aurum fluentis Nectaris
Et Maſſici liquoris;
Omníſque fructus muſteo.
Mulcebat ora guſtu.

(a) Virgil, l. 2, Æneid.

Digitized by Google

5.

Sed *Dulcius*, ſed ſuavius,
Diviniúſque Pomum,
Cùm dapſilis ſcientiæ
Fameret. Eva ramo,
Mendax Ceraſtes obtulit
Facturus ad palatum,
Malum propinans *aureum*
Nocentius veneno.

6.

Coſtæ recentis filia,
Parentis & Mariti,
Vetitæ momordit arboris
Dulcémque Mortis eſcam,
Dedítque Pomum compari
Noſtræ cibum ruinæ:
Uterque mortem glutiit,
Malum omnium malorum.

7.

Sic Uvam acerbi palmitis (b
Edit, luítque acerbam
Parens amaritudinis
Quin ipſa amaritudo;
Adhuc ferunt & ſentiunt,
Et exetrantur Uvæ (c
Dentes amaritudinem
In ore filiorum.

8.

Primæ Parentis toxicum, (d
Colocynthidémque Pomi,
Malíque amaritudinem,
Et *Noxi-mellis* offam,
Sua abſtulit *Dulcedine*
Mater Suävitatis,
Mutans amaritudinem
Noménque Matris Evæ.

9.

Mellis favo quid dulcius? (e
Quid fortius leone?
Ex cujus ore prodiit
Mel omne gratiarum?
Et hunc, & illum protulit
Partu, dedítque fructum,
Ubi peperit *Dulciſſimum* (f
Cypri Maria *Botrum.*

10.

Facunda vitis, ubera (g
Cui ſunt gemella botri,
Botri feracis vineæ
Viniúmque germinantis (h
Caſto pudore Virgines,
Sponſáſque mitis Agni (i
Quæcunque quo ſunt ebriæ
Caleſte carmen efflant. (k

11.

Senenſis illud Catharis,
Mechtildis & Brigittæ,
Gertrudis & Thereſia
Avidis bibêre labris,
Bibêre mille millia
Agni cruore veſtes (l

Et lacte

(b Ezech. 18. (c Ibidem. (d Deuter. 32. (e Judic. 14. (f Cant. 1. (g Cantic. 7. (h Zach. 9. (i Apocal. 21. (k Apoc. 15. (l Apoc. 7.

Digitized by Google

Et lacte tincta , candidis
Circum ſtolis amicta.

12.

Qui Te, Tuíque pectoris (m
Oríſque gutturíſque
Senſit fragrantis halitum,
Expertus eſt odorem ,
Mali ſuävem Punici
Et optimi liquoris,
Liquoris Uvæ Engaddicæ
Et Cyprÿ racemi.

13.

Vox dulcis inſtar floridi (n
Et pullulantis Horti
Quem ſuavis auræ pervolat
Favonius ſuſurro;
Et labra diſtillantia (o
Favum , roſáſque miſcent ,
Et lingua rorem melleum (p
Et lacteum propinat.

14.

Ros ille, quondam felleam
Et ſentibus rigentem,
Viam paravit lacteam
Celóque liliatam,
Totóque ſparſit æthere
Gemmas, nivémq; florum,
Dulcis favi feracium
Et lactis & butyri.

15.

Hinc Natus ille Candidus , (q
Rubicundus ille ſponſus
Qui paſtus inter lilia (r
Lac edit, & butyrum (s
Emmanuel de millibus
Electus & cupitus ,
Matri ſuæ chariſſimus
Et Unus, Unicúſque.

16.

Hic Matris hærens brachiis,
Quondam tonans, furénsq;
In his triſulca fulmina
Suáſque fregit iras,
Dum preſſa ſuxit ubera
Dulcedinem Parentis,
Bibítque manſuetudinem ,
Mel , Lácque totus Infans,

17.

Meliora quis non ubera (t
Tua credat eſſe Vino ?
Expertus Auguſtinus hæc ,
Bernardus his potitus,
Dulciſſimus, Suaviſſimus
Mellifluúſque Præſul ,
Hinc guttur illud lacteum
Et lingua plena melle.

18.

Hæc auream Chryſoſtomi
Facundiam rigarunt ,
His tua Cyrille, Gregori,
Anſelme , penna vixit,
Iſtis Ephremi Virgines
Fluxêre rore chartæ,
Cellen-

(m Cant: 7. (n Cant: 2. & 4. (o Cant: 4. (p Cant: 4. (q Cant: 5. (r Cant: 6. (s Iſa: 7. (t Cant: 1.

Digitized by Google

Cellenſis, his præconia,
Petríque Damiani.

19.

Ex his Aquinas cymbia
Bibit ſcientiarum,
Laurentius Juſti-madet
Tali-nianus imbre, (*u*
Ambroſius, Lactantius
Richardus, Hugo, Victor,
Ignatius, Fulgentius
Germanus, Ildefonſus.

20.

Bona-rore totus diffluit,
Ventura Virginali:
Hoc Magna Mundi lumina,
Eccleſiæ Columnæ,
Encomiaſtæ Virginis,
Viri liquore pleni,
Mellis favos, lac, ſaccharum,
Roſáſque ſunt locuti.

21.

Tu mellis Hybla fertilis,
Hymettus es Maria!
Tu Campus uber floribus,
Clauſúſque ſemper Hortus, (*x*
Engaddiana vinea
Tu, *Natus Uva Cypri*
Cæli repleta nectare
Apúmque fæta rore.

22.

Tu malus inter frondea (*y*
Es Virgo ligna Silvæ,
Malus fragrans dulciſſimo (*z*
Odore, flore, fructu,
Fructus ſuavis gutturi (*aa*)
Meóque dulcis ori
Tuus, ſupérque Punicum,
Malúmque dives auro.

23.

Ergo tuæ *Dulcedinis*
Dulcis memento Virgo,
Amara cum Mors ultimum
Abſynthii culullum
Cum felle mixtum obtruſeris
Dicens: propino frater!
Hic eſt calyx amyſtide
Exhauriendus unâ.

24.

Fac *dulce* mortis poculum
Et adde ſuavitatem,
De ſelleo fac *melleum*
Tui miſerta ſervi,
Ut hoc amaritudinis
Sit cymbium Salutis,
Et fas ſit ægro dicere
Dulcedo noſtra, Salve.

Et

[*u* Diaſtole. (*x* Cant. 4. Cant. 1. Ibidem. (*y* Cant: 2. (*z* Cant. 2. (*aa* Ibidem.

Digitized by Google

Et Spes noſtra.

ODE V.

1.

QUæ fila Virgo dexterâ
Noſtríque ſtamen ortûs
Magiſtra verſas, quæ maris
Tumultuantis iras.
Et vela ventis turgida,
Et fluᶜtuum procellas.
Clavúmque Virgo dirigis,
Et anchoram ſalutis.

2.

Errantium Dux mentium
SPES UNA gratiarum,
Cui me, meíque labilem
Mentíſque corporíſque
Cymbam dicavi: da priùs
Quàm verrat illa portum,
Ut criminum reconditam
Exterminem Saburram.

3.

Suprema cùm lux fulſerit.
Forum, diémque Mundo
Dictura caſûs ultimum
Factúmque, terminúmque.
Heu quantus horror undique
Et terror imminebit;
Tremore tabeſcentibus
Arentibúsque luctu? (a

4.

Cùm pallidum concuſſerit
Agon ſupremus Orbem,
Quaſſata Tellus contremet
Actura mox ruinam,
Et ſol tenebras induet. (b
Lunæque fax cruorem,
Nigráque cælum cyclade,
Et contegetur umbris.

5.

Torvis minaces vultibus
Candentis inſtar æris,
Flammante dirùm ſyrmate
In Aridam Cometæ,
Ceu fulgur actum fulmine
Ruent, facéſque fixas,
Et mobiles encauſticâ
Raptas trahent ruinâ.

6.

Nubes pluent cadentibus
Ignes ab axe flammis,
Cælum fluet torrentibus
Et igneis procellis,
Fluctúſque volvet imbrium
Picíſque Sulphuríſque,
Aër flagrans incendiis
Totum cremabit Orbem.

7. Addes

(a Luc: 21. (b Luc: 21. Matth: 24.

7.
Addet caminus Veſbii
Liparæque gurges æſtus,
Globos Caphantus ignium,
Ructabit Æthna rivos,
Incendiis incendia
Flammis Chymæra flam̄as,
Iunget focos Vulcania
Et ventilabra Lemnos.

8.
Tumultuantes Æoli
(Vis bellicoſa Venti)
Clauſtris ſolutis prælia
Per aërem movebunt,
Pugnabit Eurus, Africo
Contrariante fratri,
Buccis Notus tumentibus
Caurum fugabit udus.

9.
Boream repellet Cæcias
Vulturnus hoſtis Auſtrum,
Auſter reſiſtet Balthico
Inæſtuans furori,
Et vorticoſus omnia
Turbabit ima ſummis
Turbo, feroces excitans
Ardentis Orbis ignes,

10.
Non una Mundi portio
Regióque Natióque,
Totius Orbis machina
Cælum, ſolum, ſalúmque,
Flagrabit: Ortus, Occidens,
Septentrio, Meríque,
Dies, ſuóque corruet
Tumulanda Terra buſto.

11.
Formido, pallor, tædium
Et imago dira mortis,
Ipſáque morte ſævior
Mortis timor futuræ.
Inſtar tyranni ſævient
Mentésque lancinabunt,
Cogéntque vivos funerum
Vi prævolare ſortem.

12.
Heu quantus infauſtiſſimas,
Percellet horror aures?
Tigres, Leones, pardali,
Irrugient, freméntque,
Boabit aura murmure (c
Tonitruíſque cælum,
Fluctus feroces æquoris
Immugient ruinæ.

13.
Quantus pavor præcordia
Exulcerata verme
Rodente conſcientiam,
Mentémque ſauciata
Anguſtiabit undique,
Stringétque comprimétq;
Terroribus, doloribus,
Cælo, ſolóque partis?

14. Ut

(c Matth: 24,

Digitized by Google

14.

: inter undas turbine
Iactata nutat alga,
preſſa fluctu mergitur
Reciprocante, canna,
rurſus alternantibus
Euris, Notiſque ſurgit.
t ventilatæ martiis
Arundines procellis.

15.

mens malorum præſcia
uæque gnara culpæ,
etíque noxa Numinis
'emptríxque Vita Legum,
ore vultum defluo
Iorrebit & pavebit,
o nimis cum Trojis
emens, doléns que victis.

16.

c jura ſummus ultima
rætor dari jubebit,
æque clangent *SURGITE*
Quotquot latetis Umbræ!
li ſepultæ ceſpite
ut marmorum cavernis,
i relicto linteo
D JUDICEM, *VENITE*,

17.

es in auras *Surgite*
d Iudicis tribunal,
ni coloni carceris
Orbis inquilini
Cæleſtis Aulæ nuncius
AD JUS CITAT, *VENITE*; (*a*
Dicâ tenente Iudicis
Dextram, Themi ſiniſtram.

18.

Huc evoluti carcerum
Et funerum latebris.
Mortis revulſa ſyndone
Et linteis ſepulcri.
Scrobi relictis inſtitis
Ad Judicem *VENITE*,
De vermibus, bufonibus
Et aſpidum ſagina.

19.

Omnes adeſſe Circitor
Cælíque Fæcialis
Parere coget, buccina
Circumſonante Mundum,
Quos unda texit æquoris
Aut fluminum profunda.
Sinúſque Terræ clauſerant
Flammæq; concremarunt.

20.

Mox excitata funere
Cadmæa turba ſurget,
Coràm ſtatura judice
Tremens pavénsque culpæ
Domeſticæ non inſcia,
Suique gnara probri,
Quam pungit hiſtrix criminũ,
Mens, tortor inquilinus.

21. Tunc

(*a* Veterum gnome fuit ſemper Dice, ſemper Themis Jovi aſſidens Dice vel Diça præſes iudiciorum, Themis Juſtitiæ;

Digitized by Google

21.

Tunc Orbis in Comitiis
Ad ultimum tribunal.
Et Univerſæ anaſtaſin,
Fato ſtupente, carnis,
Mortis minacis ſpiculo
Arcúque diſſoluto
Rediviva ſurgent corpora
Tubà vocante Manes.

22.

Tunc cuncta motu concuti
Et impetu moveri,
Hiare clauſtra Manium
Criptæque funerales.
Suóque clauſus ceſpite
Pulvis, cinîſque carnem,
Vivúmque ſument omnia
Induta corpus oſſa.

23.

Par calva, calvæ, pulveri
Par pulvis: Oſſa ſervi
Regîſque mixta, militis
Ducîſque: Cræſus, Irus
Pari jacentes funere
Sed impari reſurgent:
Diſcrimen iſtud omnibus
Diſcrimen eſſe, nulli.

24.

Iris thronum Thaumantias
Altum datura Regi,
Seſe arcuabit æthere
Circum tonante cælo,
Tonitruîſque nubium
Crepantium furore,
Tremente Terræ pondere
Et mugiente ponto.

25.

Tunc milliones Alitum
Exercitûſque mille
Cæleſtium, labentium
Cadentis inſtar imbris
Nimbîque terris aurei,
Nivîſque, grandinîſque.
Ad Numinis præſentiam,
Et JURIS APPARATUM.

26.

Aſtræa tunc volumina
Et cordium tabellas
Annalium diaria
Grandéſque, *JURA*, Faſtos,
Omneſque pandet indices
Actæque menda vitæ,
Notis legenda grandibus
Inſcripta, literîſque.

27.

Arcana clauſa mentium
Fient aperta Mundo,
Tunc vitreum cor oſtium
Laxabit & feneſtram.
Deſideratam pectore
Momi dicacis ore,
Speculúmque fient abdita,
Cryſtallus omne pectus.

28.

Digitized by Google

28.

re culpam nemini,
oxas negare nulli,
s impiata crimine
ıíque ſons reatûs
t, ſed ultro ſe ream
ſtet, fatebitúrque
dum exprobrante judice
oacta, nec timore:

29.

ıante Conſcientiâ,
rgente vi malorum,
ente pœnitudine
oxásque vindicante,
nationis literam
:ntentiámque ſponte
feret, ſe judice,
ꝺtore, Teſte, ſonte.

30.

unt Tyranni pallidi
: anxii Monarchæ,
n intuentes Judicem
uem ſpreverant Magi-
ſtrum,
ıis vibrantem ſpicula
. luminum ſagittas,
ue juſtæ fulmina
ıctúsque quot, tot ictus.

31.

re flumen igneum (e
eli furentis ardor
entis inſtar ſæviet
: obruet nocentes,

Involvet omnes flammeo
Vindex procella fluctu,
Et *Ultionis* æquore
Cremante merget hoſtes.

32.

In perduelles induet
Bellator arma Zelus (f
Succinctus enſem, lanceam
Dextrâ vibrans, ſiniſtrâ
Ancile inexpugnabile
Aſſumet æquitatem,
Capúrque tectus caſſide
Pugnabit in rebelles.

33.

Quid tunc feroces Attilæ
Totilæque ſanguiſugæ?
Quid Juliani Cæſares?
Apoſtatæ Tyranni?
Truces, Nerones, beſtiæ,
Cruoris helluones,
Buſirides, Geryones
Stupore ſiderati?

34.

Quanto tremore febrient
Tunc infulæ & tiaræ?
Plusquam rigore querceo
Trement, ruéntque mi-
træ,
Ducum galeri, Cæſarum
Auro graves coronæ,
Regúmque cum cudonibus
Pares cadent Amyntæ!

35. Im-

e Dan: 7. (f Sapient: 5.

Digitized by Google

35.

Immixta ſcipionibus
Ligonibúſque ſceptra,
Pedíſque Peda, Paſtoribus
Profana, mixta ſacris,
Faſcéſque ruris faſcibus,
Securibus ſecures,
Et purpuræ centonibus,
Et ſyntheſes abollis.

36.

Quali ſuam *Philoxenus*
Vitelliúsque vultu
Marci, ſues, Antonii,
Craſſi meri Charybdes,
Bacchæa Connæ dolia
Apicii gulones,
Verres, ferent ſententiam,
SITITE & ESURITE.

37.

Criſtata quid ſuperbia
Suáque fronte major?
Faſtus tumens? quid Cæliæ
Quid Phyllides Lycurgi?
Quid Tullii Terentiæ,
Briſeides Achillis?
Catullianæ Lesbiæ?
Quid Publii Corinnæ?

38.

Frontis nives, & purpura
Oris, jubárque frontis
Certabit umbris ſepiæ
Caliginíque noctis,
Genis ſedebit buxeus
Luror, colórque mortis,
Vultûs decor, formidinis
Decoctus à pruiná.

39.

Helenæ, Cleopatræ, Cynthiæ,
Formoſa monſtra formæ,
Monſtris pares Æſopicis
Aut inferi Megæris,
Plutonis in carnario,
Proſerpinæ culinis
Brevi, brevi focariæ
Ad anthraces futuræ.

40.

POMUM SUUM DISCORDIÆ
PULCERRIMÆ DEARUM,
Non arbitrandum judice
Paſtore purpurato,
Ad Tantali bellaria
Cogentur eſurire,
Totáque hiabunt improbum
Æternitate *MALUM.*

41.

Formoſa Mundi Numina
Adonides, Batilli,
Hylæ, Gyges, Adonides
Paridéſque, Caſtoréſque
Phaones, Achylles, Aſtures
Narciſſuli, Abſalones,
Omnes amoris exuent
Veneres, Cupidinéſque.

42.

Tot architecti criminum,
Tot Dædali malorum,

Tot

Digitized by Google

ɔræliorum Principes,
ıt Hæreſum Magiſtri,
, Salutis, Numinis,
gûmque Proditores,
ɜquitatis improbi
Veritatis hoſtes.

43.

ɪrandis auri præſides
úmque conditores,
ɪucliones Lydii
ɐſi, Mydæque Condi,
tot Uſurarii,
t æris harpagones
ronte ſtabunt? nemine
ɪrocinante cauſæ?

44.

obrui ſe montibus, (g
ɪollibus vovebunt.
ɪue petris Alpium
ɪallium cavernis,
ique mole Caucaſi
rauniiſque mille.
ı ferre vultum Numinis,
judicantis iras.

45.

devoventis audient
ɪcémque fulminantis,
ɪiterna Tænari (h
ıte ſtagna, peſtes,
ite flammas Tartari
ɪtoniæ pyrauſtæ,

Glutite fuſæ congios
Picíſque ſulphuríſque.

46.

Horrenda vox, faceſſere
Procul jubentis omnes,
Ad æviternos carceris,
Tremenda clauſtra, vectes,
Migrare, quos vel unicus
Contaminavit error,
Mortíque fecit mancipem
Stigíque vapularem.

47.

Ab hoc Tonantis fulmine
Non eximetur ullus,
Interminandis ignibus
Firmum ſtat, atque fixum,
Claudi, cremari, conteri,
In ſcoriam liquari,
Rurſúmque naſci pabulum
Picíque ſulphuríque.

48.

Hæc pandet Orci cardines
Horrenda vox *ABITE*,
Æternitatis abditos
Reſerabit hæc abyſſos,
Ebulliet ſtyx vindices
Ardentis omnis undas,
Ultróque vortex ignium
Involvet unus omnes.

49.

Reſerata tellus unico
Glubet reos hiatu

D 2 Pan-

g Oſeæ 10. Luc. 23. (*b* Ibid.

Pandetque fauces Tartari
  Voraginéſque claudent,
Creata ſurgent omnia
  In hoſtium ultionem,
Armata juſtas Numini
  Natura junget iras,

50.

Peccator in ſe ſentiet
  Elementa cuncta ferri,
Orbem frementem ſurgere (i
  Cauſam Dei tuentem,
Orcum Tyrannum frendere
  Pœnáſque poſtulantem:
Ridere cælum lacrimas,
  Et exprobrare culpas.

51.

Pavoris hujus turbine
  Si commovetur Othrys
Si contremiſcunt aurei (k
  Et concidunt Coloſſi;
Si Pyramis Nilotica
  Et Mempheos columnæ,
Anguſta quid mapalia
  Quid faginæ tabellæ?

52.

Si laurus expers fulminis,
  Si Cedrus & Cupreſſus
Procumbit, & radicibus
  Evulſa marcet Ornus,
Immota numquid arbuta
  Arundinéſque ſtabunt?
Rubus, myrica, capparis,
  Salix, geniſta, fungus?

53.

Cùm me tremores ambient, (l
  Et concidam pavore,
Et præſtolabor anxius
  Sententiam Tonantis,
Coram bilance Præſidis
  Sedentis ad tribunal,
Omnem librantis ſcrupulum
  Atomúmque, pulverém-
    que.

54.

Quæ me prement anguſtiæ?
  Quæ cor cataſta franget?
Sudore quanto diffluam?
  Quêis lacrimis madebo?
Hinc arguent teſtantia
  Peccata me reatûs,
Et inde formidabilis
  Aſtræa lance ſternet.

55.

Subtus patebit horridum (m
  Chaos, & abyſſus Orci,
Judex tonabit *deſuper*
  Juſtáſque ſparget iras.
Uréńſque conſcientia
  Cor verminabit *intus*,
Pendens *foris* acinacis
  Minabitur macellum.

56. Quo-

(i Sapient: 5. (k S. Greg. in Pſal: 142. (l S. Anſelmus in medit. ut refert. S. Bonav. in Pharetra, l. 3. c. 49. (m S. Anſelm, ut ſuprà.

Digitized by Google

56.

ocunque verto lumina (n
avor; tremor, minæque,
que trux ſententia
repidas pererrat aures,
cator eheu perditus
epreſſus, & relictus,
ſtrictus arctis criminum
ò, vinculis, migrabo?

57.

à tribunal fallere
ut callidum latere,
li datur: nec judicis
bnubilare vultum,
lexa virtus candidos
pallet inter agnos,
ns ſcelus nigerrimos
î ſtabit inter hædus?

58.

uæ Reus Subſellia
: aſyla provocabo?
nante durant omnia
ſo rigent metallo,
itiora tigribus,
ſurdiora ſaxis,
is movenda lacrumis
ec mollienda verbis.

59.

ola reſtas, unicum
olatium reorum
PES & ara ſupplicum
ARIA perditorum,
Tu ſola præbes dexteram;
Tu ſola Matris ulnas
Pandis Tuis Clientibus,
Natíque mollis iras.

60.

Cùm me vocârit clepſydra
Minois ad Tribunal,
Rhadamanthus urnam moverit,
Et Æacus ſtateram,
Reúſque ſiſtar judici
JUSTO, *GRAVI*, *TREMENDO*,
Non lacrimis mutabili
Nec mobili patronis,

61.

Tu me, priusquam corporis
Hanc exuam lacernam,
Fac gratiarum numine
Affla Parens Tuarum,
Et ſanctiùs da conteri,
Et concuti dolore,
Et pœnitentem fluctibus
Innare lacrimarum.

62.

Omnes in altum Balthici,
Et Pontici reatus,
Mercéſque mergam criminum,
Quæſtúſque noxiarum,
Eliberatam pondere
Et noxio phaſelum,

D 3 Ad

(n Idem.

Ad Patriæ Te proveham
Malum regente, portum.

63.

Hæc *Virgo Te* ſuſpiria,
Hæc vota ſupplicantis
Tangent ſuprema ſervuli,
Reíque lacrimantis,
Ne torva frontem contrahe,
Nec gratias roganti,
Nec vultuoſa cælites
Exaſpera favores.

64.

O Sole *Virgo* pulcrior
Sereniórque Lunâ
Affulge Sidus luminum,
Jubárque naviganti,
Periculoſa ſyrtium
Cynoſura duc per undas,
Ne Scylla mergat Tartari,
Aut glutiat charybdis!

65.

Sit, qui maris Saturnio,
Et fluminum Monarchæ
Qui Nereo, qui Doridi,
Qui Tethydi cruorem
Tauri, vel apri victimæ
In littoris Salebra,
Sacrúmque victimarius
Merum propinet undis.

66.

Tibi polari ſideri
MARIS QUE VIRGO STELLÆ,
Utrumque vinctus tæniâ
Vittáque tempus alba,
Lauríque cinctus frondibus,
Et floribus ſacerdos,
Supplex ad aras victima,
Et Hoſtia immolabor.

Salve.

ODE VI.

1.

R*egina Salve* noſtra lux (a
Splendor. Decus, venuſtas.
Aurora, terris depluum (b
Spargens amica rorem,
Vallata circum Liliis.
Et candicans liguſtris,
Niténsque Eoi floribus
Primæque Lucis auro.

2.

Jeſſea quamvis aridâ (c
Egreſſa ſtirpe *Radix*,
Vigore nullo fertilis,
Aut fructuoſa ſucco,

Cæleſtis

(a S. Bonav: tom: 6. in ſpec: B. V. lect: 11. (b S. Bernard: (c Iſai: 11.

Digitized by Google

'is auræ ſibilo,
halitu Columbæ,
tâ *Virga floruit*, (d
uitque fæta *fructum*.

3.

na, pleno Gratia
ui ſe benigna cornu
dit inter viſcera,
eóque plena turges,
otus Æther ſternitur,
ſiderum Phalanges,
næque certant cælites
ambiunt ſalutem.

4.

, ter Auguſtiſſima (e
des Dei, thronúsque,
que partu Numinis
eniti. Parens & Altrix,
a Patrem Filia, (f
plaſma Conditorem,
n Puella, maximum (g
nu fovens Gigantem.

5.

r beata fæminas
uas ulla vidit ætas,
quas tulerunt ſæcula
eréntque, ſola præſtas.
m Numen inter cæteras
legit eſſe Matrem,
Suisque dignam gratiis
Amoribúsque Nympham.

6.

Quam Filius Rex, Regiâ (h
Dignatus eſt coronâ,
Sceptróque, & oſtro Cælitûm
Et purpura beavit,
Aſtríſque cinxit Principem
Terræque, Siderúmque,
Solémque fecit Vernulam,
Lunam ſubeſſe ſervam.

7.

Tu vellus illud roridum, (i
Sudantis *Iris* æthræ,
Arcus ſecundi *fæderis*. (k
Poſitæque teſtis iræ,
Nubes levis, cui ſe Deus
Infudit, *ex duobus* (l
Cæleſtibus terreſtria.
Jungendo, *fecit UNUM*.

8.

Leonis Agna myſtici (m
Aquilæ Columba Mater,
Cujus rugitum Tartari
Exhorruêre manes.
Et hujus alis tectus eſt (n
Soli, Políque cardo,
Umbraculóque, Numinis
Subſidit æſtus iræ.

 9. *La-*

(d Num: 17. Iſai: 15. S. Ambroſ. ſerm: de Purif. B. V. tom: 6. (e Pet: Dami: S. Athanaſ: Epiphan. S. Auguſtin: Rupertus lib: 5. in Cant: (f S. Thomas de Villan: (g Hierem: 31. (h S. Bern: ſerm: ſup: ſignum Mag. (i Jud: 6. Eccli. 43. (k Gen: 9. S. Ephrem: de laud: Virg. (l Epheſ 2. (m Apoc 15. Ezech: 17. Iſai: 15. Apoc: 10. (n Ezech: 17.

9.
Lapillus ille parvulus (o
De monte devolutus
Quem nulla vis mortalium (p
Nec abſcidit ſecuris,
Puſillus ante, factus eſt
Magni Parens Olympi,
A quo Coloſſus aureus
In pulverem redactus.

10.
Noctis ſuperbum Principem, (q
Et Tartari Monarcham,
Mundi tyrannum, millibus
Annis tot inſolentem (r
Fregit, ſubegit, perdidit
MARIA perduellem
MARIA DE VICTORIA,
Armatum, inermis, hoſtem.

11.
Cùm tortuoſus Virgini (s
Bellum moveret hydrus,
Septémque virus faucibus
Ructaret in Puellam,
Ceraſtis illa vortices (t
Contrivit una ſeptem,
Preſsítque conquaſſantibus
Superba colla plantis,

12.
Draconis inde vindices
Livor frementis iras,
Spumantis inde triplici
Canis venena rictu,
Et Cerberi propagines,
Fæx Hæreſum, moloſſi,
Omníſque peſtis Tænari
Furentis in Mariam.

13.
Peſtes, Erynnes evomant,
Styx monſtra viperarum,
Quales adulter improbo
Peperit Arius alvo, (u
Qui peſtilente faucium
Tabo replevit orbem
Et Regna tót, fatalibus
Erroribus peremit.

14.
Suam Gerumna belluam, (x
Rhodanúſque gignat anguem,
Calvo educatum littore
Sodomæ luto nutritum,
Qui toxico Brittanniam
Nocente faſcinavit,
Araríſque púro flumini
Immiſcuit venena.

15.
Hæc virulenta beſtia
Livore plena frendens,
Signata tergum liliis
Et litterata ferro,

Exerta

(o Daniel: 3. (p S. Bonavent: in Spec: cap: 14. fol: 452. (q Joann: 12. & 16. (r Imperantem. (s Apocal: 12. (t Geneſ: 3. (u Florim: Raim: de ortu & progreſſu Hæres. (x Ibidem.

Digitized by Google

rta dentes, cælites
purco laceſſat ore,
jue ſedem vellicet
t gloriam MARIÆ!

16.

ſtolus Germaniæ
Si Djs placet) Lutherus (y
ri Magiſter dogmatis
octor libidinoſus,
Numini fædifragus
ɔreto fugax cucullo,
itus abſque conjuge,
xorius ſacerdos.

17.

ongius Trimalcio, (z
aſti Catillo ventris,
culum tot Principum.
islebiæ Prophetes;
is Quirini proditor,
inctæque SEDIS oſor,
lis quietis publicæ,
ax bellici furoris.

18.

ndis profeſſor ſanguinis
t Patriæ Procuſtes, (aa
Regna, qui Provincias
i bella concitavit,
is caput tenebrio,
ccleſiæ rebellis,
Furat, Deo Votifragus,
Bſasphemus in MARIAM.

19.

Hæ Tartari Propagines, (bb
Partúsque viperarum,
Inſtent nocere morſibus
Calcaneo MARIÆ, (cc
Nihil tamen profecerint
Doli, minæ, furores,
Hæc ſola cunctas Hæreſum
Eliminabit umbras.

20.

Formido Ditis: Inferi (dd
Scyronis Interemptrix
Quæ contumaces Spiritus
Superbientis hoſtis
Ancilla (Mater Numinis) (ee
Humili premis ſcabello,
Victricibúsque ſubjicis
Subacta monſtra plantis.

21.

Regina, cujus nomini
Potentiæque ſupplex
Cæleſtium, *Terreſtrium* (ff
Et poples Inferorum
Flexo genu ſubſternitur, (gg
Omníſque lingua laudes
Tuas diſerta concinens
Plaudit, *MARIA SALVE.*

D 5 22 RE-

y Vel (locuſta fætus Orci) Apoc: 9. Florimundus Raimundus lib: de ortu & progreſſu Hæreſum. (*z* Idem. (*aa* Idem. (*bb* Matth: 3. & 23. Luc: 3. (*cc* Geneſ: 3 (*dd* Hoſtes. (*ee* Luc: 1. (*ff* Philip. 2. (*gg* Idiota de contempl: Deip: contempl: 6. & lib: 3. Biblioth: vet: PP. cap. 5.

Digitized by Google

22.

REGINA SALVE, ſtelleo *(hh*
Caput coruſca ſerto.
Amicta Solis aureo
Argenteóque cultu,
Cui Luna veſtis gemeam *(ii*
Exoſculatur oram,
Et Te ſalutat Principem,
REGINA Virgo SALVE.

23.

Sic Cælitès, ſic Inferi
Sic Terra te celebrat:
Fæx ergo quæ mortalium,
Et carcinoma Vulgi,
Suam neget Te Principem,
Dominámq; non ſalutet?
MARIA PRINCEPS! millies
Regina VIRGO Salve.

24.

Ad dexteram quæ Filii *(kk*
Stas plena gratiarum,
Tales repende gratias
Datæ pares Saluti,
Quâ Te colit Clientulus
Et Servulus, MARIA!
Amoris ardet ignibus
Et eſt *SALUS SALUTIS.*

Ad Te clamamus Exules filii Evæ,

ODE VII.

1.

QUod inter Aſtra fulgidum
Millena mille Sidus, *(a*
Suâ decorum gloriâ
Præ cæteris micabat
Splendore, cultu, gratiâ,
Honore, dotibúsque
Suo beatus Lucifer
Eſt elevatus ortu.

2.

Magno Rebellis Numini,
Suíque Conditoris
Par æmulari gloriam,
Potentiam, thronúmque
Pari tenere dextera,
Sceptríque jura ferre,
Supérque nubes altior
Metator evolare,

3.

Audacis arrogantiæ *(b*
Superbiæque Princeps
Auſus vocare Cælites
In bella, præliúmque

Effrons

(hh Apoc. 12. *(ii* Ibidem. S. Bern: ſerm. ſup. Apoc: ſignum magnum fol. 268. *(kk* Pſal: 44. *(a.* Iſa. 14. *(b* Apoc. 12.

Digitized by Google

ons movere Numini,
ato, ſed heu! ſiniſtro,
ceps ruens in improbum
raco fugatus Orcum, (c

4.

fulgor alto decidit, (d
elapſus exul axe,
na ſtagna Tartari, (e
iquentis antra flammæ,
ique ſecum ſyrmate
volvit Aſtra cauda, (f
émque Cæli tertiam
rtraxit in ruinam.

5.

ios beati Præſides (g
t incolas vireti,
r ruinæ, perdito
omi nocentis eſu
llit hic, peremit hic,
toxicavit Anguis,
sque matris inſcios
ransfudit in Nepotes.

6.

: illa ſors Adamidûm
fauſta perditorum,
: mœror, angor, lacrimæ,
amor, querela, luctus,
ixque pœna ſubſequo
emit, fremítque paſſu,
guit triſtiſſimi
ociva furta pomi.

7.

Noctes, diésque patrio
Extorris Orbe *clamat*,
Heu! quo parentum credulus
Gulæque duxit error?
Subjecta nulli, libera
Et plena gaudiorum
In ſervitutem vendita
Orcóque mancipata.

8.

Áh unicum jentaculum
Pellacis eſca frondis
Nos perdidit, nos expulit,
Nos exules abegit,
Juſsítque Limbi vectibus,
Longáque nocte claudi,
Suſpiriis & lacrimis
Tot ſæculis premendos.

9.

Patrum Senatus, carceris
Clamabat è profundo:
Rorate cæli de ſuper (h
Nubes, pluántque JUSTUM
Tellus aperta germinet
Propaginem ſalutis,
Et Virga JESSE floſculum (i
Et floſculus racemum.

10.

Preſſus Propheta carcere
Et vinculis Michæas; (k
Inter

c Apoc: 12. (d Luc: 10. (e Apoc: 12. (f Idem. (g Gen: 3.
h Iſa: 45. (i Iſa: 11. (k 3. Reg: 22.

Digitized by Google

Inter Leones Daniel (*l*
Futurus eſca brutis,
Chaldæus exul ad Chobar (*m*
Ezechiel fluenta,
Totúſque lepra Job, ſuo (*n*
Clamabat in fimeto.

II.

Babylone victus prælio (*o*
Rex Iſraël Manaſſes
In ſervitutem ducitur
Oneratus ære tergum,
Manus, pedéſque compede,
Lumbos gravis catenâ,
Duro recluſus in ſpecu,
Et vinculatus Exul.

12.

Dolens, geménſque Numini
Supplex, reúſque *clamat*,
Clamans fatetur impium
Idololatra crimen;
Pectus tremit mœroribus,
Cor angitur dolore,
Perfuſa rorant lacrimis
Singultientis ora.

13.

Vates decorus purpurâ (*p*
Decorus & coronâ,
Poténſque ſceptro regius
Sui dolens reatûs,
Caput repletus pulvere,
Saccóque cinctus, eheu!
Clamabat, heu! peccavimus,
Erravimus, dolemus. (*q*

14.

Clamabat, & periculis
Anguſtiiſque ſeptus,
Jeſſæus ille Marſpiter,
Et Hannibal Säulis
Vallatus armis hoſtium, (*r*
Natíque preſſus enſe,
Ad Te Deus clamavimus, (*s*
Cùm tribularer, inquit.

15.

Et Tu benignam ſupplici
Aurem Deus dediſti
Animámque de liventium
Furore liberaſti,
Venena labris indita (*t*
Fraudes, dolóſque linguæ,
Clamantis ad ſuſpiria,
Gemitúſque perdidiſti.

16.

Et Tu Benigna ſupplicum
Clamoribus Maria,
Et frontem & aures explica,
Audique nos ſerenâ
Vultûs Tui Clementiâ,
Animíque mititate,
In his dolorum montibus,
Et vallibus malorum.

17. *Cla-*

(*l* Daniel 6. (*m* Ezech: 1. (*n* Job 30. (*o* 1 Paral: 33. (*p* 2. Reg: 11. (*q* Pſal: 50. (*r* 2. Reg. 15. (*s* Pſal: 119. (*t* 2. Reg: 16.

Digitized by Google

17.

amus & nos *Exules*
I Te *Parentis Evæ*
aricantis *Filij*,
atríque ſupplicamus!
ater, audi! Filii
amant, gemúntque preſſi,
prima Mater perdidit,
unua fac, adopta.

18.

ſalutis: nomine
duplici mereris
Tuis à ſervulis,
imæque corporíſque,
ua parens fons publicæ
aturit ſalutis,
emater prodiit,
orbíque, funeríſque.

19.

iacebat undique
Orbe grandis æger (*u*
o cruentus ulcere,
lita ſcatens mephyti,
Tu (ſalutis arbitra)
pocratem dediſti,
inémque vulneri
agiſtra ſanitatis.

20.

amus exacti procul
icitatis Horto,
Infaſcinati publico
Serpentis à veneno,
Quo totus Orbis putruit
(Cadaver univerſum)
Mortíque factus victima,
Cæleſtis hoſtis iræ.

21.

Ad Te gravis ſuſpiria
Mæſtæque vota mentis,
Ad Te gementûm lacrymæ
Clamantium dolores,
Ad Te precantúm tædia in
Hac Valle lacrimarum,
Communis ad Te perditæ
Converſio ſalutis.

22.

Maria, Mundi Delia
Atræque Luna Noctis,
Cui genua flectunt ſidera,
Juſsiſque paret Orbis,
Quam Zona cingit ſtellea,
Matrémque, Virginémque,
Pacis Columbam, carnea (*x*
Cùm ſumpſit oſſa Numen.

23.

Quæ *Numinis* puerpera,
Altríxque Virgo *VERBI*,
Electa præ tot millibus (*y*
Reo creata Mundo,
Quæ prima Pomi toxica
Primæ venena culpæ
Exter-

u S. Auguſt. S. Bernard: ſerm: 3. de Nat. (*x* Gen: 8. (*y* Menæ
ræc: 21. Novemb; & 8. Septemb.

Exterminaſti, miſcuit
  Quæ primus Orbis Hoſtis,

24.

O Luna! Sol! O Phosphore
  O *luminare magnum*,
Materna vultûs lumina
  In nos ſerena verte!
Compeſce virus ſiderum
  Plantis premens Cometas,
Lethi Planetas fertiles
  Mortalium tyrannos.

25.

Arctus Maria Mænalis
  Poli, jubárque Ponti,
Extingue tædas funerum
  Faces, dolósque Mundi,
Cleménsque Terræ ſonticos
  Elimina vapores,
Et febrientes ignibus
  Cæleſtibus calores.

26.

Levamen ægrientium,
  Languentium medela,
Egentium granarium,
  Solatium dolentûm;
Audi preces plorantium
  Natóque nil neganti,
Fac ſupplica fons omnium,
  Radíxque gratiarum.

27.

Sanis & ægris conſule
  Medicámque fer ſalutem,
Tuíque Virtus Numinis
  Sit toxico Machaon,
Quod vel Ceraſtes omnium
  (Seps Inferi) malorum,
Afflavit Orbi prologus
  Noſtræque Dux ruinæ.

28.

Vel quod Rei contraximus
  Culpâ, frequente virus,
Abominandum, peſtilens,
  Crudele, luctuoſum,
Mortis ferax, quod Patriâ
  Nos exulare juſſit;
Tui cruore Filii
  Medendo, Virgo, pelle.

29.

Tuæ ſit antipharmacon
  Victorioſa plantæ
Calx, quâ ſuperbi conteris
  Caput Draconis, ore (a
Adhuc vomentis toxicum
  Pomúmque morſicantis,
Iráſque caſſas viribus
  Mortéſque ſibilantis.

30.

Et Tu tenelle Puſio
  Matris cubans in ulnis,
Pro me, Parentis baſia
  Impreſſa ſupplicantis
In *cautionem* ſuſcipe, &
  Eadem refunde Matri,
Ut utriusque gratiæ
  Malagma ſint veneno.

(a Gen: 3.

Ad Te

Digitized by Google

l Te ſuſpiramus gementes & flentes in hac lacrimarum valle.

ODE VIII.

1.

Udite valles, exulis
Anguſtias dolentis!
ite petræ, lugubres
ngultientis æſtus!
m culpa Patris perdidit
t interemit *UNUM*
UM, *MALORUM* peſſimum,
Iortíque mancipavit.

2.

tigal hoc eſt arboris
patre proſtitutæ,
eſt gulæ vindemia
UERI, DOLERE, FLERE,
triſte patrimonium,
enſúsque filiorum,
ENTIUM, *DOLENTIUM*
LORANTIUM QUE pœnam.

3.

orris erro Patriâ (a
amnatus ad cataſtam
vepreta vallium
ubósque, carduósque,
alta mortis vincula,
otiésque fraudulentos.

Quî liberale concinam
In noſtra damna carmen?

4.

Non eſt libido barbyton,
Aut perſonare buxum,
Cùm pectus à ſingultibus
Et queſtibus tremiſcit.
Quæ dextra tergit lumina,
Negat ferire chordas,
Et uda labra lacrimis
Feſtum ciere cantum.

5.

Ad noſtra nil diſcrimina
Planctúsque lacrimáſque
Amphiones, nec Orphei,
Nec læta plectra lini.
Nec ſiſtra Phæbi conferunt
Dum tempus eſt gemendi,
Riſus nihil Democriti,
Sed fletus Heracliti.

6.

Infamis odas Exulis
Lætas recuſat angor,
In Orbe neſcit extero,
Nec fert ſonare plectra,
Nec apta tellus cantibus
Eſt iſta, nec Camænis.

Cùm

a Gen: 8.

Cùm mæſta fractas nænia,
Leſsúſque pulſat aures.

7.

Vigil ſuis obtutibus
Stat fixa mens malorum,
Et triſte grandis Exilj
Cor ſtrangulantis horror,
Imago primæ pectori
Felicitatis hæret,
Et devorati Numinis
Scientiæque pomum.

8.

Suos gemebat Iſraël (b
Captivus inter hoſtes,
Tergum gravatus vinculis (c
Et ſaucius flagellis,
Cæmenti onuſtus pondere, (d
Paleis, lutóque preſſus,
Cantare juſſus cantica, (e
Cui fletus ora clauſit.

9.

QuidSanniones Mempheos (f
(Inquit) Sionis odas?
Quid imperatis organa,
Quid verba cantionum?
Quem dura ſtringit ſervitus,
Compéſque mancipavit,
Ab hoc, Canope, carminis
Nil mollis impetrabis.

10.

Babylonis inter flumina (g
Crepidinémque Nili
Sedere fecit orbitas,
Et dura ſors tributi,
Illinc memor Sioniæ
Mens Urbis æſtuabat,
Inambulare Pergama,
Et involare turres.

11.

O ſi videre pulverem
Tuum Sion liceret!
Fumóſque terræ patrios
Riguique fontis undam,
Nil ſervitus, nil vincula,
Nil flagra, nil labores,
Nil mortis atrociſſimæ
Percellerent agones.

12.

Anhelus iſte, nauſeas
Quot, ardor, excitavit?
Quot vota? quot ſuſpiria?
Quot tela cordis arcu
Emiſſa plena luctibus?
Quot ſtagna lacrimarum?
Immixta Nili fluctibus
Præter fluentis undæ?

13.

Feſtum melos, ſuſpiria,
Lamenta crebra, cantus;
Pæana

(b Exod: 1. (c Exod. 5. (d Exod. 8. (e Pſalm: 136. (f Ibidem.
(g Ibidem.

Digitized by Google

Pæana ſunt ludibria
Interminata victis ;
Suſpenſa ramis organa
Salictimque plectra, truncis,
Mœſtos jubent muteſcere,
Et imperare luctus.

14.

Ruina Samſon hoſtium, (b
Et Hercules Apella,
Gigantibus par robore,
Gradivus Iſraëlis,
Certare doctus cum feris, (i
Urſis, Leonibúſque,
Claváque fortis oſſeâ (k
Viros ferire mille.

15.

Frontis gemebat perfidas (l
Eluminatus umbras,
Suóſque ſerò depilis
Faſtidiens amores,
Juſſus Philiſtin pſallere,
Qui flere maluiſſet,
Ni vena lacrimabilis
Exaruiſſet undæ.

16.

Cùm parricidam filium (m
Patri David rebellem,
Nexu comarum penſilem
Quercúque palpitantem,
Tribúſque fixum lanceis
Vixiſſe comperiſſet,
Heu! corde quæ ſuſpiria,
Quos edidit dolores?

17.

Gemebat heu! ah Abſolon!
Ah Abſolon! gemebat; (n
Ah Abſolon! quis me mori
Quis interire pro te?
Ah Abſolon! ſanguis meus
Heu! Spes Patris periſti?
Si non datur pro te mori,
Quis det perire tecum?

18.

Quantis ſuum ſuſpiriis (o
Luxit Jacob Joſephum?
Cruore tinctam filii
Cùm cerneret lacernam!
Ah fera Joſephum peſſima,
(Geminabat, & gemebat)
Joſeph peremit beſtia
Crudelis, & voravit.

19.

Quid reſtat ultrà vivere
Cùm noſtra vita vixit?
Deducet hæc ad inferos
Canos meos ruina,
Hoc perdito ſunt perdita
Quæcunque me beare
Felicitas, aut Sors poteſt
Mihi prorogare vitam.

 20. Fe-

(b Judic: 14. (i Ibidem. (k Judic: 15. (l Judic: 16. (m 2. Reg: 18. (n Ibidem. (o Gen: 37.

Digitized by Google

20.

Felix quot infelicitas,
  Joſephe ſomniator, (p
Fletus, preces, ſuſpiria
  Excivit innocenti?
Quantùm tremebas proximo
  Jugulandus enſe fratrum?
Velúſque cùm te clauderet
  Ciſterna deprecantem?

21.

Tremebat innnocentia (q
  Ab Iſmaële vincta,
In ſervitutem vendita
  Argenteis viginti,
Jugóque deîn Ægyptio
  Afflicta, vinculíſque,
Cùm Tulliano Putiphar
  Eunuchus hanc teneret.

22.

Chalybe ligatus nexili, (r
  Vinctus pedes catenâ,
Adulter inſons plectitur,
  Damnatus ad ſecurim,
Pudica conſcientia (s
  Sentit, gemítque ferrum
Animam doloris tranſiens,
  TyrannidémqueLæna.

23.

Tuos quis Anna turbines
  Quis explicet procellas?
Quis vellicantes pectoris
  Curáſque, tineáſque?
Lamenta quis, Rageſium (t
  Cùm miſſus eſt Tobias,
Ut æs, dedit quod mutuum
  Referret à Gabelo?

24.

Quantis domus tumultibus
  Quot planctibus ſonabat?
Cur Nate te dimiſimus
  Spem ſtirpis & ſenectæ?
Noſtri levamen ponderis,
  Manuúmque ſcipionem,
Baſim ruinæ, & ultimam
  Proſapiæ columnam?

25.

O ſi talenta nuſpiam
  Numeràſſet ulla campſor!
Nam præſtitiſſet hæc mihi
  Nec eſſe viſa Patri,
Dilecte quàm te perdere,
  Et interire Nate,
Propago nôſtri ſanguinis,
  Domúſque firmitudo!

26.

Victorioſus prælio (u
  Redux ab hoſte Jephte,
Plenus triumphis, patrios
  Reverſus ad penates,
Ut glorioſo Jephtias
  Primam daret ſalutem,
Prima obviavit Pſaltria
  Ex Urbe Nata Patri.

27. Pri-

(p Ibidem. (q Ibid. (r Gen. 39. (s Pſ. 104. (t Tob. 5. (u Judic. 11.

Digitized by Google

27.

Prima: ah fuiſſet ultima
Penitúſque viſa nulli!
Aſpectus inſtar fulminis
Hic terruit parentem,
Et quæ ſecundos credidit
Latura Virgo plauſus,
Ignara cecinit funeris
Sibi victimanda leſſum.

28.

Inter Camænas Virginum
Chorósque, Pſaltriáſque,
Lætáſque tympaniſtrias
Pæana concinentes,
Pallere Jephte, lacrimis
Undantibus per ora,
Geménſque cordis intimum
Sui loqui dolorem!

29.

Eheu! quid auſa filia?
Me, téque ſæva perdis!
Deceptus ego, decepta tu!
Voti reum parentem
Infauſta cogis filia
Crudelis ut ſit in te,
Cadáſque cultro victima,
Deo immolanda, *Patris*!

30.

Cur Exteros Dux prælio
Victorioſus hoſtes
Stravi? peremi? proprio
Victoriæ litare
Si cogor, eheu! ſanguine,
Meus mihimet hoſtis?
Heu! præſtitiſſet millies,
Quàm ſic perire, vinci!

31.

Dixit: nec ultra perditum
Tulit procella fari:
Averſus à Sodalibus
Et Virginum corona
Vultum; parens, ah filia!
Mæſtùm gemebat, ah te
Inauſpicatam filiam
*Patrém*que luctuoſum!

32.

Jam nemo lætum plaudere,
Chelyn ſonare nemo,
Chori ſilere Virginum,
Lugere ſigna belli,
Trophæa ſyndon induit,
Funeſta, caſſidéſque
Criſtis & auro ſplendidas
Atrâ galerus umbrâ.

33.

O pompa lamentabilis
Feſtúmque luctuoſum!
Larix, olivam funerat,
Cupreſſus atra laurum,
Taxus coronis nectitur,
Triſtiſque tæda palmis,
Chorus abit in funalia,
Triumphus in ſepulcrum.

Digitized by Google

34.

Sic glorioſus filiam
  Luget, gemit, dolétque
DUX virginalis victimæ
  BELLI PATER, *SACERDOS*,
Sic montibus, ſic vallibus
  Vagata Virgo flevit
Integritatis candidum
  Intaminata florem.

35.

Quis exprimat triſtiſſimæ (*
  Rachelis ejulatus?
Quis impotentis ſyncopes
  Animíque, viriúmque?
Suos videret liberos
  Cùm morte cecidiſſe,
Suæque vitæ maximam
  Periiſſe portionem?

36.

Petita quæſtu ſidera,
  Domus repleta fletu,
Inſtar furentis Mænadis
  Æſtu, ſoluta crinem
Concita; fruſtra pignora
  Amiſſa clamitare,
Nec lacrimis miteſcere,
  Solatiíſque flecti.

37.

Hæc luminum canalibus
  Quæ fluxit unda plenis,
Laxiſque ceu ſiphonibus
  E fonte palpebrarum,
Citis pares torrentibus
  Ferociunt, ruúntque
Lapſæ per ora lacrimæ,
  Et excitant tumultus.

38.

Sed cùm furentis alvei
  Diffuſus imber agris
Se liberavit impetu,
  Suúmque fregit amnem,
Brevis quieta marginis
  Vix lympha lambit herbas
Tandémque tota perditur
  Arétque ripa rivo.

39.

Sic prima tempeſtatibus
  Cùm ſe Doloris ira
Exaſperat, depaſcitur
  Rationis omne germen,
Vaſtátque præceps omnia
  Ruens in ima luctus.
Nec ſe teneri ſuſtinet
  Suo fremens furore.

40.

Procella cùm deferbuit.
  Seſéque fregit ardor,
Et quæ priùs caligine,
  Et cæca mens tenebris
Inhorruit, malacia
  Eſt reſtituta cordi,

Evanu-

* Matth. 2.

Digitized by Google

Evanuítque lacrima
Luctus, dolor, querelæ;

41.

Diſparuêre nubila,
Imago triſtis umbræ,
Poſt fulgura, & tonitrua,
Imbréſque, grandinéſque,
Serenior ſe nubibus
Evolvit, & reluxit
Sol puriore lumine,
BONUM DIEM QUE dixit.

42.

Ploratus hic ephemerus,
Et planctus eſt dialis,
Oriente ſole nubilus,
Serenus occidente,
Sed heu! perennes lacrimæ
Cor ſtrangulante luctu,
Totis fatigant noctibus,
Premúntque nos diebus.

43.

Hic meta nulla fletibus
Stat fixa, nec querelis,
Nunquam remittit dextera,
Nec ſpongiam ſiniſtra,
Quæ mæſta tergat lumina,
Et exprimat liquorem,
Rurſúmque crebris impleat,
Stillante rore, guttis.

44.

Hæc ſunt dolorum balnea
Baiæ, lacúſque caldi,
Valles inundant lacrimis,
In lacrimis natamus,
Hi nos flagellant turbines,
Jactamur his procellis,
Hæc navigamus æquora,
His naufragamur undis.

45.

Colles tument in ardua.
Valles hiant in ima,
Prærupta pendent montium,
Sciſsíſque ſaxa petris.
Ululæ cavernis abditæ,
Et Noctuæ Choraules,
Bubóque, noſtris adſonant,
Et adgemunt querelis.

46.

Hâc hoſpitamur Regiâ,
Anguſtiamur aulâ,
Hâc Gaſtrimargi plectimur,
IN VALLE LACRIMA-RUM,
Sub mole plorat imbrium,
Niviúmque preſſa Vallis:
Nos mole preſſi criminum,
Et flemus & dolemus.

47.

Valles, cloacas montium, (y
Cecinit Poëta nuper:

E 3 In

(y Jac: Balde S. J. de Vanit. Mundi ſtroph 5: in ſeaz.

In his cloacis volvimur,
Ut merſa porca cæno?
Suas lucunas Idalis
Libidinoſa ſpumat,
Fædâ putres uligine,
Et ſordidas mephyti.

48.
Suâ natans axungiâ,
Et defluente lardo,
Ventris liquato ſumine
Et viſcerum ſuburrâ,
Intérque Liber ebrias
Verres volutus orcas,
Et nauſeantes bellua
Stertit ſepulta ructus.

49.
Et adhuc Merones Caldii,
Et Porcii gulones;
Et proſtitutæ Cypridis
Phrynésque, Thaidésque,
Gaudent ſuis ſe ſordibus,
Et innatare cæno,
Suáſque credunt cinnamum,
Et balſamum cloacas.

50.
Quin feſta ludunt orgia,
Cytharam, chelynque pulſant, (z
Cantant, tenéntque tympanum,
Siſtrum, lyrámque Cypri,
Ducunt choreas Baſſaræ
Fauno rotante thyrſum:
Ad ſigna gaudent organi
Jocantibus cinædis.

51.
O ſtulta mens mortalium,
Cæcæque mentis umbræ;
Pulſante Fato januam
Foríſque præſtolante;
Hiante Terrâ; Tænaro
Immugiente prædæ;
Ridetur inter lacrimas,
Saltatur in ruinis.

52.
Ignara neſcit gutturi
Suo imminere ferrum,
Et ſe macello proximam
Stygi brevi dicandam.
Nos interim plorantibus
Et lacrimis mademus,
Flentes, gementes, exules,
Meliora præſtolantes.

53.
Hæc deſtinata luctibus,
Doloribúſque *VALLIS*,
Nulli locum choragio
Nec explicat chorauli,
Ex hac *vocamus Exules*,
Clamamus & rogamus,
Maria Mater Exulum
Eſto memor Tuorum.

(z Job. 21.

54. Ma-

Digitized by Google

54.

Maria ab alto Collium
 Æternitatis, audi
Tuo favore ſupplices,
 In hac tuere *VALLE* ,
Salſo natantes gurgite,
 Maríque lacrimarum.
Ut Exules in Patriam
 E vallibus migremus.

Eja ergo Advocata noſtra.

ODE IX.

1.

Cùm tota Phæbe fulgurat,
 Et plena fratre turget,
Tunc *TOTA PULCRA* dicitur,
 Sed *PULCRIOR MARIA* ;
Eſt illa ſtellis comptior ,
 Sed *COMPTIOR MARIA* ,
Serenior , formoſior,
 Ornatior *MARIA*,

2.

Suum minora Regium
 Venerantur Aſtra Sidus :
Plantis MARIÆ ſupplices
 Curvant genu Planetæ ,
Cælum miniſtrat Virgini ,
 Sub calce ſervit Orbis ,
Creata parent omnia
 Cùm juſſerit MARIA,

3.

A ſole ſplendent ſidera ,
 Peccator à MARIA :
Diſpergit ille lumina ,
 Sed gratias MARIA ,
Sol ortus ægris gaudia,
 Dat Virgo ſanitatem:
Is arcet umbras noctium,
 Sed mentium MARIA.

4.

Sol aureo cùm pectine
 Comit jubas Leonis.
Arctoa ceſſant frigora,
 Septem-calent-triones,
Cùm lux MARIÆ fulſerit ,
 JUDÆ LEONE plena ,
Hiems, pruina , nix , gelu,
 Toto exulabit Orbe.

5.

Thronus Maria Numinis ,
 Olympus eſt Maria. (a
Fons Cynthij , fons Cynthiæ
 Fons lucis eſt MARIA,

(a Cyrillus Hieroſol : ſerm : de B. V. M. S. Bonav ; ſpec : B. V. M. lect. 14. S. Greg. Neoc : ſerm : 1. de Annunc.

Hanc nulla vultûs ſyncope
Mutabilis fatigat.
Nec umbra formæ mobilis,
Nec menſtrui receſſus.

6.

Fons es, tot uber gratiis, (b
Quot æquor omne guttis,
Per Te replentur Cælitûm
(Beata templa) ſedes,
Per Te profundus Inferi
Eſt carcer exſolutus.
Per Te rebellis Alitûm
Eſt integrata ſedis.

7.

Per Te Salus deperdita,
Vitæque Mors revixit,
Per Te ſuum captivitas (c
Litrum Redemptionis,
Per Te medelam languidus (d
Curationis Æger,
Per Te tulit ſolatium
Mœrens, geménsq; luctus.

8.

Et Tu reorum nomina,
Cauſásque Virgo tractas,
Et ad tribunal judicis
Stas *Advocata Tutrix.*
Non *JURIS ullo CODICE*,
Paragraphíque textu,
Sed uſa Matris nomine,
Clientulos tueris.

9.

Inſtructa litigantium (e
Stat hoſtium caterva,
Armata *SEPTEM TESTIBUS*
Aſtu, dolóque plenis.
Ab his citantur *JURIUM*
Libríque paginæque,
Et indices, & margines
Leges, Notæ, Novellæ.

10.

Menſis, Dies, & hebdomas,
Horæ, quadrans, minuta,
In quæſtionis copiam,
Cauſæque Criminalis,
Evictionem prodeunt,
Et Aggravans tabellas.
Actore Carne, Dæmone,
Mundóque jus tuente.

11.

His callidis *ACTORIBUS*,
Et *JURIUM PERITIS*,
SEPTEM CITANTUR (criminum (f
Corrupta turba) *TESTES.*
Fallaciis, perjuriis
In me furit, ruítque,
Omnésque vires exerit
TRIUMVIRATUS *Orci.*

12.

Ad judicis ſtrictiſſimum
Hinc provocor tribunal,
Audire

(b S Bern. ſerm 4. ſup. Miſſus. S. Anſelm. in medit., orat. devot: ad B. V. M (c S. Bern ſerm. 3. de Viſit. (d Ibidem. (e l, 2. codic. de teſtam. (f Septem vitia Capitalia.

Digitized by Google

Audire vel ſententiam,
Vel eliquare Cauſam,
Juſſúsque vitæ pondera
Nocentis, innocentis
Ad æquilibris lingulæ
Examinare lances.

13.

Ferox Averni flagrio
Damnationis urget
Prætoriæ ſententiam,
Et vindicat flagellis,
Et ferro, & igne, & angvibus
Ultricibus Megæram,
Omnésque manes Inferi
In me vibrare pœnas.

14.

Non me latet deformitas,
Et turpitudo culpæ;
Sum deſtitutus aureo
Virtutis apparatu,
Omníque gaza præmii,
Opibúsque, cenſibúsque
Domi meæ non inſcius,
Quàm curta ſit ſupellex.

15.

Timor, tremórque judici
Me nunciant nocentem,
Mutúsque pallor arguit,
Et exprobrat reatum.
Judex inexorabilis
Nulla movetur arte,
Nec ære, planctu, lacrimis,
Nec ſupplicis rogatu.

16.

Stricto minatur brachio
Trux evibrare fulmen,
Sontémque juſtus triplici
Reum ferire flammâ;
Jam glutiendus Tænari
Cerno tremens hiatum,
Et æviternos carceris
Torres futurus, ignes.

17.

At Tu ruentem ſuſtines,
Tegísque fulminandum,
Forúmque pro me ſuſcipis,
Cauſámque Præs tueris;
Tu Vas Maria ſubvenis,
Litémque Diva tollis,
Intérque ponis ſupplicem,
Pro me nocente dextram.

18.

A me repellis hoſtium
Liventium catervam,
Omnésque litigantium
Aſtus tenebrionum,
Vultum ſeverum judicis
Clementiâ ſerenas,
Mortísque pro ſententiâ
Vitæ impetras olivam.

19.

Tu protuliſti *publicam*
Parens Virago *Vitam*,
Suóque Mundum funere
Merſum reſuſcitâſti.

Digitized by Google

Tu VITA VITÆ, *Tu SALUS*
Salutis es MARIA :
Quòd vivimus, Te vivimus
Impertiente *vitam*.

20.

Tibi hactenus qui viximus,
Vivemus & deinceps,
Matri Mariæ gratiæ,
Clementiæque ſedi,
Sol, Luna, ſtellæ, ſidera,
Cælo priùs migrabunt,
Suos & orbes deſerent,
Quàm deſeram MARIAM.

21.

Me plectat enſis barbarus,
Non deſeram MARIAM.
Tauro Berillus ſæviat,
Non deſeram MARIAM:
Scyronis undis hauriar,
Non deſeram MARIAM:
Furat Procuſtes cædibus,
Non deſeram MARIAM.

22.

Arment Tyranni taureas,
Et uncinis flagella,
Sartagines ebulliant
Et ſulphure & reſinâ,
Ollæ metallis æſtuent.
Liquidóq; ahena plumbo,
Fornax Idumes ardeat,
Non deſeram MARIAM.

23.

Scinea me vis arboris
In mille fruſta rumpat,
Mucro latronis hauriat;
Hoc pectus, has medullas.
Orci furant inſaniâ
Et Attilæ, & Nerones,
Avidæ cruoris beſtiæ,
Non deſeram MARIAM.

24.

Tormenta mille me petant,
Mors ipſa tendat arcum,
Avernus omnis infremat,
Pœnas, necéſque cudat,
Solvatur Orbis machina,
In me cadant ruinæ.
Fauſtis ruinis obrutus.
Non deſeram MARIAM.

25.

Perire præſtat millies,
Mortes ſubire mille.
Raucis Maleæ faucibus
Hiatibúſque mergi,
Ceſſiſſe prædam Virginis
Trinacriæ moloſſis,
Aut fluctibus Sicaniæ
Navifragum Charybdis.

26.

Lernæa colla ſepties
Me glutiant colubri,

Fiam

Fiam leonum pabulum,
Aut Tigridum ſagina,
Priùs Draconum commolar
Famentium palato,
Rupto infidelis fœdere
Quàm deſeram MARIAM.

27.

Triſulca fulminantium
Me nubium ſagitta,
Me rupta ſub veſtigiis
Dehiſcat ima tellus,
Quàm Phæbe me conſpexeris
Divæ meæ rebellem,
Quàm Luna me damnaveris
Fœdifragum MARIÆ.

28.

Hæc una demit criminum
Tutrix reis catenam:
Hæc nube velat gratiæ,
Et protegit nocentes,
Hæc placat iram Numinis,
Manúmque fulminantis,
Hæc eſt futuræ publicum
Compendium ſalutis.

29.

Hanc qui protervus deſerit,
Hunc deſerit MARIA,
Hanc nullus invocaverit,
Quin ſenſerit Patronam,
Hanc, quam Senatus Cælitûm
Dei colit Parentem,
Et nos deinceps ſervuli
Amabimus MARIAM.

30.

Amabimus: quis non amet
Cæli favore plenam?
Amabimus: quis non amet
Salutis Architectam?
Magni Parentis Filiam,
Et Filii Parentem,
Sacríque ſponſam Flaminis,
Thronúmque Trinitatis?

31.

Quicunque Te non diligit, (g
Non diligetur à Te,
Quicunque Te deſpexerit,
Deſpectus eſt & à Te.
Te quisquis invocaverit,
Hunc invocata ſervas,
Converſus ad Te ſalvus eſt,
Averſus interibit.

32.

Ergo ſuprema Judicis
Cùm me citârit hora,
Et Mors reum vocaverit
Prætoris ad tribunal,
Tunc *ADVOCATA* ſervuli
Mater Tui memento,

Damna-

(g S. Anſelmus in medit: orat: devotiſs: ad B. V. M. & S. Bernard: in ſermonib.

Digitized by Google

Damnationis literâ
Ne ſcribar inter hoſtes.

33.

Tunc Virgo ſumma reſpice (b
E Regia trementem,
Et præſtolantem Numinis
Vel gratias; vel iras,
Tuere, dextrâm porrige,
Terráque ſublevatum,
Ad dexteram me Filii
Fac ſiſte mitigati.

Illos Tuos miſericordes oculos ad nos converte.

O D E X.

1.

O Virgo! Mater auxili
Opis potens ferendæ!
Tu ſplendor Orbis, & decus,
Mortalis ara Culpæ.
Alterna quæ commercia
Poli, ſolíque verſas,
Paciſcerísque fœdera,
Mortalium, Deíque.

2.

Tu mitis invocantibus
Manum Patrona præbes.
Tu vota ſupplicantium
Gementiúmque queſtus
Quater beato terminas,
Et exitu coronas,
Nullúmque torva deſpicis,
Sed reſpicis ſerena.

3.

Benigna Tutrix Exulum
Et Una ſpes reorum:
Quies peregrinantium
Pharúſque navitarum,
In Orbe deviantium
Ariadna Theſeorum,
Securitatis Oſtium,
Clavis beatitatis.

4.

Tu flexilis, Tu prodiga
Mortalium ſaluti.
Noſtris ades periculis,
Audíſque deprecantes,
Sunt (quis neger) ſunt cæteri
In noſtra vota Divi,
Sed Tu faves præ cæteris,
Pandora gratiarum.

5.

Gens glorioſa (Cælites)
Mundóque proma Conda,
Cælíque promptuaria
Suos habent favores:
Partitur

(b S. Baſilius Seleuc. antiſt.

Digitized by Google

Partitur ille gratias
Divûm Senatus Orbi,
Largúſque dotes dexterâ
Petentibus miniſtrat.

6.

Numen ſuos (quis ambigat
Sed ſanctiore cultu)
Habet ſuos Apollines,
Hippocrates, Galenos,
Conſos, Gradivos, Hercules,
Amazones, Minervas,
Caſtas Dianas, Pallades
Viraginéſque Veſtas.

7.

Hi dona ſupplicantibus
Divite profuſa cornu
Elargiuntur omnibus,
Quos ſervitus malorum,
Et dira clades corporis
Infeſtat ægrientis,
Et dura quos neceſſitas
Angit, premítque luctus.

8.

Dextrâ medente Cælitûm
Vis pertinax veneni,
Atérque bubo ſolvitur,
Ulcúſque virulentum,
Febris fugit diaria,
Quartana, Tertiana,
Maraſmus, ardor hectices,
Et Ilias dolorum.

9.

Armata quot doloribus,
Acuta tot ſariſſis,
Pleuritis, omnes exuit
Lateris furentis æſtus,
Et quem Charonti Navitæ
Naulum parabat æger.
Fugiente morbo lætior
Divis dicat Galenis.

10.

Angina, bilis, ſyncope,
Deliriúmque mentis,
Arthritis, hydrops, pectoris
Inflata tympanitis,
Syntecticæ, lienicæ,
Nephriticæque peſtes,
Phthiſis, Phrenitis, ultimam
Subit coacta Thulen.

11.

Quæcunque corpus agmina
Agunt ſiniſtra bellis,
Divûm premuntur dexterâ
Fugantur & ſiniſtrâ,
Eliberatâ compedes
Serâ cadunt ſolutæ,
Merſique vivunt gurgite,
Lapſúque funerati.

12.

Hos expaveſcunt Inferi,
His fulminantur umbræ;
Illis ſuos jubentibus
Reddunt ſepulcra manes.

Redi-

Digitized by Google

Rediviva ſurgunt corpora
Terræ evocata clauſtris.
Jactámque Mors arundinem
Retorquet in pharetram.

13.

Hi guttulas: Tu flumina
Fretúmque Diva fundis:
Hi Gemmulas: Tu Regias
Spargis, pluíſque gazas:
Et ſparſa quæ per cæteros,
Compendiantur in Te,
Tu jura claudis omnium,
Et dona gratiarum.

14.

Tuis tenentur omnia,
Et brachiis foventur,
Per Te beantur ſidera,
Per Te beatur Orbis,
Ubi finis eſt, & terminus,
Et meta cæterorum,
Tibi finis eſt exordium,
Et origo gratiarum.

15.

Circum poteſtas legibus
Eſt ſcripta, terminíſque
Quas circinavit Numinis
Manus ſuprema ſphæras,
Has tranſilire nemini.
Nec ampliare fas eſt,
Sunt clauſtra certa munerum
Sunt ſepta gratiarum.

16.

His meta ſtat: Te terminus,
Nec meta ſigit ulla,
Horum *columnu* ſcribitur
Non plùs, favoru, ultrà;
Tu longiùs, Tu latiùs
Ultráque plùs, & ultrà;
Naſcentis oras Cynthii
Extendis, & cadentis.

17.

Tu limites profundiùs
Scrutaris, altiúſque
Soli Deo reconditos
Æternitatis orbes,
Interminata poſſides,
Perambulas abyſſos,
Cælique ſola cardines,
Et orbitas pererras.

18.

Summi Tonantis Filia
Præ ſæculis creata,
Electa præ tot millibus,
Dilecta ſola Nymphis,
Verbi Parens Altiſſimi,
Matérque Conditoris,
Sanctique Sponſa Flaminis,
Et Arrha Trinitatis.

19.

Tu ſola Theſauraria (*
Regis MARIA Regum,

Ad

(* Raym. Jord. in Prologo.

Ad dexteram ſtans Filij,
Sacris corufca flammis,
Circum metallo nexilis,
Veſtita dives auri.
Et plena fulges gratiis,
Deóque plena turges.

20.

In Te tot ardent irides,
Quot emicant favores.
Quot aſtra cæli ſplendicant,
In nos fluunt amores,
Tu Matris ulnas explicas.
Sinúmque prona pandis,
Ampleċteriſque ſupplices,
Amabilis Clientes.

21.

Frontis benignæ lumina
In nos ſerena verte,
Ut ſol reflectit Cynthiæ
Frater jubar ſorori.
Suóque cæcæ luminis
Fulgore replet Orbem,
Sic Virgo noſtros reſpice
Tui calore vultûs.

22.

Magnetis ut vim proximi
Ferri ſagitta ſentit,
Semper poli convertitur
Ad alta ſigna telum,
Et inquieto palpitat
Tremítque lingua motu,
Donec ſuæ conſpexerit
Quietis unionem.

23.

Imago ſolis florida,
Flos ſubſequax euntis,
Ortum ſalutat Principem,
Bonúmque manè dicit.
Et occidens jubet benè
Fidum valere ſidus,
Flexáque fronte gratias
Se præſtat intuenti.

24.

Sic nos Tuo ſuaviſſima
Dignare Virgo vultu,
Magnetis inſtar attrahe,
Nos ductiles ſequemur,
Seu ferreos, ſeu floreos,
Magnésve, Cynthiúsve,
Imple Tuo nos numine,
Et luminis favore.

25.

Per Te licebit vivere,
Licebit & moveri,
Ut herba germinabimus,
Trahemur ut metallum,
Vultûs Tui potentia,
Serenitáſque frontis,
Caliginoſo criminum
Nos tollet è ſepulcro.

26.

Ad iſtud æquor luminis,
Fluménque gratiarum,
Accurre quisquis preſſus es,
Aut angeris, doléſque,

Hic

Hic dia cæli flumina,
Et luminum ſapores
Plenis bibes carcheſiis,
Et hauries culullis.

27.

Accurre, quisquis Irus es,
Aut Jobus in fimeto,
Hic largitas, hic fauſtitas,
Hic ſanitas, ſalúsque,
Amænitas, ſecuritas,
Immenſitas bonorum,
Hic obviis Beatitas
Te baſiabit ulnis.

Et JESUM benedictum fructum ventris tui, nobis poſt hoc exilium oſtende.

ODE XI.

1.

REgina! nam quo nomine
Te digniore dicam?
Regina! Regis Filia, (*a*
Matérque præmiantis
Et judicantis Numinis
Poſt fata; ſervitutis
Tu merx meæ, Tu cordis es,
Et una meta vitæ.

2.

Electa præ tot millibus
Et millibus *MARIA*,
Cui vota dixi *ferrea*,
Et aureos amores:
Mei caloris terminum,
Meíque pacta cultûs,
Non ulla ponent tempora,
Nec luſtra ſæculorum.

3.

Cui me perenni fœdere,
Votóque mancipavi,
Tantæ Parenti, filius,
Magnæ Cliens Patronæ,
Heræ potenti ſervulus,
Stat usque & usque vitam,
Fidémque Mundi Præſidi,
In fata mancipare.

4.

Prius ſequetur vertagum
Lepuſculus paventem,
Dentésque figet tergori,
Velocior Lyciſcæ,
Et de ſubacto Lælape,
Victor feret triumphum,
Quàm Terra me, vel ſidera
Teſtentur infidelem.

f. Ricto

(*a* Richard. à S. Laurent. lib. 6. pag. 40.

5.

Riƈtu cruentæ belluæ
Lynces, Tigres, Leones,
Jurata jungent fœdera,
Et mutuos amores;
Panthera gignet capream,
Et nutriet capellam,
Priùs: MARIÆ perfidus
Quàm dicar eſſe ſervus.

6.

Riphæus horror Thraciâ
Cùm grandinârit Arƈto,
Gelúque terras ſtrinxerit,
Faméns que deviantem
Silvis ovem deprênderit
Lupus, priùs famebit,
Prædæq; parcet; quàm ferar
Fædifragus MARIÆ.

7.

Priùs volabunt aëre,
Squamoſa turba, piſces,
Nabunt volucres æquore,
Et divident procellas,
Notam relinquent patriam,
Hæ prata, & illi arenas,
Quàm criminoſus audiam
Ut proditor MARIÆ.

8.

Cete, gigantes æquoris
Et piſcium Monarchæ,
Idámque, & Hyblam, & Mænalum
Et florulenta Tempe
Scandent, & herbam, & gramina
Fœnumque ruminabunt,
Cum bobus ad præſepia,
Quàm deſeram MARIAM.

9.

Regnum petent Neptunium
Cervíque, Damulæque,
Et Orcades cum Capreis
Palæmoni litabunt,
Seſéque cum Sirenibus
Jungent priùs Cameli,
Quàm non probatum ſentiat
Suum Patrona ſervum.

10.

Urſos Acanthis caſſibus,
Tigrésque vinculabit,
Alces Cothurnix vinciet,
Fortes Alauda tauros,
Sternet Gryphes Acredula,
Et Pſittacus caballos,
Quàm me ſolutum nexibus
Cernet meis MARIA.

11.

Per nubium tentoria
Ducent Apri choreas,
In arborum pinnaculis
Verres haras locabunt,
Jugum columbæ bubulum,
Cygni trahent aratrum,
Quàm criminis divortio
Divellar à MARIA.

 12. Titan

Digitized by Google

12.
Titan tenebras induet
Aurora pulcra noctem,
Frigebit ignis, & gelu
Nivémque flamma gignet,
Ferent dolorem gaudia,
Et gaudium dolores,
Virtus rea: at non criminis
Reus Cliens MARIÆ.

13.
Has rerum & Orbis Sinchyſes
Et Syſtolas, ſtupentis,
Has ſyncopas, & ſyncriſes
Natura ſuſtineret;
Mundus migraret in chaos,
Et in Notos abiret,
Quàm fœdus hoc, quòd fortiùs
Adamante ſtat, MARIÆ.

14.
Et Tu fidelis ſervuli
Et filii memento;
Meæ *ſalutis anchora*,
Spes, Stella, cymba, portus,
Nec me fidelem deſere,
Amáque diligentem,
Suprema cùm ſententia
Me judicis citabit,

15.
Tunc O MARIA ſubveni,
Oſtende Matris ulnas.
Tunc inſolentis Tænari
Iras, minásque frange,
Elide rictus Cerberi
Trifaucis, & trementem
A fulminante Numinis
Me libera furore.

16.
Tunc plena melle Filii,
Et ora plena lacte,
Qualem recens puerpera
Enixa Virgo partu
Tractabilem, placabilem
In Bethlehem dediſti,
Oſtende plenum gratiis
Tuum MARIA JESUM.

17.
Oſtende JESUM linteis,
Panníſque faſciatum,
Matris papillas uberum
Lactifluas prementem,
Fixis rubentem baſiis,
Amplexibúſque ſtrictum;
Dum diſcit Infans noſcere
Parentis ora riſu.

18.
Cùm lætus inter brachia
Maturior jocatur,
Sinúque ludit Parvulus,
Matríſque colla ſtringit,
Reciprocátque baſia,
Et preſſa labra, labris,
Frontem ſerenus, emicat,
Plaudit, ſalítque Pupus.

19.
Cui nubis expers purpurat
Aurora prima vultum,
Mollés-

Molléſque Veris inſidet
Charis decora malas,
Cui, bina ſoles, lumina
Ardoribus coruſcant.
Cælíque plena flammulis
Cor vulnerant amantis.

20.

Cui lambit aurum tempora
Sin-anci-pútque criſpat,
Multáque cunas iride
Thaumantias colorat,
Occulta lucis evibrat
Divinitas pyropos,
Deúmque Pacis omnia, (b
Spirantque clamitántque.

21.

Tu, quam Dei caducifer
Legatus Ales aſtris
Plenam vocavit *gratiâ*, (c
Non imparem tuliſti
Virgo, Parénsque Filium
Divinitate *plenum*.
Plenúmque Matris gratiâ,
Et ſuavitate *plenum*.

22.

Totus Parentis induit
Vultúmque, gratiáſque
Oculos, manus, & oſculum,
Matrizat ille totus,
Et gratioſa Mater eſt,
Natúſque gratioſus,
Eſt mitis hæc, eſt mitis hic,
Suävis hæc, & ille.

23.

Olim tonans & fulminans, (d
Irâque plenus aſſit,
Involvit Orbem fluctibus, (e
Fusísque merſit undis,
Picis pluit torrentibus, (f
Et ſulphuris procellis,
Et integros exercitus (g
Severus interemit.

24.

Hiare Terræ pondera (h
Juſſit, reósque mergi,
Vivósque claudi ruderum,
Et vallium ruinis,
Aſt *plena* poſtquam *gratiâ*
Deum Parens tuliſti,
Tunc totus eſt *&* *gratiâ*,
Deúsque melle plenus.

25.

Clementiam cum ſanguine,
Pectúsque molle traxit,
Cum lacte luxit *gratiam*,
Et exuit furorem,
Deſuetus undis mergere,
Et ignibus ferire.

F 2 Re-

(b 2 Cor. 13. 11. (c Luc: 1. (d Exod: 13 Exod: 33. (e Gen. 7. (f Gen: 19. (g Num: 16. Exod: 33. (h Pſal: 104. Deutor: 16. Num: 16.

Digitized by Google

Reóſque ſegnis plectere,
Sed ſupplices tueri.

26.

Tremendus inter fulmina,
Et nubium boatus (i
Moſi locatus Legifer
Circum fremente cælo,
Tonitruis & fulgetris,
Micantibúſque flammis,
Montémque Sinam fumeo
Obnubilante peplo.

27.

Tubis ferùm ſtrepentibus,
Et buccinis, adeſſe
Concuſſa Tellus innuit,
*M*otúſque *M*ons tremore
*M*agni Dei præſentiam,
Pavore mortis acta
Judæa gens, quem territa
Exhorruit Tonantem.

28.

Nullis pavendus ignibus
*M*inísve torvus Infans,
Iráſque nullas aſperat
In fata ſævientes,
Sed *M*atris inter brachia
Et ridet, & jocatur,
Teneráſque ſponte palmulas
In oſculum propinat.

29.

Inſtar Gigantis exiljt (k
*M*agnus Deus Deorum,
Cæli pererrans cardines, (l
Terræque vaſtitates.
Æternitatis ambitum
*M*etatus & profundum,
*M*undíque pondus pollice (m
Suſpendit univerſi.

30.

Immenſitas, quam terminus
Nec meta claudit ulla,
Cui totus Orbis punctus eſt,
Cæli, pedum ſcabellum,
Qui major omni, quidquid eſt,
Potéſtque mente fingi,
Hic implet ulnas Virginis,
Et clauditur lacertis.

31.

Iam totus eſt placabilis,
Amabiliſque totus,
Ceu plena fructu vinea
Prægnantibus racemis,
Aut campus uber floribus
Gemmante rore tinctis,
Credas ut illis Irides,
*M*eróſque ineſſe ſolos.

32.

Qui lilietum totus eſt,
Et totus eſt roſetum, (n
Candens, rubénsq; paſcitur (o
Emmanuel butyro,
Et melle, totus ſaccharum,
Totúſque nectar Infans,
Totúſ-

(i Exod. 19. (k Pſ. 18. (l Job. 22. (m Iſa. 40. (n Cant. 5. (o Iſa. 7.

Digitized by Google

Totúſque natus gaudiis,
Amoribúſque totus.

33.

Qui totus eſt Humanitas,
Suävitaſque totus,
Dignatus eſt qui ſanguinis
Noſtratis eſſe frater,
Cui nulla pectus efferat,
Nec turbat ira vultum.
Nec vindices in dexterâ,
Nec ore fert ſagittas.

34.

Sed quas ſagittas dexterâ,
Et quas gerit ſiniſtrâ,
Sunt vulnerantis ſpicula
Amoris, & ſagittæ,
Quas è pharetra pectoris,
Cordíſque miſit arcu
In nos amoris è cruce
Teſtatus eſſe tela.

35.

Quot námque ſtillant vulnera,
Tot tela ſunt Amantis,
Noſtris Manus amplexibus,
Pronáſque pandit ulnas,
Inclinat orans verticem,
Ut annuat petenti,
Et Cæcus Amor, & nudus, &
Inermis in nocentes.

36.

Oſtende talem fontibus.
Spes Exulum Maria,
Tui pudoris, *Filium*,
Ventriſque Virgo fructum,
Non *judicem*, non *vindicem*
In probra ſævientem,
Sed *Advocatum* fac *Patrem*
Oſtende, *Téque Matrem*.

O Clemens, O Pia, O Dulcis Virgo MARIA.

ODE XII.

I.

MOns Virgo, cuſtos *montium*
Nemorúmque Diva (*a*
Præſes,
Hoſpes, Charíſque Vallium
Habitare ſueta petras,
Specúmque, cui tot victimas
Ad Virgines acerras

(*a* S. Damaſc: orat: 3. de Nativ: B. V. M. Andr: Cret: orat: de Aſſump: Rupert: Ab l. 2. in Cant S. Bonav: in ſpec: Mar: Lect: 14. S. Greg: Pap: in lib: 1. Reg: 1. Guerric: Abb: ſerm. 1. de Annunt.

Digitized by Google

Amor ſacerdos immolat,
Quot corda conſecrantur.

2.

Mons Ephraim, ter dignus es (b
Mons Ephraim vocari,
Mons Ephraim qui *Montium*
Sublimis inter omnes
Excedis unus vertices,
Infráque Te minores
Ceu ſtirias, nubigrados
Temnis, premiſque colles.

3.

Verruca Calpe *Saxea*,
Pygmæus Oeta clivus,
Et nanus Appenninus eſt,
Et fungus eſt Olympus,
Tubérque terræ Caucaſus,
Pelorus, Othrys, Oſſa,
Parnaſſus, Ida, Pelion
Pindus, Pelorus, Hæmus.

4.

Super Planetas altiùs
Frontem, capútque tollis,
Et aſtra cuncta deſpicis
Procerior, thronúmque
Attingis altum Numinis,
Dióque rore plenus
Et germinas, & parturis
Vindemiam ſalutis.

5.

Mons Ephraim, *Mons vitifer*,
Mons frugiger MARIA!
Mons vite vernans Cypriâ, (c
Eng addicis racemis,
Botróque prægnans Nectaris,
Dulcíque mellis Uvâ,
Totus Falernus *Ephraim*,
Hymettus, Hybla, Cynthus.

6.

In cæterorum vertice (d
Mons Montium locatus,
Opus Potentis dexteræ,
Magni Tonantis Ædes,
Sedésque, quam ter menſibus
Tribus occupavit Hoſpes,
Et in hoc, *Patris ſpectabile*
Se fecit eſſe *VERBUM*.

7.

Mons Dive! ſtillans balſamo, (e
Et fiſtulæ medullâ,
Guttiſq; myrrhæ, & lacruma
Thuris, favóque florum,
Animáque fragrans cinnami,
Storacis, crocíque ſuccis,
Nardíque ſpicâ, & liliis
Roſiſque, galbanóque.

8.

Vallate Cedris Libani. (f
Sioniis Cypreſſis,

Palmæ

(b 1. Reg: 1. S Greg: Pap: in lib. 1. Reg: c. 1. (c Cantic: 1. (d S. Greg: Pap: in lib. 1. Reg: ç. 1. (e Cantic: 1. Eccli. 24. (f Eccli. 24.

Palmæ Cadanæ frondibus,
Roſariis Jericho, (g
Platani comanti gloriâ,
Et arbutis Olivæ,
Solisque plene lumine,
Et Numinis calore.

9.

Cantate mille laudibus,
Celebrate mille linguis,
Quo Te, ſilex encomio,
Et ſicca petra Vates
Nulla madens aſpergine
Divinioris undæ
Cantabo? qui nec Caſtalin
Bibi, nec Hippocrenen?

10.

Cui plauſtra plena plauſibus,
Navésque devehuntur,
Et Virginales perſonant
Odæa mille dotes;
Quotquot vagantur ſidera,
Hæréntque fixa cælo,
Tot terra plaudit jubilis,
Et Aſtra tot triumphis.

11.

Quis explicet tripudia,
Trophæa, ſerta, palmas?
Cæleſtiumque mentium,
Canora vota, cantus?
Quæ nulla vis mortalium,
Oculúsve vidit ullus,
Nec auribus, nec cordibus
Audita curioſis.

12.

Animatur aër muſico,
Nemorúmq; luſtra cantu;
Suis Napææ montibus
Oreadésque petris,
Caſtæque Nymphæ vallibus
Sacras dicant Camænas,
Dryadésque lætos Virgini
Diſcriminant triumphos.

13.

Suam loquaces invocant (h
Frondoſa tesqua, *Sylva
Quietis*, almam thureis
Vaporibus Dianam,
Mopſúsque agit Palilia
Suæque ſacra Divæ,
Corydon & Ægon Helveti (i
Sanctâ litant Eremo.

14.

Stirus Palæmon *ſcrupeas* (k
Spelæa celſa *Cellas*,
Vallésque ſaxis horridas,
Et Virgines Cavernas,
Thyrſis canit Conymbricus (l
Verſúsque cantor addit,

 Echó-

(g Ricciolus: apud Hebræos o - - (h B. V. M. in montibus Tyrolen: ſilva quietis, ſeu Waldtraſt. (i B. V. M. in Helvetia: Einſiedel. (k B. V. M. in Stiria, Cellenſis. (l B. V. M. de Caverna Conymbricæ in Luſitania.

Echóque dum reciprocat
Laudes, reponit *audes?*

15.

Audet melos Georgica
Inflare paſtor oda.
Sanctiſque carmen *Montibus*
Buxũmque mancipare,
Latiúmq; *Montem Virginum* (m
Ortámque, *Celiúmque*,
Sileſios & Zechicos
Celebrare Pan avenâ.

16.

Sub *Monte Serrâ fiſſili*, (n
Caváque rupe Paſtor,
Tarteſſiorum Præſidem
Qui collium celebrat,
Dulcem ſuſurrans Eclogam
Suavi ſonat cicutâ,
Magnæque Damon Virgini
Iberus addit odas.

17.

Suos Alexis tibiâ, (o
Cornu ſuos Amyntas,
Tiliæ ſub umbra conferunt,
Et conſecrant calores,
Lætúmque Matri perſonant
Pœana Nazarenæ,
Pleniſque plaudunt utribus,
Et litigant avenis.

18.

Mycon *Ravennæ ad Arborem* (p
Certare par Jölæ,
Saxo reclinis æmulam
Arundinem fatigat,
Movétque litem Tityro
Sanctâ ſuperbus irâ,
Et ad coronam provocat,
Victoriæque palmam.

19.

Eſt Belga Daphnis, *Foiæ*
Qui ſervat alta *Silvæ*,
Uni dicatus *Quercui*,
Cui ſe, ſuóſque amores
Inſcribit hirto cortici,
Truncóq; NOMEN indit
PALI SUÆ, TER MAXIMÆ
ET VIRGINI, ET PARENTI.

20.

HUIC SE PERENNI FOEDERE
VOVETQVE, DEDICATQVE
DAPHNIS, SACRAMQVE MANCIPAT
CHELYNQVE, BARBITUMQVE,
SOLI LOCANDAM GLORIÆ
ET HOSPITI MARIÆ

CUI

(m B. V. M. in Monte Virgin: in Italia. Paduæ in Italia. Wartæ in Sileſia. Przibramii in Bohemia. Montes *S*ancti. (n In Monte Serrato Hiſpan: (o B. V. M. in Tilia, Bavar: Oetinxæ. (p B. V. M. ad Arborem *Ravennæ*. (q *B. V.* M. Foienſis in Belgio.

Digitized by Google

CUI QUERCUS ISTA, GRATIÆ
EST ARA, DAPHNIS IGNIS.

21.

Sunt qui Sabæis regium
Odoribus tribunal,
Arabúmque Eois imbuunt
Succis, thronúmque gemmis,
Chræſáque gazâ fuſiles
Diſcriminant colúmnas,
Tholíque figunt aureas
Coronidi lucernas.

22.

Sunt qui trophæa Palladi
Bellíque ſigna ſternunt,
Amazonémque prædicant,
Heroïdem, Camillis
Robuſtiorem ſingulis,
Et omnibus *Judithis*,
Dei Parentem, *maximi*
Fortiſſimam *Gigantis*.

23.

Sunt qui jubar, qui gloriam
Byſſum, decúſque formæ,
Frontis nivem, qui lilia,
Ebur, liguſtra, gemmas,
Oris roſas, corallia,
Et purpuram genarum,
Rachelis uni conferant,
Et imprimant *MARIÆ*.

(r Proverb 31.

24.

Formoſa centum diceris
Virgo elegantiarum,
Quam Solis ambit circulus,
Pedéſque Luna lambit.
Vultu relucent ſidera,
Aurora tota crine,
Tuúmque ſpirant lumina,
Frons, ora, lingua *Natum*.

25.

In Te locavit Numen, &
Natura mater omnes,
Quaſcumque vidit uſpiam
Natura pulcritates,
Vel inclutæ miracula,
Et monſtra rara formæ
Laudavit Orbis uſpiam,
Helenísque Gratiíſque.

26.

Multas Sionis Filiæ (r
(Magni talenta luxus)
Superbientis undique
Mundi tulere gazas,
Opéſque ditis Indiæ,
Gangeticáſque gemmas,
Tu ſingulorum copiam
ADAMANTE vincis *UNO*.

27.

Tu ſolis oſtro fulguras,
Ardéſque Solis auro,
Argenteis Lunæ comis,
Et cornibus coruſcas.

 Amoris

Amoris Ære dives es,
Cælíque margaritis,
Et omnis elegantiæ, &
Es plenitudo formæ,

28.
Quæcunque ſtat formoſitas,
Comíſque ſplendor oris,
Monſtrum poteſt Æſopicum,
Deformitáſque dici:
Galathea, præ Te, Gellia eſt;
Thaíſque nigra dentes, (*ſ*
Anúſque ſcabram Caſpia
Rugis arata frontem.

29.
In Te ſalutant publicam
Saræ beatitatem,
Felicitatis filiam,
Fauſtíque *Solis aram*.
O *ara! Sara!* myſtica
Salutis *ara noſtra*, (*t*
Noſtri propago gaudii,
Riſúsque fauſtitatis.

30.
In Te Suävis baſiant
Prudentiam Rebeccæ,
Raríque dotes ingenj,
Animíque *mititatem*
Nullis malorum fluctibus,
Nec imbribus ſolutam,
Nec Sortis Auſtris dexteræ,
Nec Africis ſiniſtræ.

31.
Sunt qui *Liæ* puerperæ
Matriſque dignitatem,
Ceu fertilis vindemiæ
Fructúmque ditis horti,
Tuo feracem conferunt
Uteróque, partuíque,
Lippam ſerenæ *Cynthiæ*,
Lucique luſcioſam.

32.
Solertiam, qui *Debbora*,
Sapientiámque Vatis
Dignis *Prophetem* canticis
Lapidotheam celebrant,
Noctem, diei comparant,
Solíſque lumen umbris,
Palmam geniſtæ, palmitem
Rubo, Cedrum myricæ.

33.
Formoſa vultûs Numina
Caſto decore torva,
Virtúſque formæ maſcula,
Et forma puritati
Certant, utræne gratiâ
Amórne, ſanctitáſve,
An caſtitas amoribus
Præſtet, pudórve formâ.

34.
Hæc in pudica prælia
Animíque, corporíſque,
Heſtere

(*ſ* Martial. (*t* Hymn. Græc: apud But.

Heſtere, ſacri codicum
Memorant , canúntque faſti:
Aſt Te ſub umbra Nominis
Quæ Veritas es umbræ,
Heſtere gratioſior,
Deprædicant MARIA.

35.

Duri marita Nabalis,
Utríſque vinolenti,
David Ducis, quæ vindicem
Acinacem repreſſit,
Stultíque crimen conjugis
Modeſtiâ diremit,
Tuæ eſt typus *prudentiæ*,
Et comitatis icon.

36.

Suſanna caſti nominis, (u
Et integri pudoris,
Veſtalis inſtar Virginis
Ferox tueri formam,
Senilibus lenonibus
Amata, concupita,
Mortem ſubire pertinax,
Quàm non pudica dici,

37.

Sui ſevera fœderis,
Thoríque conjugalis,
Fideíque conſtans, nemini
Secunda fœminarum,
Uni ſubeſſe Virgini,
Uníque ferre palmam
Suſanna ſupplex cogitur,
Et noſſe caſtiorem.

38.

O fæminarum fæmina!
O Virginum Virago!
O Gratiarum Gratia!
Charitum Charis MARIA!
O omnium mortalium
Mortalis *Una* vitæ,
Salus ſalutis perditæ,
Parénſque, conditríxque.

39.

Herois O fortiſſima,
Palláſque glorioſa,
Non metienda robori
Amazonum, nec armis,
Tot laureata præliis
Victoriíſque dives,
Et tot triumphis inclyta,
Quot cenſet aſtra cælum.

40.

In Te velut ſignaculo
Fides notata *Saræ*,
Laudatur *Hoſpitalitas*
Raab, relucet *Annæ*
Pietas, *Ruthæ ſubmiſſio*,
Sunamitidiſque dotes,
Et omnis excelſiſſimæ
Virtutis altitudo.

41. Hinc

(u Daniel. 13.

Digitized by Google

41.

Hinc multa Te panegyris
Cælo, ſolóque parta,
Perennibus concentibus
Amoribúſque mulcent.
Supérque terras muſici
Tollunt ad aſtra cygni,
Tuóque cantant Numini.
Et Nomini MARIA!

42.

Sint (cedo palmam gloriæ)
Qui floribus coronant
Vates, roſíſque Rhetores
Famam thronúmque Divæ;
Sit fas tamen *Clementiam*,
Clementiaque ſedem,
Et *amoris* in nos *oſtium*
Præ cæteris notare.

43.

Regem decet Clementia,
Subjectio Clientem,
Ignoſcit ille crimini,
Fatetur hic reatum,
Virtus ſit ut *clementia*.
Taliſque digna dici,
Hoc criminis confeſſio,
Facitque culpa noxæ.

44.

Et Te decet *clementia*,
Mitíſque oliva cordis,
Regina Dulcis & pia,
Mel tota, ſaccharúmque,
Et omnis *indulgentiæ*,
Clementiaque Mater,
Cui ſanguis in præcordiis
In noſtra vota bullit.

45.

Habes nocentem ſupplicem,
Reúmque confitentem,
Multo rubentem crimine,
Culpáque compeditum,
Dignum cataſtâ Tartari,
Et anguibus Megæræ,
Et hiantis ore Cerberi,
Alvóque glutiendum.

46.

Fucare crimen, crimen eſt,
Cui frons notata noxis,
Judex meus, mens, torror eſt,
Reatus inquietus,
His teſtibus ſententiam
Præſtolor ultionis,
Ni me Tuæ *Clementiæ*
Patrona dextra ſervet.

47.

Perennibus quot ignibus
Æternitatis æquor,
Et quot Charybdis Tænari,
Et Scylla glutiiſſet?
Ni cùm vibraret in reos
Triſulca tela Numen

Tu Vir-

Tu Virgo Clemens, dexteram
Ferientis arcuiſſes?

48.

Theophilus Chirographo
Manceps dicatus Orci, (x
Suóque ſcriptus ſanguine
In Dæmonum cohortem,
Perfuſus ora fletibus,
Tuam nocens ad aram
Emmolliit *Clementiam*,
Tu Judicis Stateram.

49.

Expertus hic, quem nomino:
Sunt mille, mille plures,
Quos gratiarum ſupplices
Vis ambiit Tuarum,
Et quos Tuæ *Clementiæ*
Recepit amplitudo,
Sinúſque ſtrinxit obviis,
Favorque Matris ulnis.

50.

Maria pellex Mempheos,
Et Idalis Canopi,
Formoſa Siren, Cyprio
Contagioſa vultu,
Illex choraga cordium,
Et mentium Charybdis,
Scyllæa naufragantium
Libidinum vorago.

51.

Helena procis Ægyptia
Niliſque nota Lais,
Supplex ad aram Virginis
Contrita cor dolore,
Genas rigata lacrimis,
Et deprecata culpas,
Experta Matris gratiam eſt,
Et Numinis favorem.

52.

Te deprecante vindicis
Reſedit ira Nati.
Exaſperatas exuit
Frons explicata nubes,
Et ſol reluxit purior,
Luménque gratiarum,
Et ultor omnes diſpulit
Zelus furoris umbras.

53.

O ergo *Clemens* ſubveni,
Piámque tende dextram,
Cordis Tui *dulcedinem*,
Et amoris adde nectar,
Ut jure poſſim dicere
Exul, Reúſque, Salve
O Virgo, Clemens, O Pia
Dulcis Parens Maria.

Ad Te

(x S. Petr: Damian: ſerm: 1. de Nat: B. V. S. Bernardus Depreca ad B. V. M. fol 246. Honorius ſerm: de Aſſumpt. S. Antoninus 4. part: ſum: tit: 15. S. Bonavent.

Digitized by Google

AD Te ergo O Clemens indigentibus! O Pia exorantibus! O Dulcis diligentibus! O Clemens Pœnitentibus! O Pia proficientibus! O dulcis contemplantibus! O Clemens laborando! O Pia largiendo! O Dulcis Te donando! O Clemens conſolando! O Pia blandiendo! O Dulcis oſculando! O Clemens effectu! O Pia in affatu! O clemens in conceptu! O Pia in aſpectu, dulcis in amplexu, dulcis in amore rectis, Clemens in ſubjectis, Pia in correctis, dulcis in dilectis. O Clemens! O Pia! O Dulcis Virgo Maria! A Te, inquam (liceat mihi cum magno illo, Tuorum encomiorum defenſore acerrimo Mariophilo (*a*) P. Petro Caniſio dicere.) *Auguſtiſſima Regina eadémque fidiſſima Mater MARIA, quam ſine fructu piè nullus implorat, & cui mortales omnes beneficiorum memoriâ ſempiterna devincti ſunt, etiam atque etiam reverenter oro & obſecro, ut hoc qualecunque obſervantiæ erga Te meæ teſtimonium ratum & gratum habere velis, útque oblati muneris exiguitatem ſtudioſa offerentis voluntate metiri, ac tuo præpotenti Filio comprobare digneris.* De hominum judiciis non laboro; quæ pro ingeniorum & affectuum varietate ſunt diverſiſſima; & in horas mutabilia. Horum dentes fugit nemo, nec effugiet. Tuo ſi ſuffragio meus hic labor, non dicam, commendetur, ſed ſaltem excuſetur, tuóque patrocinio fulciatur, ſatis eſt. Nulla me vanitatis ad Tuas laudes ſcribendas induxit ambitio. Juratus, & â puero cultus amor & in-

(*a*) P. Petr. Caniſius ut ſup. lib. 5. cap. 31. in fine oper.

& innumera beneficia immerito conceſſa, maximè verò Parthenium Marianæ Sodalitatis votum honorem Tuum ubique promovendi, propagandi, & defendendi, quotidiano cultu emiſſum, animum & audaciam ſcribendi fecerunt. Atque hinc illud Orbis Idolum, *quid dicent homines*, quòd tam præſumptuosè audax illam tentem celebrare Virginem, cui laudandæ nulla lingua, nec calamus hactenus exſtitit, nec exiſtet, qui condignè poſſit, aut præſumat de ea loqui, penitus repudiavi, fretus materno affectu, qui filiorum aut clientulorum ſuorum, etiam tenuia obſequia non reſpuit.(*b*) Titulus *Subjectionis*, *Obligationis*, *Gratitudinis*. *&* *Amoris* omnem humanorum judiciorum formidinem excluſit. (*c*) *Non ſum Ephræm fateor, ut cum illo dicere audeam: DIGNARE ME LAUDARE TE VIRGO SACRATA: nec ſum Damaſcenus, ut novos hymnos Tuæ dignitati ſpondeam; nec Hildephonſus etiam, ut ob ſuſcepta pro Te certamina proprio munere cohoneſter. Satis præmij verò retuliſſe videbor, ſi me albo tuorum, non dicam, amicorum aut filiorum, ſed Clientulorum & ſervulorum ſaltem adſcribi patiaris, Téque apud æquiſſimum Judicem Deum Patronam faventem mihi præbeas immerenti, eámque gratiam impetres; quæ ad hoc meum qualecunque miniſterium cum fructu obeundum, & perfectè complendum deſideratur. Adextremum ſi quædam in*

hoc

(*b* Petrus Caniſius ſup. (*c* S. Ephræm, in orat: ad Deip: Virg: Vide Joann: Hieroſolym: in vita Damaſceni. Vide Julianum Pomerium in vita Hildephonſ.

hoc Opuſculo vel reprehendenda, vel corrigenda prudentibus videbuntur, haud ſanè impedio, quò minùs illi ſuo, & charitatis jure noſtra & reprehendant, & corrigant: quos amanter etiam rogo, ut pro candore ſuo condonent aliquid noſtræ imbecillitati. Sin rectè à nobis aliquid & conſentaneè ſcriptum eſt, nihil nobis hac in parte tribui, aut adſcribi poſtulamus, ſed hoc unum, ùt antea ſæpè, ità nunc etiam ex animo dictum ac repetitum volumus. JESU CHRISTO Opt: *Max:* Re-*demptori, & MARIÆ incomparabili Virgini,*

Matri in cælo, terráque, tum gratia, tum gloria ſempiterna.

Digitized by Google

PARS SECUNDA.

LAURUS MARIANA,

Sive

LITANIÆ LAURETANÆ

Magnæ Cælorum Terrarúmque

REGINÆ

Paraphraſtico Verſu

cantatæ.

1.

Hiate cæli fornices,
Et ære fuſa moles, Job. 37.
Laxate clauſtra Cælites,
Et cardines Polorum,
Ut miſſa mentis Spicula
Cordis vibrata nervo,
Ad numinis Clementiam
Submiſſa dirigantur.

2.

Effaſciate nubila,
Cauri, Notíque nubes,
Pateant revulſis ſidera
Zoníſque vinculíſque,
Eliberatæ fumeis
Tentoriis theatra,

Digitized by Google

Puríque ſcenas ætheris,
 Altíque vela ponti.

3.

Mens ardet in ſublimia,
 Ceu turtur evolare, Pſalm. 57.
Ut altior licentiùs
 Evecta libret alas,
Terris relictis ſidera
 Ut tranet, & ſalutet
Magnæ Parentis Regiam,
 Et purpuram *Mariæ*.

4.

Divi favete ſupplici,
 Votísque deprecantis,
Æternitatis, *Principes*
 Attollitote portas,
Veſtras fores attollite
 Patulcij Tribuni!
Stat vota ferre Virgini,
 Cantare ſtat, *MARIÆ*.

5.

Audimur! Æthræ nubila
 Se dividunt, paténtque
Almæ Sionis Pergama
 Beatitatis Arces,
Arces Pyropis ſplendidæ,
 Auróque fulgurantes
Magni tribunal Numinis
 Sedes, Thronique Divûm.

KYRIE ELEISON, ETC:

6. Pater!

Digitized by Google

Pater de cælis Deus, &c.

6.

Pater! Creator omnium,
Natus, Redemptor Orbis!
Et Charitas quæ Numen eſt,
A Patre, Filióque
Utróque procedens Deus,
Trias, Deus, ter Unus,
Et Virgo, ſe ſpectabilem
Pandit, *MARIA*, ſervo.

7.

Aures benignas Exuli
Votíſque commodate,
Veſtri miſerti ſervuli
Culpáſque deprecantis,
Thronum petentis gloriæ,
Veniæque, gratiæque,
Aſt Virgo, Te, præ cæteris
Vocem canentis, audi!

8.

Quamvis cicada veriùs
Culéxque credar eſſe,
Tuas *MARIA* bombilans
Laudéſque, gloriámque,
Quàm dulcis oris Dauſias,
Campíque alauda Siren,
Tuum tamen ne ſpreveris
Culicem *MARIA* Vatem.

9.

O *Virgo*! cujus ſanctitas,
Virtutis altitudo,

Digitized by Google

Sancta MARIA.

Cæli theatra tranſilit,
Terræque vaſtitatem!
Quidquid Deus non dicitur,
Aut Numen æquat ullum,
His omnibus ſublimior
Levata ſtat MARIA.

Sancta Dei Genitrix,

10.

Nati Parens Altiſſimi
Genitrixque Sancta Verbi,
Solus, quod UNUM protulit
Semel Deus locutus,
Æternus in vaſtiſſima
Æternitate VERBUM,
Hoc, carne virgo veſtiit
Hominis, Deique Mater.

Sancta Virgo Virginum.

11.

Auguſta Princeps Virginum,
Chori choraga caſti,
Agnum ſequentis candidum, Apocal: 14.
Lactis liquore lotum,
Qui paſtus inter lilia Cant: 2.
Formoſior liguſtris,
Cantantis illud canticum Apocal: 14.
Quod ſola Virgo, novit.

Mater

12.

Mater (quid hac auguſtius
Eſt voce, ſanctiúsque?)
Mater (Deus quâ pulcrius
Nihil creavit usquam!)

Mater

Digitized by Google

Christi.

Mater (ſuam ſic Filius
  Dei, vocat columbam)
Regis, Deíque Maxima
  Chriſtique Virgo MATER!

13.

Mater Divinæ Gratiæ.

Fœcunda *Mater Gratiæ*,
  Et fons benignitatis,
Cujus pluit de dextera
  Ros aureus bonorum,
Cæleſtium vis munerum
  Pleno ſcaturit alvêo,
Felice cornu copiæ
  Suos beans Clientes.

14.

Mater Puriſſima, Caſtiſſima, Inviolata, Intemerata.

Mater Pudoris integri,
  Et gemma puritatis,
Integritatis Lilium,
  Corona Caſtitatis,
Intacta nix, quam nulla pix
  Serpentis inquinavit,
Serena Lux, quam nulla nox,
  Nec nubilavit umbra.

15.

Mater Amabilis, Admirabilis, Creatoris, Salvatoris.

Amabilis, *mirabilis*
  Matérque Conditoris,
Quem, qui ſalutis Author eſt,
  Mundíque Rex Redempti,
Maria Virgo menſibus
  Prægnans Deo novenis

Orbi

Orbi dedit: *Væ corrigens*,
Matriſque Nomen Evæ.

16.

Virgo Prudentiſſima, Virgo Veneranda, Virgo Prædicanda.

Prudentium Dux Virginum
Ad nuptiale ſponſi Matth: 25.
Penetrale præſtolantium
Ardentibus lucernis;
Quam *Ter verendam prædicant*
Et *mille prædicandam*
Encomiis & laudibus
Colunt, canúntq; Nympham.

17.

Virgo Potens.

Sceptrum premit quod dextera,
Quam fronte fert coronam,
Illius eſt *potentiæ*,
Et Imperì character,
Quo fulminantem Numinis,
Poteſt tenere Virgam,
In æviternos ſupplicum
Ne colla mergat ignes.

18.

Virgo Clemens, Virgo Fidelis.

Potentiam, *Clementia*
Paſſis ſalutat ulnis,
Hac *Virgo Clemens* prodigos
Amplectitur Clientes,
Opémque nulli ſubtrahit
Fidelis invocatam,
In morte præbens dexteram
Naviſragis patronam.

19. *Cry-*

Speculum Iuſtitiæ. Sedes Sapientiæ.

19.

Cryſtallus illa Juris eſt
In qua refracta formam
Aſtræa cernit, vitreo
Cenſoriam metallo:
Sedes reclinis illius
Eſt, quæ ſuper Sophorum
Intelligit *prudentiam*,
Sapientiam, ſalémque.

Cauſa noſtræ Lætitiæ.

20.

Queſtus, dolores, lacrimæ,
Hâc imperante ceſſant,
Eſt illa *noſtri gaudij*
Origo, *cauſa*, ſidus,
Jucunditatis publicæ,
Communis & triumphi,
Caliginémque mentium
Gementium ſerenat.

Vas Spirituale. Vas Honorabile. Vas inſigne Devotionis.

21.

Inſigne Vas, quo conditur
Devotionis aurum,
Auri fluentis Spiritus,
Liquidæque vita gemmæ;
Et margaritæ ſorbiles,
Nardíque, Cinnamíque,
Animáque dulcis balſami,
Sanctíque planta floris.

22.

Vas illud eſt, & cymbium
Dio liquore plenum,

Quo nectar illud cælicum
Orbi Deus propinat,
Vinúmque caſtum germinans Zach: 9.
Quod Virginum pudorem;
Vas aureum, vas gemmeum
Honoris & Decoris.

Roſa Myſtica.

23.

MARIA Tempe florida,
Hymettus *eſt* MARIA,
Eſt Hortus aurâ penſilis
Dei manu libratus,
Eſt omnium compendium
Florúmque pulcritudo,
R*oſariúmque myſticum,*
Et ſuavitas R*oſarum.*

Turris Davidica.

24.

Jeſſea Turris Regio
Circum decora cultu,
Quam ſigna cingunt bellica
Vexilla, ſcuta, peltæ, Cant: 4.
Et omne robur fortium
Fuſo rigens metallo,
Chalybéque fulgens Martio,
Lorica, Caſſis, haſta.

Turris

25.

Eburna Turris aureis
Faſtigiata pinnis,
Stat firma, nullis hoſtium
Eliminanda turmis,

Ele-

Eburnea.

Elephante belli machinæ,
Et cardines rotantur,
Elephante propugnacula,
Et valla fulciuntur.

26.

Domus Aurea.

Domus (quid illa pulcrius?)
Dei Domus, *Thronúſque*, Proverb: 9.
Septem columnis Regia
Subnixa fulget auro,
Auro coruſcant atria,
Lacunar ardet *auro*.
Et fornices, & porticus,
Xiſtúſque lucet *auro*.

27.

Fœderis Arca.

Qui bella movit Numini
Cælo rebellis Hoſtis,
Fœdúſque, culpæ pœnitens
Firmum, ratúmque ſancit,
Hanc tangat *Arcam Fœderis*,
Templíque Pacis Aram,
Hæc porriget Chirographum
Et gratiæ, & ſalutis.

28.

Janua Cæli.

Primi Parentis obice
Cæli obſerata *Porta*,
Pandenda nulli, ferreo
Oppeſſulata vecte,
Suos reſolvit cardines,
Seráſque, peſſulóſque,

Digitized by Google

Cùm facta *Cæli Janua*
Mortalibus MARIA.

29.

Stella Matutina.

Cùm Noctis horror ingruit
(Caligo denſa culpæ)
Qui lumen Orbi ſuſtulit,
Solémque gratiarum,
Hæc in tenebris *Phosphorus*
(Lucis *Parens*) ſerenat,
Abominandam mentium
Eoa Stella Noctem.

30.

Salus Infirmorum.

Quæcumque tabes corporum
Sparſo furit veneno,
Artúſque dirus inquinat
Langvor, dolórque morbi,
Fugit *medente Virgine*
Vis omnis ægrientum,
Quæ robur eſt languentium,
Salúsque ſanitatum.

31.

Refugium Peccatorum.

Hæc *Prodigorum* Mater eſt
Miſerta Filiorum,
Clemens Aſylum ſupplicum,
Vas, *Ara*, *Spes*, *Reorum*,
Quæ pœnitentes obviis
Amplectitur lacertis,
Criménque deprecantibus
Pandit ſalutis ulnas.

23, Quos

Digitized by Google

Conſolatrix afflictorum. Auxilium Chriſtianorrum. Regina

32.

Quos lugubris nec eſſitas
Angit, premítque luctus,
*P*reſſúmque pectus obſidet
Exercitus dolorum,
Et mille ſe pericula,
Mortésque mille miſcent;
Hos replet hæc ſolatiis,
Nubésque mentis arcet.

33.

Ad luctuoſa claſſicum
Si clangat arma Ditis,
Lunáſque Pallas Thracia
Terrâ, maríque vibret,
Ferro Tyranni ſæviant,
Et hæreſes veneno,
Hæc una Mater, *Auxilî*
Par præſtat *Una*, cunctis,

34.

Hæc *Chriſtianis* dexteram,
Hæc porrigit ſiniſtram,
Arcet procul pericula,
Animæque, Corporíſque,
Clypeata ſtat ſuccurrere
Clientulis Amazon,
Invicta ſævos cædere
Armata Pallás hoſtes.

35.

Huic pronus æther ſupplicat,
Dominæque ſervit uni,

Huic

Digitized by Google

Angelorum.

Huic Aſtra curvant poplites
  Sol, Luna, Signa, Stellæ,
Huic Spiritus (*quæ celſior*
  Choris ſtat Angelorum,)
Famulantur, & huic concinunt,
  Regina noſtra Salve.

36.

Regina Patriarcharum.

Regina : *ſic Abramidæ*,
  Avita Stirps Avorum,
Iſacidæ, *Jacobidæ*
  Propago ſancta Neptem
Suam colunt, *&* *Filiam*
  Proavi Patrum Parentes
(Decus ſuum) deprædicant
  Gens ſacra, *Patriarchæ*.

37.

Prophetarum Apoſtolorum. Martyrum.

Regina ; Sic Te Numinis
  Interpretes *Prophetæ* ;
Mundi Baſes Apoſtoli,
  Sic Martyrum triumphi ;
Sic *Exedræ*, ſic *Pulpita*
  Virtutis, *&* *Magiſtri*,
Sic Liliata Virginum,
  Divúmque turba cantat.

38.

Confeſſorum. Virginum.

Sic *omnium* præconio,
  Cæleſtiúmque cultu,
R*egina Cæli diceris*,
  Et Orbis Imperatrix,

Cui

Cui Regna, faſces, purpuræ,
Cui ſceptra, cui coronæ,
Omnisque vertex flectitur,
Cervíxque ſubjugatur.

39.

Tantæ *Parentis filius*,
Et victima, *& ſacerdos*,
Agnus ferens piacula,
R*eique probra Mundi*,
Parce Innocens, *nocentibus*.
Audique deprecantes.
Miſerere Lacrimantium,
Fatentiúmque culpas.

40.

Per Te *Parens Clementiæ*
Miteſcit Ira Nati,
Patrisq; dextra vindicis
Ponet ſevera fulmen,
Suásque (N*umen* C*haritas*)
Orbi pluet favillas,
Ut vera *MATER* GR*ATIÆ*
Sis omnibus MAR*IA*.

SS. Omnium. Agnus Dei qui tollis peccata mundi, parce nobis Domine, &c.

Obſer-

Obſervatio & Animadverſio

In

LAURUM MARIANAM

De Lauro Arbore

JOACHIMUS CAMERARIUS,
Med: CL. Symbolorum & Emblematum
Centuria I. Emblemate XXVII.

LEMMA

UNDIQUE TUTUS

Gallus amans Lauri, vigili ſolem ore ſalutat,
Sic â cæleſti mens pia pendet ope.

GAllus Gallinaceus, ales vigilantiſſimus, ſecundùm Lucretium *Auroram clara conſuetus voce vocare*, ad Laurum dicitur libenter advolare, ibique conſiſtere, quòd ea arbor (uti veteres crediderunt) à fulminis vi immunis eſſe exiſtimetur, ſolémque intuens liber, & absque ſolicitudine, & inſultu aliarum avium cantando, ſeſe eo in loco oblectare. Ad eundem modum Pii continentur, & ubique divinæ Protectioni ſeſe commendantes, & in unicam Dei æterni Providentiam & auxilium intenti, vigilanter & alacriter munere ſuo ac officio fungi, nec rerum adverſarum impetus, quantumvis horrendos extimeſcere debent.

Digitized by Google

RICHARDUS à S. LAURENTIO
de laudib' B. V. M. lib 12.

LAurus quæ dicitur à verbo laudis, quia antiquitùs ex ea cum laudibus Victorum capita coronabantur; MARIA enim Propugnatorem noſtrum ad ſalvandum, ſcilicet Filium Dei, coronavit in Incarnatione, diademate gloriæ carnis. Cantic. 3. Egredimini Filiæ Sion, & videte Regem Salomonem in diademate, quo coronavit eum Mater ſua; nec ſolummodo Chriſtum coronavit, imò & ipſa corona noſtra eſt: unde & dicitur ei: Iſa. 62. Eris corona gloriæ in manu Domini, & diadema regni in manu Dei tui. Sed ad hoc legitimè certandum eſt & pugnandum, quia non coronabitur, niſi legitime certaverit.

JOACHIMUS CAMERARIUS
ibid. Emblem XXXV.

LEMMA.
INTACTA VIRTUS.

Sic illæſa malis conſtat pulcerrima Virtus,
Laurus ut eſt diris integra fulminibus.

LAurum cuſtodiæ quoque ac incolumitatis eſſe ſymbolum ex Proclo tradit Pierius. Unde apud veteres tutelæ cauſâ, ſata prope ædes, vel illis affixa fuit: quod etiam Ovidius teſtatur cùm dicit: *Poſtibus auguſtis eadem fidiſſima Cuſtos.* Eámque inſuper non lædi à fulmine, Plinio etiam adſtipulante, Vetuſtas credidit.

Unde

Digitized by Google

Unde Tiberius Imperator Romanus, tempeſtates & coruſcationes nimiùm expaveſcens, cælo turbido lauream ſibi ſolitus eſt imponere. Herodianus quoque ſcribit.. lib. 1. in maxima peſte, conſulentibus Medicis Commodum Imperatorem, ob copiam arborum iſtarum in locum, cui nomen Lauretum, ſeceſſiſſe, quòd beneficio harum arborum, ſe à contagio immunem fore ſperaret.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

LEMMA.

Undique Virginea tutus in umbra.

Martius ùt Lauri tutus ſedet ales in Umbra,
Laurea ſic Tutum Virginis Umbra tegit.

QVisquis Deiparam Virginem, cum Richardo à S. Laurentio, arbori Lauro contulerit. næ ille magnum in ejus gloriam encomium adjecerit; ſiquidem MARIA illa Laurus eſt primævi fulminis in prævaricatores Protoparentes noſtros, & totum genus humanum ob culpæ reatum, vibrati, libera & immunis, quam Spiritus ſanctus in ſacris litteris ſub Alitis nomine ſæpius præſignatus, & in columbæ ſpecie viſus, inſedit, &, ut ait S Anſelmus. (a) *Spiritus ſanctus ſuper eam venit, & virtus Altiſſimi obumbravit ei, & de*

(a) S. Anſelmus homil. ſup. cap. 4. Luc. Intravit Jeſus in quoddam Caſtell. Antiphon. Eccl. in feriis Domin. 3. Advent: Petr. Berchorius in Repertorio tit. Umbra.

Digitized by Google

& de eodem Spiritu ſancto concepit, & peperit eum, *qui eſt Oriens lucis æternæ, & ſol Juſtitiæ, qui venit & illuminavit ſedentes in tenebris.* Umbram eſſe Solis Filiam, & Lucis comitem individuam, quæ Præambulonem ſuum ſequitur, quocunque ïerit, nemo eſt, qui neſcit. Verùm ne tenebras & Umbram inter ſe nihil differre quispiam autumet, Petrum Berchorium, in Repertorio, Tit: Umbra, differentem accipiat. *Umbra*, inquit, & *tenebræ differunt: quia Umbra requirit luminis præſentiam, ſuper aliquod corpus opacum cadentem. Tenebræ verò dicunt totalem luminis carentiam, äerem penitùs occupantem. Quare Umbra, quantùm ad ſuam ſimilitudinariam apparentiam, & quantùm ad ſuam virtutem & efficaciam, multa ſignat in ſcriptura: ac inter cætera divinam Protectionem ſignificat: Deus enim dicitur habere umbram, id eſt potentiam & virtutem. Umbra enim ex corpore reſultat, & ultra corpus ſe extendit, & ſæpè accidit, quòd umbra videtur, dato quòd corpus minimè videatur. Sic Deus umbram ſuæ gratiæ & potentiæ longè, latéque diffundit, & quamvis perſona non appareat, umbra tamen & reſultatio ſuæ potentiæ, & bonitatis & clementiæ omnibus innoteſcit.* (b) *Sub iſta umbra petebat reponi David, & à tribulationibus & tentationibus protegi & tueri dicens: ſub umbra alarum tuarum ſperabo. Sed & ſupernam abſconſionem & divinam incarnationem ſignificat.* (c) *Caro enim & Humanitas umbra ſunt, in qua Deus fuit abſconditus, quando fuit in ventre matris incarnatus, & ideò ejus incarnatio obumbratio dicitur, ſicut etiam Angelus teſtatur, Spiritus ſanctus ſuperveniet in te, & Virtus altiſſimi obumbrabit tibi.* (d) *Ut ſic de Deo Patre dicat*

(b) Pſal. 16. (c) Luc. 1. (d) Job. 27.

ipſe Chriſtus illud Iſai. 49. Dominus ab utero vocavit me: ſequitur: ſub umbra manus ſuæ abſcondit me &c. quaſi cuſtos fecit umbraculum. Habet & Mariana Laurus Umbram ſuam, habet *Umbraculum* teſte doctiſſimo Idiota, (e) *quod Eccleſiæ præparavit Umbra refrigerans, quâ virtus Altiſſimi obumbravit Mariæ, & per carnem ex ea aſſumptam. Eſt Maria Umbraculum confugientes ad ſe cum vero corde abſcondens gloriosè & protegens, & ſecuros faciens ab æſtu libidinis, & à turbine ſuperbiæ, & à pluvia avaritiæ. Eſt Umbraculum meridiani, id eſt refugium contra æſtum perſecutionis urentis & ferventis, ſicut ſol in meridie urit & fervet, contra incentiva libidinis. Eſt Umbraculum infirmorum, refrigerans umbra miſericordiæ, quas reverberat ſol radiis Juſtitiæ. Eſt umbraculum peccatoris pænitentis, eidem ponens umbram ſuam, quaſi noctem in meridie, ut habitent apud eam fugitivi, & Dei timentes ſententiam Judicis.* (f) Atque hinc, aſſerente Idiota, *refugium tutiſſimum peccatorum, à qua nullus, quantumvis magnus peccator deſpicitur, nullus repulſam patitur, niſi ex voluntaria malitia eam deſerat & fugiat. Omnes peccatores ad ſe redeuntes manu pia recipit, nec moram in hoc facit, nec dilationem concedit, ſed ſinum miſericordiæ ſuæ aperit omnibus, omnibus exaudibilem aurem præbet.* (g) Eſt nempe Laurus *frondoſa MARIA, Arbor pulcerrima, ſub qua refrigerari poſſumus ab incendio vitiorum, quæ animam noſtram urunt, & inducunt ad* Gebennam *per-*

(e) Idiota de B. V. M. part. 8. contempl. 1. Erneſt. Prag. in Mariali cap. 102. Richard. à S. Laur. de laud. B. V. M. lib. 2. Albert Magn. ſup. Miſſus cap. 160. Erneſt. Prag. in Mariali cap. 39. (f) Idiota de B.V.M. part. 14. contemp. 49. (g) Adam. de Perſ: ſerm: in Annunc: de B. V. M. Idem. Ibid.

Digitized by Google

perpetuam. Eſt Laurus, *& Arbor, ad cujus umbram ſi quis confugiat, per diem ſol non uret eum, neque luna per noctem.* (*h*) Eſt Laurus & *arbor, cujus umbra privilegium gratiæ ſingularis, quod ei contulit obumbrans ipſi Altiſſimi Virtus, & plenitudine gratiæ cumulans mentem, & partu divino gravidans ventrem.* (*i*) Eſt *Arbor ramoſa & frondoſa, cujus pulcritudo delectabilis ad intuendum, umbra deſiderabilis ad quieſcendum, fructus expetibilis ad edendum.* Eſt *Arbor Umbroſa univerſam occultans rationalem naturam, & omnem intelligibilem ſublimitatem transgrediens, ex qua agricola ipſe arcano modo, tanquam ex umbroſo monte apparuit, & figuras in Veritatis quietem ceſſare fecit, ejus fructus cùm acceptus fuerit, immortalitatis eſca evadit.* Sub præſidio Umbræ hujus, hilaris exultat, ſacróque plenus gaudio, ejusdem maternam protectionem, ſuper omnia, quæ mentem humanam in hac vita beare poſſunt, extollit & commendat, & quaſi ſui ſecurus ſanctus (*k*) Bonaventura gloriatur, inquiens: *Nunc habitamus in adjutorio Matris Altiſſimi, in protectione ipſius commoramur, tanquam ſub umbra alarum ejus; & poſtmodum in conſortio gloriæ ipſius, tanquam in ſinu ipſius confovebimur. Tunc erit vox una lætantium & aggratulantium Matri; ſicut lætantium omnium noſtrum habitatio eſt in te, ſancta Dei Genitrix. Nullatenus autem crediderís majoris eſſe felicitatis & gloriæ habitare in ſinu Abrahæ, quàm in ſinu MARIÆ, quum thronum ſuum in ea poſuerit Rex Iſraël;*

H 2 Ergo

(*h*) Richard. à S. Laur. de Laud. Virg. lib. 12. (*i*) Jacob. Monach. in Mariali cap. 6. (*k*) S. Bonav. ſerm. 1. de Aſſump. B. V. M.

Ergo ſub Umbram,

ET tuum præſidium confugimus ſancta Dei Genitrix, noſtras deprecationes ne deſpicias in neceſſitatibus noſtris, ſed â periculis cunctis libera nos ſemper Virgo glorioſa & benedicta, Domina noſtra, Mediatrix noſtra, Advocata noſtra, Tuo Filio nos reconcilia, Tuo Filio nos commenda, Tuo Filio nos repræſenta,

Huc Orbis Univerſi
Supremi Vertices,
Coronati Terræ Principes,
Reges, Cæſares, Monarchæ
Supplices adeſte,
M A G N Æ
Cæleſtium, Terreſtrium & Infernorum
R E G I N Æ,
Mancipes Regna, & Imperia
deponite.
C O R O N A S
Inſignia Majeſtatis
ſubmittite,
S C E P T R A
Inſtrumenta Juſtitiæ, & Clementiæ
porrigite,
P U R P U R A M
Decus Honoris & gloriæ
ſubſternite,
T H R O N U M
Sedem Dignitatis, & Sapientiæ
concedite.
Magnum Nomen eſt M A R I Æ,

Magna

Digitized by Google

Magna ejus Dignitas,
Magna Sublimitas!
Cui magna fecit ille, qui potens eſt,
& ſanctum Nomen ejus. *
Avitæ Stirpis Proſapiam
requirat nemo:
Sanguinis Claritudinem
nemo ſcrutetur,
Virtutis pretium & pulcritudinem
nemo deſideret.

MARIA

Præſtat omnibus, claret omnibus: Quia quandam longævitatis communionem ab eo trahit, qui ab æterno eam ordinavit, & ex antiquis antequam terra fieret. (*a*.
Ab initio, & ante ſæcula creavit illam (*b*.
Æterni Patris Filiam. (*c*.
Matrem Filii Dei, (*d*.
Sponſam Spiritus Sancti, (*e*.
Tabernaculum Sanctiſſimæ Trinitatis (*f*.
Quæ Gratiâ de Cælo plena,
Æterno Deo gravida,
Eum in Orbis ſalutem peperit,
Qui Verbo creavit omnia, (*g*.
In quo ſunt omnia,
Per quem facta ſunt omnia.

REGIBUS TERRÆ,

* Luc. 1. (*a* Prov. 8. (*b* Eccl. 24. (*c* Idiota de B.V.M. p. 14. contempl. 4. Bern. de Buſto in Mariali ſerm. 2. de coronat. B.V.M. *Robert*. Bellar. Con. 3. Dom. 1. Adv. (*d* D. Ephrem. ſerm: de margarita pret. S Hieron. l. contra Helvid. de perpet. Virg. B V. M. S. Auguſt: de Aſſumt: Tom. 9. (*e* Ildefon ſerm. 6. de Aſſumpt: B V. M. Dion: Carth: lib. 4. de laud a B. V. M. art: 10. (*f* S. Vinc: Ferr: ſerm: de Conc: B. V. M. Antonin. &c. (*g* S. Auguſt: lib: confeſſ: cap: 2.

Digitized by Google

Ad regnorum faſtigia,
Aut fortunæ faventis felicitas,
Aut Majorum Nobilitas,
Aut facultatum Potentia,
Aut armorum neceſſitas,
Aut Regum artifex Populus,
Fortunatè, Gratiosè, Liberaliter,
Violenter, timidè, aut ſeditiosè
gradum fecit.

HUIC

Jure Sanguinis, Nominis, & Numinis
meritò debetur,
Tum quòd ex Regibus orta, quòd ex Semine Abrahæ, quòd Generoſa ex ſtirpe David. (*h.*
Tum quòd Rex Regum, & Dominus Dominantium, Cæli Terræque Reginam & Dominam, (*i.*
Matrem Filius
Coronavit, fecítque,
Et poſuit diadema Regni in capite ejus, diadema impretiabile, diadema tam delectabile, diadema mirabile, quòd hoc omni linguæ inenarrabile, omníque ingenio inſcrutabile. (*k*

Ut eſſet
In Cælis Regina Sanctorum,
In Terris Regina Regnorum,
Quandoquidem eſt Mater Regis coronati, quem conſtituit Dominus ſuper opera manuum ſuarum, ac proinde Regina conſtituta totum jure Filii poſſidet
REGNUM, (*l.*

Adeó-

(*h* S. Bern. ſerm: ſupr ſign: Mag. (*i* Epiphan: Chryſol. Eucher. Damaſcen. apud Caniſ. lib. de Deip V. cap. 1. fol. 3 (*k* S. Bonav. in ſpec. Mar. lect: 6. circa finem. (*l* Rupert. in Cant: cap. 4.

Digitized by Google

Adeóque Mater JESU CHRISTI, hæreditario jure omnium, quæ ſunt infra Deum, habens Regale Dominium, & inclytum obtinens Principatum: (m.

In Hæreditate Domini moratur: (n.

In omni populo, & in omni gente primatum habet: (o.

Per Eam Reges regnant, & Legum conditores juſta decernunt: (p.

Per Eam Principes imperant, & potentes decernunt Iuſtitiam, (q.

Quia Domina Mundi, (r.

Domina Regum, (s.

Domina Univerſæ Creaturæ, poſt filium ſuum, adeò, ut ad ejus quoque Nomen ſe inflectat omne genu Cæleſtium, Terreſtrium, atq; Infernorum, (t.

Domina rerum, Imperium cum Filio commune obtinens (u.

Domina, cujus beneficiis plenus eſt Mundus. (x

Domina Sereniſſima (y

Stellis duodecim coronata: (z

CORONÆ COMES Sceptrum eſt,
Nemo coronatus, ſine Sceptro imperat.
Quod malus in Navi, hoc in Regno ſceptrum eſt.
Ab illo dependet Salus navigantium,
ab hoc Subditorum:
atque hinc
Regiam MARIÆ Coronam,
Stellis duodecim radiantem,

duode-

(m S. Bern. Senen: Tom. 1. ſerm. 61. qui eſt ſuper admirabili gratia & gloria B. V. Matris Dei. (n Eccl: 24 (o Ibid (p Prov. 8. (q Ibid. (r Joann: Tauler. ſerm 2. in Annunc. B. V. M. (s S. Ildef: ſerm: 4. de Aſſ: B.V.M. (t Lud Bloſ: in Endologia 2. ad B. V. M. (u Lud: Bloſ: ibid. (x S. Anſel in orat: ad B.V.M. (y Dion. Cart. lib. 1. art. 28. de laud. Virg. (z Apoc. 12.

duodecim Odis metricis,
cultam,
Quantùm pro ingenii tenuitate licuit, elaboravi:
Nunc verò
Auguſtum Regio - Marianum Sceptrum,
Stelleæ Coronæ Socium,
tot pretioſis lapidibus & Unionibus exornatum,
quot magnis titulis & Nominibus,
Litaniarum Marianarum panegyricis decoratum,
Victrice Lauro lemniſcatum,
Sancta Mater celebrat, & veneratur Eccleſia.
Pari Pietatis affectu,
ſtudio, & ſubjectione colere
præſumpſi.
Ut hoc tenui laboris mei impendio
Auguſtiſſimæ Dominæ meæ,
Illiúsque Coronæ, & Sceptro,
Potentiæ, & Clementiæ,
Pietati, & Miſericordiæ,
totum me
[cujus Maternâ gratiâ & beneficio,
in numerum Filiorum Dei,
& in Societatem Filii ejus JESU CHRISTI
indigniſſimus Peccator
adlectus ſum]
meáque omnia eidem
vivens debere fatear,
& moriens conteſter.
Fave Dei, Magnæque Matris honoris
ſtudioſiſſime, meique Benevole
Lector: & Vale.

F I N I S.

Digitized by Google